

Taivalkoski

**Talousarvio 2025
ja
taloussuunnitelma
2026–2027**

Kunnanhallitus 10.12.2024 § 331
Valtuusto 18.12.2024 § 59

Kunnanjohtajan katsaus

Vuoden 2025 talousarviosuunnittelun lähtökohtana on ollut lakisääteisten palvelujen varmistaminen ja tarpeellisten kunnan kehitysinvestointien toteuttaminen. Talouden ylläpitämiseksi hyvällä ja terveellä pohjalla Taivalkosken kunta on tarkastellut käyttötalousmenokohteitaan, investointejaan ja tulovirtojaan kriittisesti ennakoiden myös tulevien vuosien valtionosuusleikkauksia sekä valtionosuusuudistusta. Kuntastrategian painopisteiden ja teemojen elinvoiman, elämänvoiman ja luonnonvoiman pohjalta vuodelle 2025 ja suunnitelmavuosille 2026–2027 on asetettu tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka kehittävät monipuolisesti Taivalkosken kuntaa ja parantavat kunnan näkyvyyttä jatkossa monipuolisena asuinpaikkana. Tärkeänä tavoitteena on, että kuntalaisten asuinympäristö ja palvelut kehittyvät lähivuosina entistä monipuolisemmiksi.

Taivalkosken kunta on liittynyt Kainuu-Koillismaan työllisyysalueeseen. Vastuukuntana toimii Kajaani. Taivalkosken kunta on ottanut työvoimaviranomaisen vastuun ja aloittaa 1.1.2025 lakisääteisten henkilöasiakaspalvelujen hoitamisen uudessa toimintayksikössä. Tavoitteena työllisyyspalveluissa on edistää monipuolisesti kuntalaisten työllistymistä monialaisen yhteistyön avulla. Vuoden 2025 työllisyyspalvelujen hoitoon sidotut määrärahat ovat varattu saatujen ennakkolaskelmien ja arvioiden pohjalta. Vuoden 2025 aikana määrärahatarpeet työllisyyden hoitoon tarkentuvat toimintojen käynnistyessä.

Maailman epävakaa tilanne jatkuu edelleen ja meneillään olevat sodat Ukrainassa ja Gazassa vaikuttavat yhä Suomeen ja Taivalkoskelle. Inflaatio pitää yllä korkeaa hintatasoa ja energian hinta on korkea. Kuitenkin vuosi 2025 näyttäytyy jo hieman paremmalta taivalkoskelaisten yritysten osalta ja yritykset uskovat vaikeimman ajan olevan takanapäin. Taivalkosken kunta tekee kuntastrategian mukaisesti elinvoiman kehittämiseksi yhteistyötä yrityskentän ja kehitysyrityksiä Naturpolis Oy:n kanssa. Tavoitteena on saada uusien yritysten perustamisen määrää kasvatettua ja yritys yhteistyötä kehitettyä. Taivalkosken kunta hakee aktiivisesti sijoittajia, jotka sijoituksillaan tulevat vahvasti tukemaan elinkeinon kehittymistä ja uusien palvelujen syntymistä Taivalkoskelle.

Taivalkosken kunta edistää tulevien vuosien aikana maa-alueilleen uusiutuvaan energiaa aurinkovoiman muodossa. Uusiutuvaan energiaa hyödynnetään myös kunnan uudisrakentamisessa. Tuulivoimarakentamisen osalta jatketaan edunvalvontaa, jotta tuulivoimarakentaminen olisi mahdollista lähitulevaisuudessa.

Taivalkoski investoi vuoden 2025 aikana noin 6,6 milj. euroa. Investoinnit kohdentuvat korjaamiseen, rakentamiseen ja toimintojen kehittämiseen. Valtuusto on tehnyt päätöksen päiväkodin rakentamisesta, joka on suurin investoinneistamme. Kiinteistöjen korjausvelka on kunnassa korkea ja taloutta kuormittava tekijä, jonka hoitamiseksi ja vähentämiseksi tehdään aktiivisesti työtä vuoden 2025 aikana toimitiloahjemaan perustuen. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella olevien sote-kiinteistöjen osalta valmistaudutaan siirtämään sote-kiinteistöt osakeyhtiöön vuokrattavien kiinteistöjen osalta. Vuokraamattomat sote-kiinteistöt ovat kunnalle riski, jonka vuoksi kunnan tulee tehdä varautumissuunnitelmaa jo vuoden 2025 aikana.

Talousarviovuonna 2025 Taivalkosken kunta määrittä tuloveroprosenttikseen 7,9 %. Tulevan vuoden kokonaisverotuloennuste näyttää Taivalkoskelle 2025 noin 5,1 milj. euroa verotuloja. Kiinteistöveroihin ei tehty muutoksia rakennusten-, maapohjan-, vakituisen asumisen-, muun asuinrakennuksen-, rakentamattoman rakennuspaikan-, yleishyödyllisten yhteisöjen- ja voimalaitoksen osalta.

Taivalkosken kunta avustaa urheilu-, kyläseura-, kerho-, työllistämisen- ja yksilöurheilutoimintaa tulevina talousarviovuotena. Myönnettävät avustukset tukevat kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä, jota kunta toteuttaa laajassa HYTE-toiminnassaan. Käyttöön otettu HYTE-toimintamalli on osallistunut kuntalaisia laajasti ja toiminnan pohjalta tehdyt aloitteet ja esitykset ovat parantaneet kunnan toimia kuntalaisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Urheiluseurojen kanssa tehty yhteistyö jatkuu tiiviinä vuoden 2024 aikana tehtyihin sopimuksiin perustuen.

Taivalkosken kunnan väestö ikääntyy ja syntyvyys laskee eri väestöennusteiden näkökulmasta. Kunnan väkimäärä on vähentynyt muutaman vuoden aikana merkittävästi. Osaa väkimäärän muutoksesta selittää luonnollinen poistuminen, mutta myös muut vaikutukset, kuten yritysten muuttuneet tilanteet sekä muut henkilökohtaiset syyt, jotka näkyvät asukasluvussamme. Taivalkosken kunta panostaa vahvasti muuttotappion kääntämiseen muuttovoitoksi eri toimenpiteillä tulevana talousarviokaudella uuden kuntastrategian mukaisesti ja kehittämällä kunnan palveluja sekä asuinympäristöä.

Kansainvälinen matkailun elinkeino on piristynyt ja talvikausi 2025 näyttää positiiviselta. Uuden matkailustrategian hengessä tehdään toimenpiteitä kotimaisen ja kansainvälisen matkailun edistämiseksi sekä Taivalkosken kunnan näkyvyyden parantamiseksi.

Talousarvion laadinnan osalta kuntataloutta kuormittavat erilaiset riskit ja tulevaisuuden uhkakuvat kuntatalouden muutoksista ja väestöennusteisiin liittyen. Kaikesta uhkakuvista ja näkymistä huolimatta fokus on vahvasti tulevaisuudessa ja kunnan kehittämisessä, jotka antavat uskoa sille, että saamme häivytettyä olemassa olevat haasteet ja kuntamme voi entistä vakaammin.

Haluamme kehittää Taivalkosken kuntaa kuntalaisten ääniä kuunnellen yhä paremmaksi paikaksi asua ja elää. Uskomme vahvasti, että maaseudun turvassa on ihmisten tulevaisuus. Taivalkosken kunnan puolesta edunvalvontamme tulee olla vahvaa ja keskitettyä siihen, että kunnan ja kuntalaisten etu tulee huomioitua.

Elämää omassa tahdissa, turvallisessa ja vakaassa ympäristössä, kunnioittavassa ja arvostavassa ilmapiirissä. Sitä haluan, että jokainen saa kokea, kun asuu Taivalkoskella nyt ja tulevaisuudessa.

Mirva Haataja

Va. kunnanjohtaja

Sisällys

1 YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	5
1.1 Yleinen taloudellinen tilanne.....	5
1.2 Kuntatalouden kehitysnäkymät	6
1.3 Taivalkosken kunnan kehitysnäkymät.....	8
1.3.1 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset	8
1.3.2 Elinvoima ja työllisyys.....	10
1.3.3 Taivalkosken kunnan talous	11
1.4 Taivalkoski-konserni ja muutokset konsernirakenteessa.....	14
1.5 Taivalkosken kunnan organisaatio ja muutokset organisaatiorakenteessa.....	15
1.6 Hyvinvointikertomus	17
2 KUNTAKONSERNIN STRATEGIA.....	18
2.1 Kuntastrategia Taivalkoski.....	18
2.2 Sitovat tavoitteet vuodelle 2025	19
2.3 Tavoitteiden asettaminen konsernijohtolle ja kunnan edustajille tytäryhteisöissä.....	26
3 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS	27
3.1 Talousarvion rakenne	27
3.2 Talousarvion sitovuus.....	28
3.3 Tilivelvollisuus.....	29
4 KÄYTTÖTALOUSOSA.....	30
4.1 Käyttötalous lautakunnittain	30
4.2 Keskusvaalilautakunta	31
4.3 Tarkastuslautakunta	31
4.4 Valtuusto	34
4.5 Kunnanhallitus.....	35
4.6 Sivistyslautakunta.....	37
4.7 Tekninen lautakunta.....	71
5.1 Kunnan tuloslaskelma.....	78
6 Investointiosa	80
7 Rahoitusosa	84
8 KUNNAN KONSERNIYHTIÖIDEN TOIMINTA JA TALOUS	85
8.1 Kiinteistö Oy Siikataival	85
8.2 Kiinteistö Oy Koillismaakeskus	86
8.4 Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit	86
Liitteet	87

1 YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

1.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Maailmantalous

Epävarmuus maailmantaloudessa on kasvanut vuoden 2024 aikana, johtuen ennen kaikkea geopoliittisten jännitteiden kiristymisestä. Yhdysvaltojen talouden kasvu jatkuu ja nopea talouskasvu jatkuu myös Intiassa. Kiinan talousnäköymät ovat sen sijaan haastavat kokonaistuotannon kasvun hidastuessa. Euroopassa Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen ylläpitää jännitystä. Euroalueen talouskasvu 0,7 prosenttia on vaatimatonta, kasvu käynnistyi kuluvan vuoden alkupuolella, mutta ennakoitujen näköymät ovat yhä haastavat. Etenkin Saksan teollisuuden tilanne on huolestuttava. Ranskassa on nähtävissä palveluiden pirstymistä. Maailmankaupan kehitys on ollut vaihua, erityisesti euroalueen tuonti on ollut vaatimatonta. Näköymien odotetaan kohenevan, kun euroalueen kasvu elpyy. Maailmankaupan kasvuennuste vuodelle 2024 on 1,5 prosenttia ja 4,6 prosenttia vuodelle 2025.

Kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden loppukesän 2024 myllerrys liittyen Japanin pääomamarkkinoihin, rauhoitui nopeasti. Rahapolitiikan keventäminen euroalueella ja Yhdysvalloissa alkoi vuonna 2024 heijastuen aleneviin lyhyisiin ja pitkiin korkoihin.

Kotimaan talous

Talouden taantuma loppui alkuvuonna. Kotimaassa yksityinen kulutus kasvoi selvästi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Reaalipalkkojen odotetaan kääntyvän kasvuun ansiotason noustessa, vaikka työllisyystilanne on selvästi heikentynyt. Kotitalouksien käytettävissä olevien nimellistulojen kasvu hidastuu viime vuodesta, mutta inflaation hiipuessa reaalitytulot kasvavat viime vuotta nopeammin tukien kulutuksen kasvua. Yksityinen kulutus kasvaa n. prosentin vuonna 2024 huolimatta siitä, että sosiaalietuuksien leikkaus ja arvonlisäverotuksen korotus syyskuussa hidastavat kulutuksen toipumista. Vuonna 2025 ennustetaan yksityisen kulutuksen kasvavan edelleen samalla, kun korkotaso laskee ja työllisyys kääntyy jälleen kasvuun. Bruttokansantuotteen odotetaan kasvavan 1,7 prosenttia vuonna 2025. Investoinnit kääntyvät kasvuun. Rakennustoiminta kuitenkin supistuu edelleen huolimatta kaksi vuotta jatkuneesta taantumasta.

Julkinen talous

Julkisen talouden alijäämä on muodostunut syväksi heikon suhdanteen, nopean inflaation, korkomenojen kasvun sekä varautumismenojen kasvun takia. Vuonna 2024 julkisen talouden alijäämä syvenee edelleen 3,7 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Hallituksen sopeutustoimet parantavat julkisen talouden tilannetta, mutta eivät käännä kehityksen suuntaa. Syyskuussa voimaan tullut arvonlisäveronkorotus kasvattaa verotuloja. Menoja lisäävät kulutusmenojen, korko- ja eläkemenojen kasvu. Työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen heikentää entisestään julkisen talouden rahoitusasemaa. Vuonna 2025 julkisen talouden alijäämä pienenee 3,2 prosenttiin, vaikka menoja kasvattavat suuret puolustushankinnat.

Valtionhallinnon alijäämä pysyy tänä vuonna viime vuoden tasolla 3,2 prosentissa. Vuonna 2025 alijäämä heikenee 3,7 prosenttiin huolimatta sopeutustoimista. Menot kasvavat, kun hävittäjähankintojen toimitukset alkavat. Korkomenojen kasvu jatkuu ja hyvinvointialueiden rahoitus kasvaa yli 2 miljardia euroa ollen kokonaisuudessaan jo lähes 29 miljardia euroa.

Lähde: Taloudellinen katsaus - Syksy 2024 – Talousnäköymät. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2024:43.

1.2 Kuntatalouden kehitysnäkymät

Kuntatalouden tilinpäätökset vuonna 2023

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos parani vuonna 2023 n. 560 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen nähden. Hyvä tulos selittyy soteuudistukseen liittyvillä poikkeuserillä eli aiempien vuosien suuremmilla veroprosenteilla tilitetyillä verotuloilla ns. ”verohännillä” sekä takaisinperittävällä valtionosuudella. Ilman näitä eriä yhteenlaskettu tulos olisi lähellä nollaa. Vuosikate kasvoi 790 miljoonalla eurolla ollen 2000-luvun vahvin tähän mennessä. Vuosikate riitti kattamaan poistot ja nettoinvestoinnit. Kuntien lainakanta vuonna 2023 kasvoi n. 76 miljoonaa euroa ollen 18,77 miljardia euroa. Asukaskohtainen lainamäärä oli keskimäärin 3 368 euroa. Valtiovarainministeriö on päättänyt käynnistää kriisikuntamenettelyn Lestijärven kunnassa konsernitilinpäätöksen kertyneeseen alijäämään perustuvan kriteerin täytyessä ja Kyyjärven kunnassa vuoden 2018 tilinpäätöksen perusteella.

Kuntatalouden tilannekuva ja kehitysarvio

Kuntatalouden tilanne heikkenee vuonna 2024 jyrkästi, kun viime vuoteen kohdistuneet poikkeuserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntien verotulojen arvioidaan laskevan yhteensä n. viisi prosenttia viime vuoteen verraten. Kiinteistöverotulot kasvavat johtuen maapohjien verotuksen alarajan korotuksesta. Valtionosuudet laskevat sotesiirtoon liittyvän tarkistuksen ja hallitusohjelman mukaisen indeksisäästön vuoksi. Vuosikate romahtaa n. 1,5 miljardia alapäin kattaen yhä poistot, mutta ei riitä nettoinvestointeihin. Tilikauden tulos heikkenee 1,3 miljardia edellisestä vuodesta, mutta jää edelleen positiiviseksi 0,4 miljardiin. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee miljardi euroa negatiiviseksi.

Toimintamenojen kasvu jatkuu vuonna 2025, johtuen pääasiassa hintojen noususta sekä volyymin kasvusta liittyen TE-palvelu-uudistukseen. Työllisyyskehityksellä on uudistuksen jälkeen entistä suurempi vaikutus kuntatalouteen ja kuntatalous on entistä herkempi suhdannevaihteluille. Kunta-alan ansiokehityksen arvioidaan olevan hieman yleistä talouden ansiokehitystä nopeampaa, johtuen kunta-alalle sovittujen palkkausjärjestelmien kehittämishojelmien vuoksi. Nykyiset kunta-alan sopimukset päättyvät keväällä 2025. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksiennuste vuodelle 2025 on 3,4 prosenttia ja vuosille 2026–2028 keskimäärin 3,1 prosenttia. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta syvenee -1,9 miljardiin euroon vuonna 2025, pysyen lähes samalla tasolla vuosina 2026–2028. Vuosikate ei kata enää poistoja vuosien 2025–2028 osalta.

Kuntahallinnon investointipaineiden arvioidaan pysyvän edelleen korkealla tasolla muun muassa rakennuskannan iän ja korjaustarpeiden, väestön muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi. Kohonneet kustannukset ja rahoituskulut hidastavat investointien toteutumista. Hallituksen päätöksillä voi olla huomattava vaikutus julkisten investointien kehitykseen tulevina vuosina.

Kuntataloudessa tulojen ja menojen epätasapaino syvenee edelleen lähivuosina erityisesti kasvavien kustannusten, investointipaineiden ja sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena. Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino edellyttää palveluiden sopeuttamista käytettävissä oleviin tuloihin. Kunnilla on tehtäväkentän supistuttua aiempaa vähemmän mahdollisuuksia menosopeutukseen, joten sopeutus paine kohdistuu aiempaa enemmän veroprosenttien korotukseen. Kuntien välinen eriytyminen näkyy entistä enemmän myös kuntakentän näkymien ja tulevaisuudenhaasteiden eriytymisinä. Lapsi- ja nuori-ikäluokkien pienenemisen myötä tarvittaneen entistä enemmän kuntien välistä yhteistyötä koulutuspalvelujen järjestämisessä. Myös osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen edellyttää uusia palveluiden järjestämistapoja. Näiden kehityssuuntien ja heikkenevien talousnäkökymien myötä investointien tarkan tarveharkinnan tärkeys korostuu.

Valtion kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet vuonna 2024

Valtion talousarvioesitys sisältää lukuisia toimenpiteitä, jotka vaikuttavat kuntatalouteen lähinnä neutraalisti tai hieman vahvistuen. Uusiin tai laajentuviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan 100 prosentin valtionosuus. Valtion päättämien veroperustemuutosten vaikutukset kunnille kompensoidaan. Joitain kuntien tehtäviä ja velvoitteita poistetaan osana säästötoimia.

Hallituksen linjaamien toimenpiteiden yhteisvaikutus vahvistaa kuntataloutta n. 270 miljoonalla eurolla vuonna 2025 verraten vuoteen 2024. Vuoden 2025 talousarvioesityksessä on 277 miljoonan euron valtionosuuslisäys. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyy yhden prosenttiyksikön indeksikorotusta vastaava vähennys myös vuonna 2025. Lisäksi kuntien valtionosuuksiin sisältyy n. 20 miljoonan euron säästö, koska kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisen toimenpidekokonaisuus on jäämässä hallituksen linjaamasta tavoitteesta. Myös laskennallisia korvauksia kotoutumisesta ehdotetaan laskettavaksi vuonna 2025. Sosiaaliturvaetuksien indeksijäädytyksillä ja säästöillä on kahdensuuntaisia vaikutuksia kuntatalouteen. Ne vähentävät suoraan kuntien menoja, mutta lisäävät toimeentulotuen tarvetta ja pienentävät verokertymää.

Kuntatalousohjelmassa kuntien rahoituksen tasapainotilaa mitataan toiminnan ja investointien rahavirtaan perustuen. Toiminnan ja investointien rahavirta -käsite ilmaisee negatiivisena kunnan paineen lainakannan kasvattamiseen tai veroprosentin korottamiseen. Positiivinen toiminnan ja investointien rahavirta heijastaa mahdollisuutta lainojen lyhentämiseen tai veroprosentin laskemiseen.

Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee vuonna 2024, kun verotulot vakiintuvat sote-uudistuksen jälkeiselle tasolle. Lisäksi heikennystä suurentaa sote-laskelmien jälkikäteistarkastuksesta aiheutuva valtionosuuksia vähentävä lisäsiirto 0,5 miljoonaa euroa. Lisäsiirto huomioidaan vuodesta 2024 alkaen ja vuoden 2023 osalta vähennys huomioidaan takautuvasti vuosina 2025–2027 heikentäen kyseisiä vuosia. Toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikkenevän vuonna 2025 kaikissa kuntakokoryhmissä, kun valtionosuuksiin tehdään sote-siirtolaskelman jälkikäteistarkastuksen edellyttämä takautuva vähennys vuosina 2025–2027.

Kunnallisveroprosenttiin kohdistuu nousupainetta kaikissa kuntakokoryhmissä vuosina 2026–2028. Laskennallinen paine veroprosentin korotukseen kasvaa selvästi tarkastelukauden aikana. Suurin paine veroprosentin korotukseen on pienissä alle 5000 asukkaan kunnissa.

Vuonna 2024 negatiivisen vuosikatteen kuntia on arvion mukaan 15, mikä on hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä kasvaa merkittävästi tarkastelukauden loppua kohden ja suurin osa näistä on alle 10 000 asukkaan kuntia. Eniten negatiivisen vuosikatteen kuntia arvioidaan olevan vuonna 2027, jolloin niitä olisi määrällisesti 66 kuntaa. Negatiivinen vuosikate kertoo kunnan käyttötalouden rakenteellisista ongelmista, jotka vaativat korjaamista.

Suunnitelmavuosien 2026–2027 muutoksia

Hallitusohjelman mukaan kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote- ja TE-uudistusten jälkeistä tilannetta. Uudistuksen lähtökohdaksi otetaan tavoite varmistaa eri kokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut kaikkialla Suomessa, ottaa huomioon muuttotappiokuntien tarpeet ja eri alueiden demografisen kehityksen sekä vahvistaa kasvavien kuntien ja kaupunkien edellytyksiä investoida kasvuun ja hoitaa sosiaalisia ongelmia. Alkuperäisenä tavoitteena oli, että uusi lainsäädäntö tulisi voimaan 1.1.2026. Uudistuksen voimaantuloa on kuitenkin siirretty vuodelle eteenpäin vuoteen 2027.

Kiinteistöverouudistusta on valmisteltu pitkään ja lausuntokierros voisi käynnistyä keväällä 2025. In-house-yhtiöitä koskeva hankintalain uudistus on tulossa lausuntokierrokselle vuoden 2025 alussa ja toteutuessaan sillä on merkittäviä kustannusvaikutuksia kuntatalouteen. Kuntien velvoitteiden keventämiseen pyrkivä norminpurku työ on meneillään. Parhaillaan yli 30 käynnissä olevassa lakihankkeessa käsitellään kuntien tekemiä ehdotuksia normien keventämiseksi.

Lähde:

Kuntaliitto: Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätökset 2023.

Kuntatalousohjelma vuodelle 2025 - Syksy 2024 – Kunta-asiat. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2024:46.

Taloudellinen katsaus - Syksy 2024 – Talousnäköymät. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2024:43.

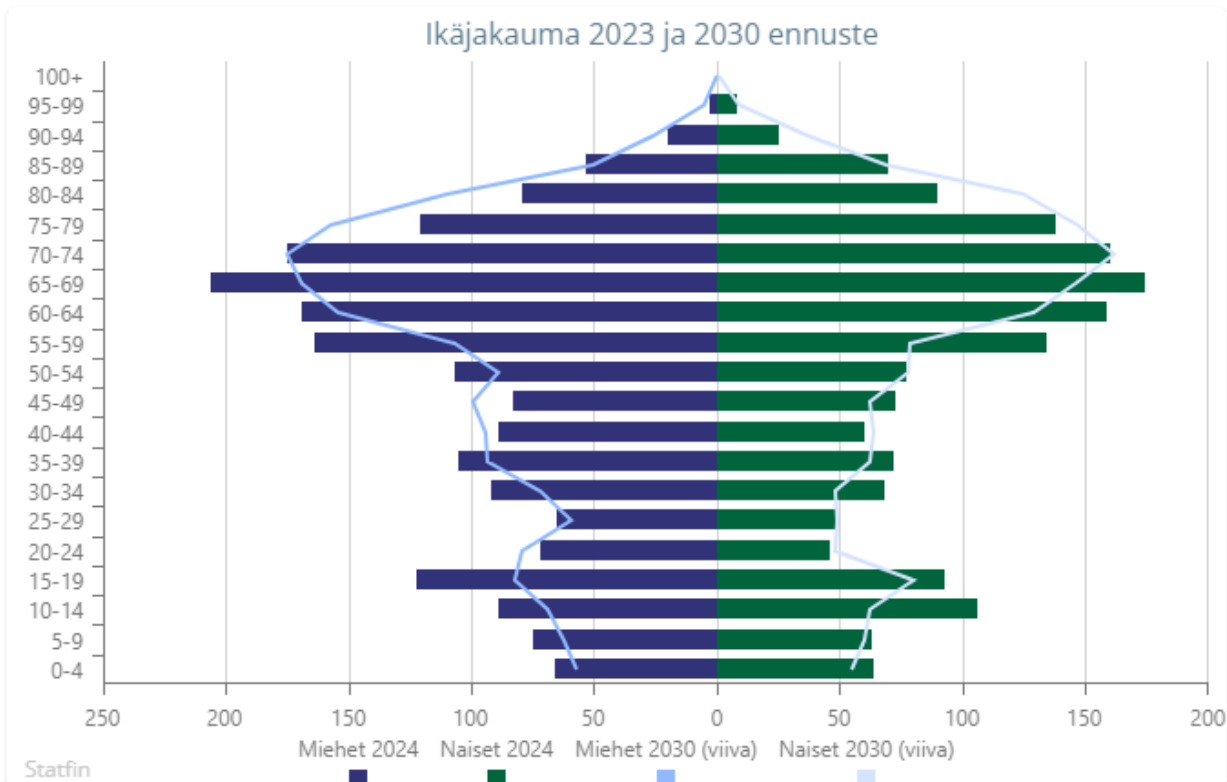
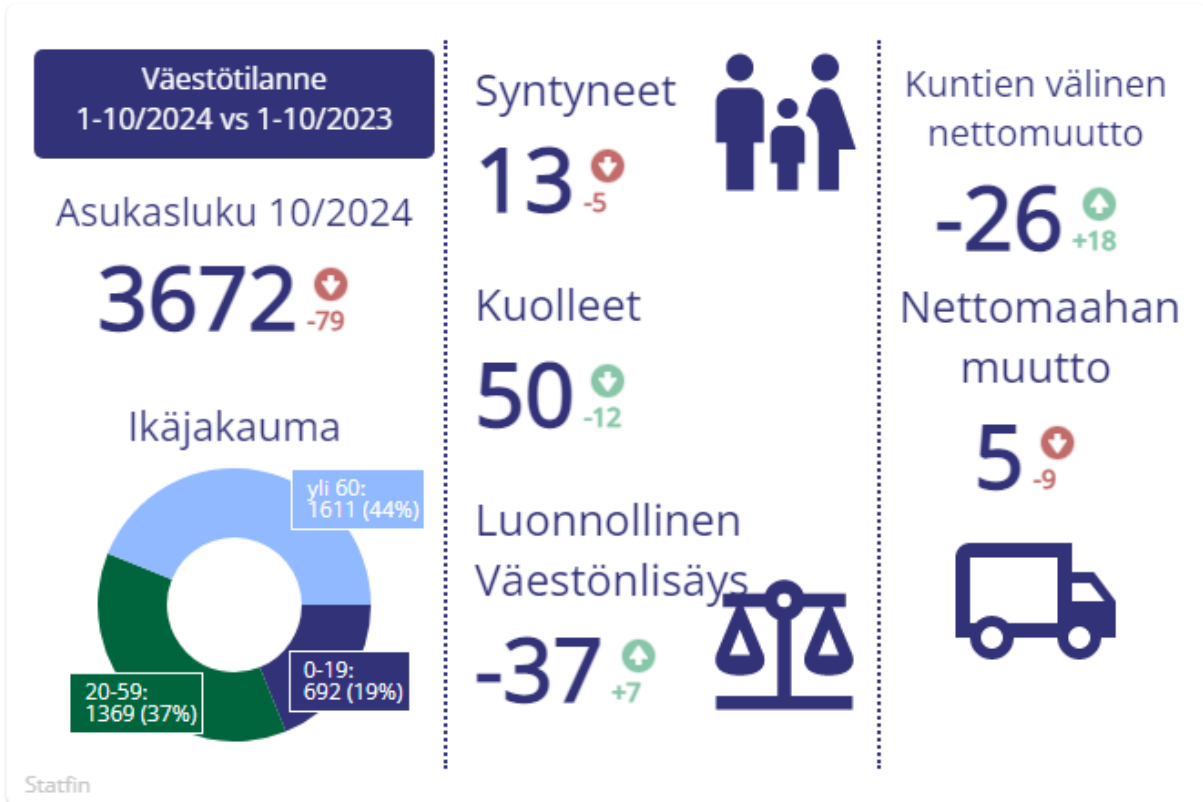
1.3 Taivalkosken kunnan kehitysnäkymät

1.3.1 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset

Vuonna 1879 perustettu Taivalkoski kuuluu Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan. Naapurikuntia ovat Suomussalmi, Pudasjärvi, Posio ja Kuusamo.

Taivalkosken pinta-ala on 2.651 km², josta vesipinta-alaa on 213 km² eli 8,0 %. Taivalkosken asukasluku edellisvuoden lopussa 31.12.2023 oli 3731. Kunnan väkiluvun ennakkotieto oli 31.10.2024 oli 3672 asukasta. Talousarviovuoden 2025 laskelmissa on asukaslukuna käytetty 3650.

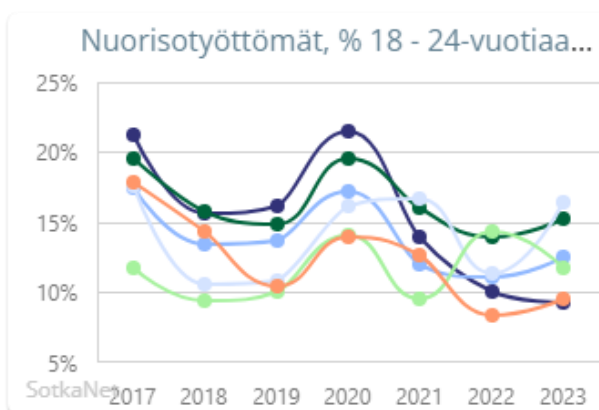
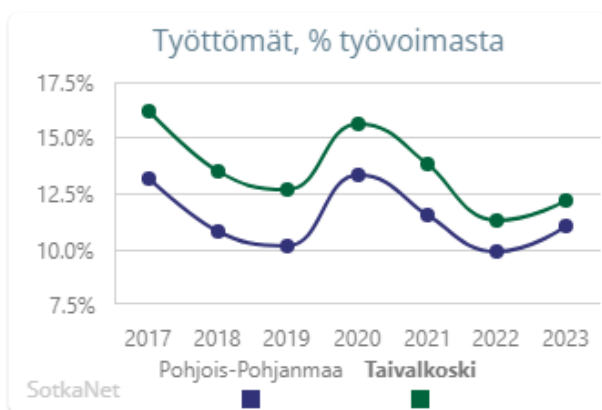
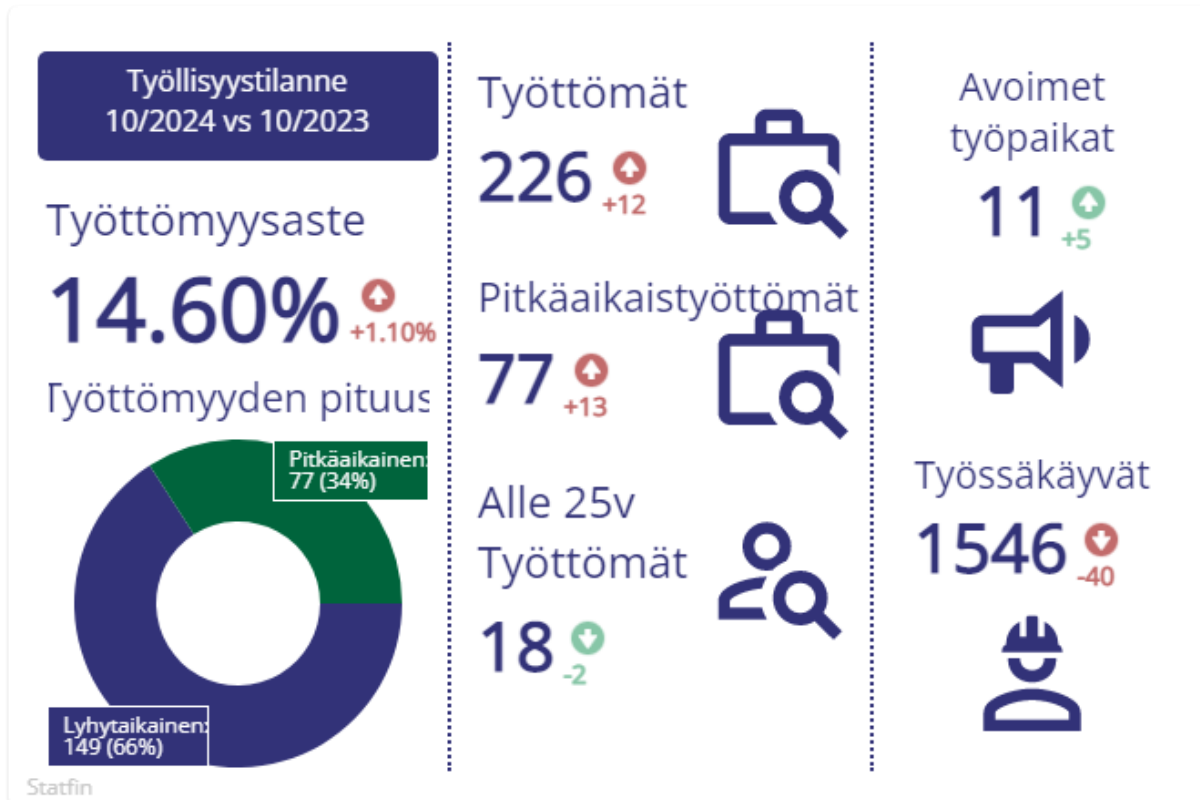
Kunnan väestöennuste on aleneva. Väestömäärää vähentää syntyvyyden aleneminen ja muualle pois muutto. Nuorten ikäluokkien osuus tulee entisestään laskemaan ja vanhojen ikäluokkien kasvamaan. Taivalkosken kunnan väestön ikärakenteessa yli 65-vuotiaiden osuus nousee vuosittain.

1.3.2 Elinvoima ja työllisyys

Pohjois-Pohjanmaalla oli lokakuun lopussa 21 735 työtöntä työnhakijaa, mikä on 1 135 työtöntä enemmän kuin vuosi sitten. Taivalkosken kunnassa lokakuussa 2024 työttömiä työnhakijoita oli yhteensä 226, joista pitkäaikais-työttömiä 77.

Lokakuun aikana Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston alueella ilmoitettiin avoimeksi lähes 2000 uutta työpaikkaa. Uusien työpaikkojen määrä oli 1500 vähemmän kuin vuosi sitten lokakuussa. Määrällisesti eniten uusia työpaikkoja oli avoinna palvelu- ja myyntityöntekijöille, rakennus-, korjaus-, ja valmistustyöntekijöille ja muille työntekijöille (mm. toimisto- ja laitossiivoajat, avustavat keittiötyöntekijät ja rakennusalan avustavat työntekijät).

1.3.3 Taivalkosken kunnan talous

Taivalkosken kunnan vuoden 2023 tilinpäätös oli 0,6 milj. euroa ylijäämäinen. Positiiviseen tulokseen vaikuttivat suurilta osin ennakoitua paremmat myyntituotot (2,4 milj. euroa), OSAOn ylijäämän kattamiseen saatu Kuusamon kaupungin avustus 0,2 milj. euroa, sekä toimintakulujen vähentyminen kaikilla toimialoilla ja kululajeissa lukuun ottamatta aineita, tarvikkeita ja tavaroita.

Kunnan verotulot vähenivät -7,0 milj. euroa edellisvuodesta. Tuloveroon tehtiin -12,64 prosenttiyksikön leikkaus/siirto valtion verotukseen soteuudistuksen rahoituslain mukaisesti. Vuoden 2023 kunnallis- ja yhteisöverotuloissa näkyi aiempien verovuosien ns. verohännät, jotka on tilitetty kunnille korkeammilla aiempien vuosien veroprosenteilla. Kiinteistöveroprosentit pysyivät edellisvuoden tasolla, mutta rakennusten jälleenhankinta-arvon korotus nosti rakennusten verotusarvoja ja samalla kiinteistöveron tuottoa. Myös kunnan valtionosuudet vähenivät -11,8 milj. euroa edelliseen vuoteen nähden. Vuoden aikana tehtiin pieniä korjauksia virheellisiin kotikuntakorvauspäätöksiin noin puolelle kunnista ja loppuvuodesta palautettiin kunnille kuntaliitosavustuksiin varatut käyttämättä jääneet rahat 3,43 euroa asukasta kohden lisättyinä kaikkien kuntien valtionosuuteen. Tammi-kuussa 2024 saapuneessa lopullisessa vuoden 2023 opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustuspäätöksessä oikaistiin Taivalkosken vuoden 2023 valtionosuutta -53.305 euroa.

Vuoden 2024 talousarvio on 0,4 milj. euroa alijäämäinen. Merkittävä vaikutus alijäämäväliseen talousarvioon on ollut sopimus kunnan toisen asteen koulutuksen alijäämän kattamisvelvollisuuteen liittyen. Lisäksi talousarviossa on varauduttu valmistautumaan TE-palvelut 2024-uudistukseen 1.1.2025 alkaen. Yleinen kustannustason nousu henkilöstökustannuksissa, koululaiskuljetuksissa ja kiinteistöjen ylläpitokustannuksissa on lisännyt painetta talousarvioon. Vuonna 2024 alusta lähtien kunnassa on ollut ilmainen varhaiskasvatus ja uusi vuokrapäiväkotikoti otettiin käyttöön alkuvuonna 2024, kunta maksaa rakennuksesta leasingvuokraa. Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuspäätös vuodelle 2024 aiheutti -156.221 euron muutostarpeen vuoden 2024 talousarvion valtionosuuteen.

Lokakuussa 2024 kunnan tilikauden ylijäämä on 1,1 milj. euroa. Toimintatuotot ovat alle talousarvion, toteuma 77,7 % (laskennallinen 83,3 %). Myös toimintakulut ovat alle talousarvion, toteuma 74,9 %. Toimintakulujen osalta eniten alitusta toteumassa on palvelujen ostojen ja henkilöstökulujen osalla kaikilla toimialoilla. Lisäksi kunnan korkokulut ovat toteutuneet arvioitua pienempänä, sillä toimintakulujen ja investointimenojen toteuttua talousarviota pienempänä ei kunnalla ole ollut tarvetta nostaa uutta lainaa vuonna 2024. Myös suunnitelman mukaisten poistojen toteuma on alle talousarvion. Investointien valmistuminen ja siitä johtuen poistokirjausten aloittaminen keskittyy loppuvuoteen.

Vuoden 2025 talousarvion ja suunnitelmavuosien lähtökohdat ovat haasteelliset.

Kunnan taloutta haastaa TE-palvelut 2024-uudistus 1.1.2025. Kunnan peruspalvelujen ennakkolisessä valtionosuuslaskelmassa 2025 on esitetty TE-palvelu-uudistuksen rahoitusosuudeksi 645.201 euroa. Osuus ei ole korvaamarkittava ja jatkossa osuutta ei eritellä peruspalvelujen valtionosuudessa, vaan se sisältyy yleiskatteelliseen osuuteen. Talousarviossa 2025 TE-palveluihin on varattu kokonaisuudessaan n. 1,1 milj. euron määräraha. Rahoitus ja arvioidut kustannukset eivät ole tasapainossa.

Kunta-alan sopimuskausi on päättymässä 30.4.2025 ja tiedossa olevien sopimuskorotusten lisäksi vuodelle 2025 voi tulla muita sopimuskorotuksia. Palkankorotuksiin on varauduttu maltillisesti talousarviovuonna 2025 ja suunnitelmavuosina.

Sote-kiinteistöjen osalta haasteena on hyvinvointialueen ratkaisut kunnalta vuokrattujen kiinteistöjen osalta vuoden 2025 jälkeen, kun vuokrausvelvoite päättyy. Kunnalle syntyy samalla yhtiöittämisvelvoite vuokrattaviin kiinteistöihin liittyen. Yhtiöittämiseen liittyy selvityksiä ja lisäkustannuksia. Osa sotekiinteistöistä on jäämässä kunnalle ja yleensäkin kiinteistöihin ja niiden säilyttämiseen, purkamiseen tai myymiseen liittyvillä ratkaisuilla tulee olemaan iso vaikutus kunnan talouteen tulevina vuosina.

Kuntien valtionosuuksiin liittyvä uudistus siirtyi vuodelta eteenpäin vuoteen 2027. Uudistuksen vaikutuksesta kuntien talouteen ei ole yksityiskohtaisempaa tietoa. Uudistus on kustannusneutraali eli se ei lisää julkisia menoja. Kiinteistöverouudistus on edelleen valmistelussa ja sen lopullisia vaikutuksia ei ole ennakoitavissa. In-house-yhtiöitä koskeva hankintalain uudistus on tulossa lausuntokierrokselle vuoden 2025 alussa. Lakiluonnoksessa esitetään, että kuntien omistususuuden olisi oltava vähintään 10 prosenttia palveluita tarjoavasta yhtiöstä. Lakiuudistus vaarantaisi yhtiöiden toimintaedellytyksiä ja nostaisi kuntien kustannustasoa merkittävästi. Esi- ja perusopetuksen oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2025 alkaen. Uudistusesitys pitää sisällään resursointivaateen lukuvuosittain alkaen lukuvuodesta 2025–2026, sekä ryhmäkorajauksen, joka asettaa paineita lisätä opetushenkilöstöä ja samalla aiheuttaa kustannusvaikutuksia kunnalle.

Verotulot

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	Muutos €	Muutos TA 2025 vs. TPE 2024
Kunnan tulovero	4 808 042,00	4 919 000,00	4 939 000,00	5 046 000,00	107 000,00	2,2 %
Kiinteistövero	1 018 292,00	1 060 000,00	1 096 000,00	1 093 000,00	-3 000,00	-0,3 %
Yhteisövero	1 281 884,00	1 061 000,00	1 035 000,00	1 031 000,00	-4 000,00	-0,4 %
Yhteensä	7 108 218,00	7 040 000,00	7 070 000,00	7 170 000,00	100 000,00	1,4 %

Taivalkosken kunnan vuoden 2024 tuloveroprosentti on 7,9 %. Vuonna 2025 tuloveroprosentti säilyy ennallaan.

Vuoden 2025 kiinteistöveroprosentit ovat seuraavat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti, rakennukset 1,03
- yleinen kiinteistöveroprosentti, maapohja 1,30
- vakituiset asunrakennukset 0,45
- muut kuin vakituiset asuinrakennukset 1,03
- rakentamattomat rakennuspaikat 2,00
- yleishyödylliset yhteisöt 0,00
- voimalaitokset 3,10

Talousarvion verotuloennusteet pohjautuvat Kuntaliiton kuntakohtaiseen verotuloennusteeseen (9/2024). Verotuloja kunnalle arvioidaan kertyvän vuonna 2025 yhteensä 7,2 milj. euroa, mikä on 0,1 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2024 tilinpäätösennuste.

Valtionosuudet

	TP 2023	TA 2024	TPE 2024	TA 2025	Muutos €	Muutos TA 2025 vs. TPE 2024
Peruspalveluiden valtionosuus	6 617 979,00	6 159 095,00	6 166 468,00	6 857 192,00	690 724,00	11,2 %
Verotulojen tasaus	1 421 922,00	1 837 643,00	1 837 643,00	1 995 238,00	157 595,00	8,6 %
Opetus- ja kulttuuritoimen VOS	-148 045,00	-94 740,00	-243 474,00	-243 474,00	0,00	0,0 %
Verotulomen. Kompensaatio	765 347,00	774 632,00	765 442,00	555 753,00	-209 689,00	-27,4 %
Yhteensä	8 657 203,00	8 676 630,00	8 526 079,00	9 164 709,00	638 630,00	7,5 %

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä. Vuoden 2025 kunnan peruspalvelujen valtionosuuslaskelmissa on esitetty TE-uudistuksen rahoitusosuus omana eränä, mutta jatkossa osuutta ei eritellä peruspalvelujen valtionosuudesta. Myös tämä rahoitusosuus on yleiskatteellista.

Vuoden 2025 arviot valtionosuuksista perustuvat Kuntaliiton ja Valtiovarainministeriön ennakkotietoihin. Valtionosuuksien määräksi vuodelle 2025 on arvioitu 9,2 milj. euroa, joka on n. 0,6 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2024 tilinpäätösennusteessa. Valtionosuuden lisäys liittyy TE-uudistuksen rahoitukseen. Vuoden 2025 valtionosuudessa on otettu huomioon sote-uudistukseen liittyvien siirtolaskelmien tarkentuminen keväällä 2024. Lisäksi vuosina 2025–2027 on huomioitu määräaikainen vähennys liittyen kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja kustannusten tasaukseen vuodelta 2023. Suunnitelmavuosille 2026–2027 kohdistuu myös muita vähennyksiä. Suunnitelmavuosilta ei ole käytettävissä ennakkollisia kuntakohtaisia laskelmia, 2026–2027 valtionosuudet on arvioitu vuoden 2025 tasolle.

Toimintatuotot

Toimintatuottoja (ulkoiset) arvioidaan kertyvän noin 6,6 milj. euroa.

Toimintakulut

Toimintakulut ovat noin 21,7 milj. euroa. Toimintakulujen merkittävimmät kuluerät ovat henkilöstökulut 8,9 milj. euroa ja palvelujen ostot 7,0 milj. euroa.

Toimintakate ja vuosikate

Toimintakate on noin -15,1 milj. euroa ja vuosikatteeksi arvioidaan noin 1,2 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut ovat yhteensä n. -74,6 tuhatta euroa.

Poistot

Poistot ovat noin 2,1 milj. euroa. Vuosikate ei riitä kattamaan poistoja.

Tilikauden alijäämä

Vuoden 2025 talousarvio on alijäämäinen noin 1,0 milj. euroa. Myös suunnitelmavuodet ovat alijäämäisiä. Suunnitelmakauden alijäämä on yhteensä 2,9 milj. euroa.

Kunnan taseessa on kertyneitä ylijäämiä 31.12.2023 16,6 milj. euroa.

Taloussuunnitelman alijäämäisyyden myötä kunnan tulee laatia suunnitelma talouden tasapainottamiseksi.

Investoinnit

Nettoinvestoinnit vuodelle 2025 ovat yhteensä 6,3 milj. euroa.

Lainat

Taivalkosken kunnan lainamäärä 31.12.2024 tulee olemaan 4,4 milj. euroa. Vuoden 2025 talousarviossa on varauduttu ottamaan lainaa 6,8 miljoonaa euroa. Lainanotto voidaan toteuttaa kokonaan pitkäaikaisena tai yhdistellen pitkäaikaista lainaa ja kuntatodistuksia. Lainatarvearvion toteutuessa kunnan lainamäärä vuoden 2025 lopussa on 10,1 milj. euroa, mikä on noin 2.762 euroa/asukas.

1.4 Taivalkoski-konserni ja muutokset konsernirakenteessa

Taivalkosken kunnan tytäryhtiöitä ovat Kiinteistö Oy Koillismaakeskus (100 %),

Kiinteistö Oy Siikataival (100 %) sekä Kiinteistö Oy Taivalkosken hallit Oy (84,02 %).

Taivalkosken kyläverkot Oy on sulautunut osaksi Kairan Kuitua 1.11.2024 lähtien.

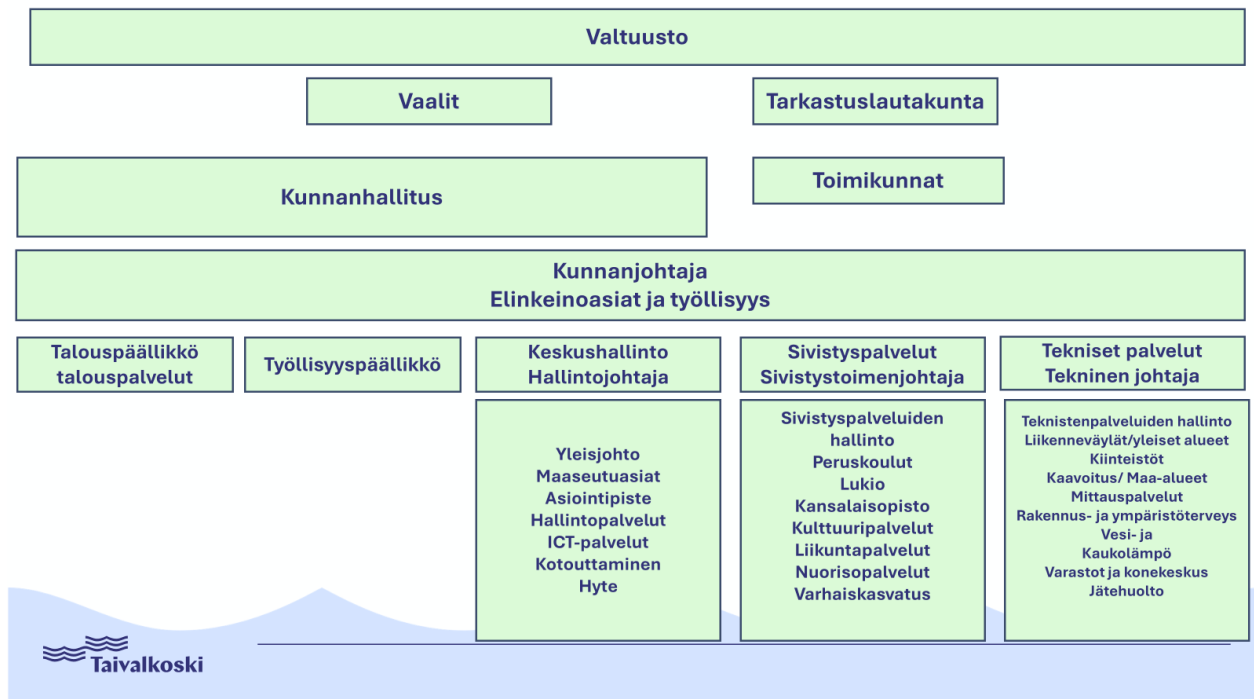
Taivalkosken kunnan osakkuusyhtiöitä ovat Taivalkosken Voima Oy (50 %), Kairan kuitu Oy (35 %), Kiinteistö Oy Taivalkosken Yrittäjätalo Oy (26,83 %) sekä Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy (20,9 %).

Kuntayhtymissä kunnalla on lisäksi omistusosuus (1,36 %) Pohjois-Pohjanmaan liitossa.

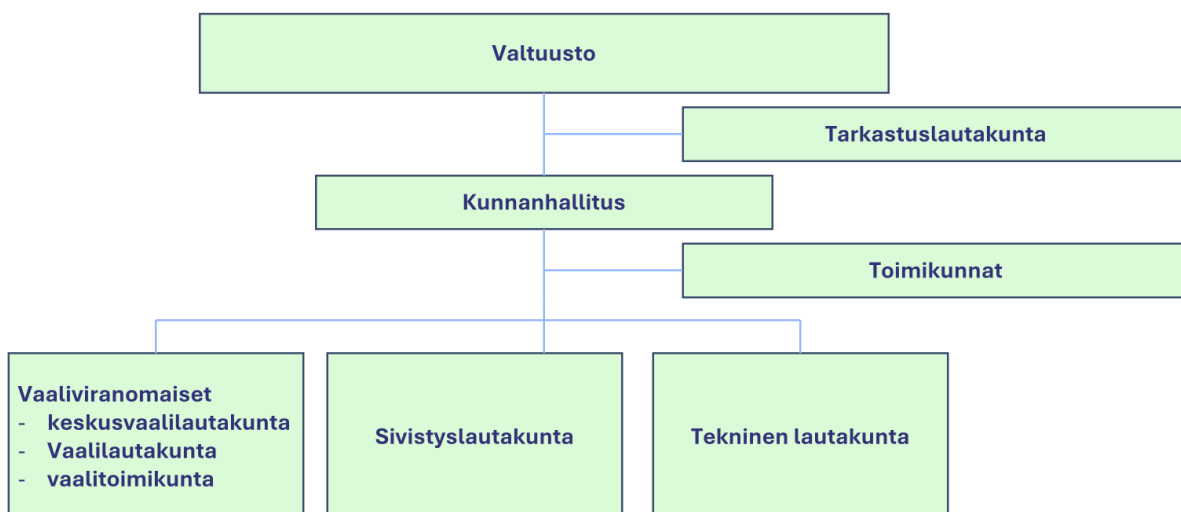

1.5 Taivalkosken kunnan organisaatio ja muutokset organisaatorakenteessa

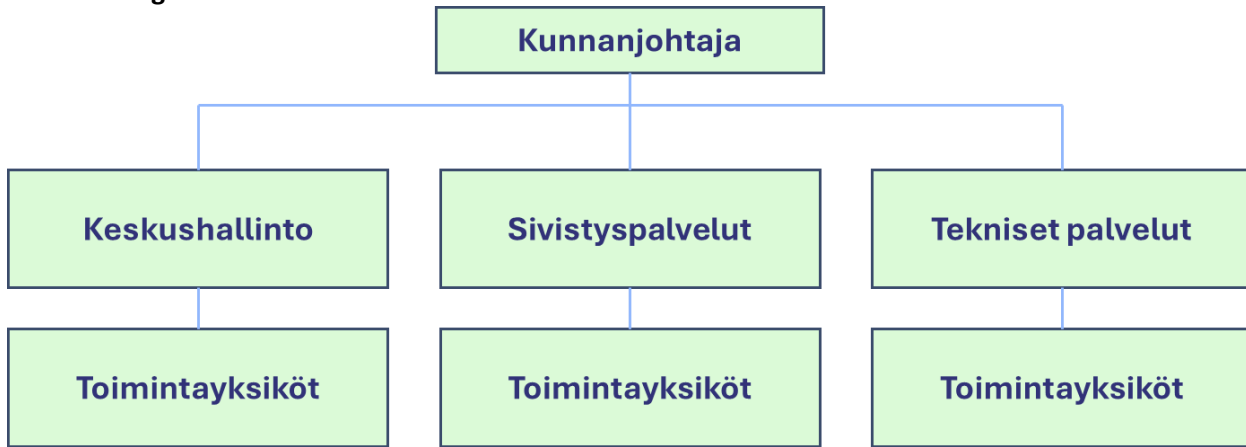
Taivalkosken kunnan organisaatorakenteeseen tulee muutoksia vuonna 2025 kun työllisyyspalvelut siirtyvät kunnan vastuulle lakisääteisten henkilöasiakaspalvelujen osalta. Kunnanjohtaja vastaa elinkeinoasioista sekä työllisyydestä. Työllisyyspalvelut ovat osa kunnanhallituksen alaista toimintaa ja työllisyyspäällikkö johtaa 1.1.2025 alkavia työllisyyspalveluita kunnanjohtajan alaisuudessa ja vastaa työllisyyspalveluiden toiminnasta osana elinkeinoasioiden ja elinvoimapalveluiden hoitoa.

Luottamushenkilöorganisaatio

Henkilöstöorganisaatio

1.6 Hyvinvointikertomus

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) säättää, että kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Lisäksi kunnassa on valmistettava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista. Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa.

Kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan. Lisäksi kunnan on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Kunnan on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Kunnan on osallistuttava 7 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin neuvotteluihin hyvinvointialueen kanssa.

Hyvinvointialueen on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä alueensa kuntien kanssa ja tuettava niitä asiantuntemuksellaan. Hyvinvointialueen on neuvoteltava vähintään kerran vuodessa yhdessä alueensa kuntien sekä muiden tässä momentissa mainittujen hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta.

Kuntalain (410/2015) mukaan kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen on kuntastrategian painopistealue. Strategian painopistealueet määrittävät suunnan kunnan kehittämiselle ja painopisteiden tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat kunnan talousarvioiden ja -suunnitelmien valmistelua ja laatimista sekä ohjaavat kunnan jokapäiväistä toimintaa.

Valtuusto on hyväksynyt 21.10.2021 § 73 Taivalkosken kunnan laajan hyvinvointikertomuksen vuosille 2021–2024. Taivalkosken kunnan laaja hyvinvointikertomus toimii kunnan hyvinvointijohtamisen strategiatyön työvälineenä ja osana kunnan toiminta- ja taloussuunnittelua. Hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ikäryhmittäin. Kertomukseen kuuluva hyvinvointisuunnitelma sisältää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet, joiden saavuttamiseksi on määritelty toimenpiteet, resurssit ja arviointimittarit, joita seurataan vuosittain. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilanteesta raportoidaan vuosittain valtuustolle hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuosiraportissa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä hoitavat kunnanhallituksen alaisena kunnan HYTE-toimikunta ja HYTE-työryhmät. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on poikkihallinnollista kaikkia kunnan toimialoja koskevaa toimintaa. Ikäryhmä- ja teemakohtaiset HYTE-työryhmät tuovat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaan kuntalaisten, yhdistysten ja eri ammattiryhmien näkemystä ja osallisuutta. HYTE-työryhmien osallisuutta päätöksenteon valmistelussa kehitetään edelleen suunnitelmavuosina ja tavoitteena on, että työryhmien näkemyksiä käytetään laajemmin muun muassa päätösten vaikutustenarvioinnissa ja valmistelussa. HYTE-toimikunta tulee laatimaan hyvinvointikertomuksen ja suunnitelman vuoden 2025 aikana. HYTE-toimikunnalta vuonna 2024 tulleiden aloitteiden perusteella on talousarvioon viety esimerkiksi 15 000 euroa lasten- ja nuorten liikkumisen ja harrastamisen edistämiseen. Määräraha on huomioitu sivistyspalveluiden käyttötaloudessa.

2 KUNTAKONSERNIN STRATEGIA

2.1 Kuntastrategia Taivalkoski

Vuoden 2025 talousarviovalmistelu pohjautuu Taivalkosken kunnan kuntastrategiaan vuosille 2023–2030.

Kuntastrategian Taivalkosken visio ja arvot kiteytyivät seuraavasti:

Visio: Ainutlaatuista tulevaisuusvoimaa

Taivalkoskella on vahvaa tahtoa, yhteisöllisyyttä ja voimaa tehdä tulevaisuutta. Sen vahvuudet perustuvat ainutlaatuiseen luontoon, uusiutuviin luonnonvaroihin, pitkiin perinteisiin, yrittäjyyteen sekä Taivalkosken sijaintiin Suomen maantieteellisessä keskipisteessä. Taivalkoskella on tilaa ajatuksille, innovaatioille ja luovuudelle. Täällä on puhtaus, kestävyys, turvallisuus ja mielenrauha, mutta myös metsät, porot ja kalarikkaat vedet. Taivalkoski on ekologisen jälleenrakentamisen ja vihreän siirtymän ydinaluetta. Arvot kertovat, mitkä asiat ovat meille merkityksellisiä. Ne ovat perustana päätöksenteollemme, valinnoillemme ja johtamisellemme. Niitä vaalimme ja ne ohjaavat toimintaamme.

Arvot

Puhtaus

Meillä on puhtain vesi. Valkoisin lumi. Kirkkaat jäät ja kalaisat vedet. Luistavat ladut ja kutsuvat metsät. Puhdasta ilmaa hengittää kesät talvet.

Kestävyys

Taivalkoskella yhdistyy menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus. Taivalkosken työkuulttuurilla ja yrittäjyydellä on syvät ja tunnetut juuret Kalle Päätalon maisemissa. Sitkeys ja resilienssi ovat alueen kehityksen voimavaroja, joilla tehdään kestävää tulevaisuutta.

Turvallisuus

Taivalkoski on taatusti turvallinen paikka asua, elää ja kasvaa. Turvallisuuden tunne on olennainen osa Taivalkosken identiteettiä ja yhteisön hyvinvointia.

Mielenrauha

Kiireettömyydestä, häiriöttömyydestä ja hiljaisuudesta syntyy mielenrauhaa. Se antaa tilaa luovuudelle ja mielekkäälle tekemiselle.

Kuntastrategissa on kolme tulevaisuuden tekemisen teemaa, jotka kannattelevat tulevaisuuden tekemistä tässä ja nyt sekä pitkällä aikavälillä: elinvoima, elämänvoima ja luonnonvoima. Strategiateemat toimivat pitkäjänteisenä ohjenuorana strategian toteutuksessa vuoteen 2030 saakka. Nämä tulevaisuuden tekemisen teemat ulottuvat kuntayhteisön, kumppanuuksien ja verkostojen läpi ja ne kertovat, mitä Taivalkoskella halutaan rakentaa.

Elinvoima syntyy työstä ja tekemisestä: monimuotoisesta yrittäjyydestä, palveluista ja uusista innovaatioista, merkityksellisestä työstä ja osaavista tekijöistä.

Elämänvoima syntyy yhteisöllisyydestä, turvallisuudesta, onnellisesta lapsuudesta ja nuoruudesta, kulttuurista ja ikiaikaisesta sivistyksestä sekä viihtyisyydestä ja omaleimaisesta elinympäristöstä.

Luonnonvoima näkyy puhtaimpana vetenä, valkoisimpana lumena ja vuolaana lijokena, kutsuvina metsinä ja kalaisina vesinä, jäänä, rinteinä ja latuina liikkua - luontona, joka alkaa kotiovelta.

2.2 Sitovat tavoitteet vuodelle 2025

Taivalkosken kunnan kuntastrategiassa vuosille 2023–2030 strategian painopistealueiksi on valittu yhteistyöhön, ihmisiin, asumiseen, talouteen ja teknologioihin painottuvat teemat.

Yhteistyö: Vahva luottamus osaaminen ja verkostot

Tavoitetila 2027: Tulevaisuustaitoinen valtuusto johtaa rohkeasti, näyttää suunnan ja mahdollistaa. Arvostusta ja työn iloa kokeva henkilöstö tekee merkityksellistä työtä luottamuksen ilmapiirissä. Kunta on kehittämislusta, joka yhdistää ja saa verkoston vahvistumaan.

Yhteistyö: Vahva luottamus, osaaminen ja verkostot

Tavoitetila 2027: Tulevaisuustaitoinen valtuusto johtaa rohkeasti, näyttää suunnan ja mahdollistaa. Arvostusta ja työn iloa kokeva henkilöstö tekee merkityksellistä työtä luottamuksen ilmapiirissä. Kunta on kehittämälusta, joka yhdistää ja saa verkoston vahvistumaan.

Strateginen tavoite: Olemme poikkeuksellisen hyvä, aikaansaava ja lisäarvoa tuottava verkostokumppani			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Kehittämistilaisuuden järjestäminen jory + valtuusto, kuntalaistapaaminen	Valtuuston kyselytunti (kuntalaiset kyselevät valtuutetuilta) (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Valtuusto ja kaikki toimialat
Säännölliset tapaamiset	Yhteistyön tiivistäminen yrityssectän kanssa (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
Säännölliset tapaamiset keskeisten kumppanien kanssa. Yhteistyön arviointi ja lausunnot.	Kehittävä arviointi kumppanuusfoorumeissa (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
Strateginen tavoite: Päätösten vaikutusten arviointi & osallistava budjetointi			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Osallistavan budjetoinnin käyttöönotto.	Otettu käyttöön (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
Tehdään isommista esityksistä päätösten vaikutusten arviointi.	Otettu käyttöön (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
Strateginen tavoite: Työn imussa ja työhyvinvoinnissa olemme kuntien parhaimmistoa			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Säännöllinen työhyvinvoinnin arviointi. Kyselyn tulosten mukaisten toimenpiteiden käynnistäminen.	Työhyvinvointi: Kysely on toteutettu ja toimenpiteet on käynnistetty. (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
	Työhyvinvointi: Sairausloma-päivien seuranta		
	Työhyvinvointi: Työkykyriskissä olevien määrä.		
Työympäristön terveellisyden ja turvallisuuden kehittäminen. Säännölliset kehityskeskustelut.	Työhyvinvointi: Liukumatumien ja pitämättömien lomien seuranta.		Kaikki toimialat
	Työhyvinvointi: Kehityskeskustelujen osalta toteuma on 100 %/vuosi	100	
Strateginen tavoite: Uudistamme osaamista			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Epassi, laaja työ-, terveys-, virkistyspäivät ja yhteinen työpäivä, jouluruokailu, henkilöstön muistaminen palkitsemisohjeen mukaisesti, palkkiovapaa, yhtenäinen uuden ulkoisen ilmeen mukainen vaate	Käytettävissä olevat henkilöstöedut (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat

Koulutussuunnitelman mukaisesti. Oppisopimuskoulutuksen mahdollistaminen, Eduhousen koulutusympäristö työntekijöille, esihenkilöille ja luottamushenkilöille	Koulutuspäivät/htv: Merkitään koulutuspäivät OSS:iin		Kaikki toimialat, Luottamushenkilöt
Yläkoulun ja toisen asteen koulutuksen profilointi.	Suunnitelma tehty (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Sivistystoimi

Ihmiset: Kokonaisvaltainen hyvinvointi

Tavoitetila 2027: Taivalkoski on paikka, jossa on helppo elää ja arki on sujuvaa. Ilmapiiri kutsuu kaikenikäiset osallisuuteen. Kynnyksettömät ja monipuoliset osallistumisen keinot ja kanavat. Kulttuuri, aktiiviset yhdistykset ja vapaa kansalaistoiminta ovat voimavaramme. Yhdessä tekeminen hyvinvointialueen kanssa tuo vaikuttavaa hyvinvointia.

Strateginen tavoite: Erinomaiset mahdollisuudet vaikuttaa ja osallistua			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuutaho
Kuntalaiskysely	Kuntalaispalaute - Kysely valtuustokausittain		Keskushallinto/jory
Mahdollistetaan kannanotto kunnan toimintaa ohjaaviin suunnitelmiin (esim. liikuntapaikka-strategia).	Kuntalaispalaute (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
Ohjataan oikeisiin palvelukanaviin.	Kuntalaispalaute (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
Säännölliset henkilöstökokoukset	Kuntalaispalaute (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Jory
Strateginen tavoite: Meillä on työtä tarjolla ja houkuttelevia tapahtumia ympäri vuoden			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuutaho
Mielikuvan työnantajasta kehittäminen	Tapahtumien määrä		Kaikki toimialat
	Tulo- ja lähtöhaastattelu		
	Kävijämäärät		
Tapahtumasuunnittelu ryhmän nimeäminen, yrittäjät ja yhdistykset mukaan	Kokoontuu kaksi kertaa vuodessa (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
	Kävijämäärät		
	Tapahtumien määrä	2	
Tapahtumien määrä kasvaa nykyisestä ja niitä järjestetään ympärivuotisesti eri yhteistyötahojen kanssa.	Tapahtumien määrä		Kaikki toimialat
	Kävijämäärät		
	(1Kyllä, 0 Ei)	1	
Yhteistyösopimukset eri urheiluseurojen kanssa.	(1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat

Strateginen tavoite: Taivalkoskelaiset liikkuvat enemmän ja voivat paremmin			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Hyvinvointikertomuksen uusien tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittely ja raportoinnin kehittäminen yhteistyössä kunnan HYTE-toiminnassa. Aktiivinen yhdyspinta toiminta HYTE-asioissa hyvinvointialueen kanssa.	Hyvinvointikertomus (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
Liikuntapalvelujen kehittäminen kaikille ikäryhmille hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Yhteistyö Pohteen kanssa.	Kuntalaisten liikkuminen ja liikuntapaikkojen käyttö (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
Liikuntastrategian toimenpiteiden toteuttaminen	Kuntalaisten liikkuminen ja liikuntapaikkojen käyttö (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
Lisätään liikuntakampanjoita.	Kuntalaisten liikkuminen ja liikuntapaikkojen käyttö (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
Strateginen tavoite: Tarjoamme monipuolisesti kohtaamispaikkoja			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Kehitetään tarkastelun pohjalta kuntalaisten kohtaamispaikkoja.	Kohtaamispaikkojen lukumäärä (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Jory ja valtuusto
	Käyttöaste (1 Kyllä, 0 Ei)	1	

Asuminen: Laadukas ja turvallinen arki

Tavoitetila 2027: Taivalkoski tarjoaa nopeasti unelmia toteuttavia, viihtyisiä koteja ja tontteja luonnon keskeltä sekä turvallisen ja laadukkaan kasvu- ja asuinympäristön kaikenikäisille. Luonto alkaa meiltä kotiovelta.

Strateginen tavoite: 4000 asukasta = 50 asukasta lisää/vuosi			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Haetaan ulkopuolisia rahoittajia	Väkiluku (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kunnan-hallitus/ Konserni-johto
Kehitetään kansainvälistä ja kansallista rekrytointia.	Väkiluku (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
Kuntanäkyvyyden kehittäminen.	Väkiluku (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
Luodaan työmahdollisuuksia ja kehitetään asuin-, työ-, kasvu-, vapaa-ajan ja oppimisympäristöjä.	Väkiluku (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
Uudistetaan vuokra-asunto-kantaa.	Väkiluku (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kunnan-hallitus/ Konserni-johto

Strateginen tavoite: Tarjoamme viihtyisiä ja houkuttelevia tontteja			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Tontit myyty rakennusveloitteella kolmen vuoden määräaika.	Tonttien lukumäärä (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Tekniset palvelut
Strateginen tavoite: Toimitilaohjelma toteutettu			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Vuosittain päivitys ja arviointi tehtyjen vaihtoehtojen pohjalta.	(Kyllä 1, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat, Tekniset palvelut, Valtuusto
Strateginen tavoite: Vahva arjen turvallisuuden kokemus			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Luontokohteiden ja -palvelujen markkinointi.	Luontopaikkojen näkyvyys (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
Valmiustoiminnan näkyväksi tekeminen, huoltovarmuuden parantaminen kattavasti koko kunnan alueella.	Luontopaikkojen näkyvyys (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
Ympäristön turvallisuuden, esteettömyyden ja viihtyisyyden ylläpito.	Luontopaikkojen näkyvyys (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat, Tekniset palvelut
Strateginen tavoite: Varhaiskasvatuksessa on erinomaiset tilat ja ympäristöt			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Valmis päiväkotit	Suunnittelu ja rakentaminen (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Tekniset palvelut, Sivistyspalvelut

Talous: Elinvoimaa rakentava talous

Tavoitetila 2027: Yritystoiminta ja kestävä luonnonvarojen käyttö luovat vahvan perustan Taivalkosken taloudelle. Työllisyydenhoito on kytketty elinvoiman kehittämiseen ja toisen asteen koulutukseen. Talouden resurssit kohdentuvat vaikuttavasti. Edunvalvonnasta siirrytään eduntekemiseen ja tulonmuodostuksen vahvistamiseen. Hankerahoitukset hyödynnetään viisaasti.

Strateginen tavoite: Työllisten määrän vahva kehitys työssäkäyntialueella			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
TE2024-2025 vahva edistäminen Kainuukoillismaa yhteistoiminta-alueen rakentamiseksi.	Toiminnan käynnistäminen sopimuksen mukaisesti (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kunnanhallitus

Strateginen tavoite: Työttömyysaste <10 %			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Aktiivinen keinojen etsiminen työllisyyden edistämiseksi.	Työttömyysaste (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kunnan-hallitus, Kaikki toimialat
Kuntalisä	Työttömyysaste (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kunnan-hallitus, Valtuusto
Yhteistyön tiivistäminen kuntouttavan työtoiminnan tehostamiseksi ja työkyvyttömyys riskissä olevien osalta hyvinvointialueen kanssa.	Työttömyysaste (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kunnan-hallitus, Kaikki toimialat
Strateginen tavoite: Ulkopuolisen hankerahoituksen määrä kasvaa selvästi			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Ideoidaan uusia hankeaihoita kehitysyhtiön kanssa.	Vuosittain arviointi (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat, Naturpolis Oy
Talous on tasapainossa.	Kuntatalouden mittarit: vuosikate, omavaraisuusaste-%: Toteutuminen raportoitu ja arvioitu.		Kaikki toimialat
Toimintakatteen kasvu on pienempi kuin verotulojen kasvu.	Kuntatalouden mittarit: vuosikate, omavaraisuusaste-%: Vuosittain tunnusluvut		Kaikki toimialat
Strateginen tavoite: Voimistuva yrittäjyys: uudet yritykset/vuosi määritellään talousarviossa & yritysten verkottuminen			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Uuden yritystoiminnan kartoittaminen.	Uusien yritysten lukumäärä (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kunnan-hallitus, Konsernijohto
	Yritysten liikevaihdon kehitys (1 Kyllä, 0 Ei)	1	
	Hanke käynnistetty (1 Kyllä, 0 Ei)	1	

Yritysneuvonnan tunnettuuden parantaminen.	Yritysten liikevaihdon kehitys (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kunnanhallitus, Konsernijohto
	Uusien yritysten lukumäärä (1 Kyllä, 0 Ei)	1	
Yritysten yhteistyön tukeminen.	Uusien yritysten lukumäärä (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kunnanhallitus, Konsernijohto
	Yritysten liikevaihdon kehitys (1 Kyllä, 0 Ei)	1	
	Yritystapaamiset (1 Kyllä, 0 Ei)	1	
Strateginen tavoite: Yrityskylä Oy perustettu			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuutaho
Selvitetään yritysten tarpeita ja toimintamallia.	Käynnistää toimenpiteet selvityksen pohjalta yritysten tarpeiden perusteella.		Kunnanhallitus, Konsernijohto

Teknologia: Reilu ja rohkeasti hyödyntävä

Tavoitetila 2027: Taivalkoski kumooa pitkien välimatkojen haasteet erinomaisilla tietoliikenneyhteyksillä. Tänne sijoittuu kasvuhakuisia palveluyrityksiä. Taivalkoski hyödyntää tekoälyä ja tarjoaa eri-ikäisille asukkailleen mahdollisuuden vahvistua moniosaajiksi. Innovatiiviset, digitaaliset palvelut tuovat hyvinvoinnin lähelle, nopeuttavat ja helpottavat palvelujen saantia ajasta ja paikasta riippumatta.

Strateginen tavoite: Digitaalisuus ulottuu kaikkiin palveluihimme			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuutaho
Tekoälyn hyödyntäminen ja mahdollisuudet hallinnossa, taloudessa, opetuksessa ja viestinnässä.	Digipalvelujen määrä ja käyttöaste sekä asiakastyytyvyisyys (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat
Strateginen tavoite: Digitaalisten toimintaympäristöjen kehittäminen			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuutaho
Digitaalisten toimintaympäristöjen kehittäminen.	Hankesuunnitelmat	0	Kaikki toimialat
Suunnitelma digitaalisten toimintaympäristöjen kehittämiseksi eri ikäryhmissä.	(1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kaikki toimialat

Strateginen tavoite: Erinomaiset tietoliikenneyhteydet ulottuvat kaikkialle			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Tarkastellaan uusien kuituyhteyksien tarpeita.	Tietoliikenneyhteyksien kattavuus (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kunnan-hallitus
Strateginen tavoite: Paikkariippumaton työ ja opiskelu ovat arkipäivää			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Selvitetään etätyötilojen fyysinen paikka.	Etätyötilat (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kunnan-hallitus
	Etätyötilojen käyttöaste (1 Kyllä, 0 Ei)	1	
Strateginen tavoite: Teollisuuskylä energiaomavarainen			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Uusiutuvien energialähteiden toteuttaminen koko kuntatasolla.	Teollisuusalueella uusiutuvan energian hyödyntäminen. (1 Kyllä, 0 Ei)	1	Kunnan-hallitus, Konserni-johto

2.3 Tavoitteiden asettaminen konsernijohtolle ja kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Kuntalain (410/2015) mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista.

Kuntakonsernin toiminta tulee olla järjestetty laadukkaasti, taloudellisesti ja tehokkaasti. Kunnan tasapainoinen palvelujärjestelmä muodostuu omasta tuotannosta, ostopalveluista sekä muiden tuottamista palveluista. Kuntakonsernissa toteutetaan omistajaohjauksen periaatteita ja tytäryhtiöt toteuttavat kunnan toimintapolitiikkaa (henkilöstöpolitiikka, hyvä hallintotapa, toiminnalliset tavoitteet, sitovat tavoitteet, kunnan hallintosääntö).

Konsernijohdon tavoitteet tytäryhtiöiden valvonnassa

- 1) Konsernijohdon tulee huolehtia, että tytäryhtiöt noudattavat kuntakonsernille hyväksytyjä konserniohjeita.
- 2) Tarvittaessa konsernijohto ohjeistaa kunnan edustajia muodostamaan kunnan kanta tytäryhtiöiden yhtiökokouksessa.
- 3) Tarvittaessa konsernijohto ohjeistaa kunnan edustajia, jotka toimivat tytäryhtiöiden hallituksissa.

Tytäryhtiöiden hallituksissa toimivien kunnan edustajien tavoitteet

- 1) Huolehtivat, että tytäryhtiöiden hallitusten päätöksiä tehtäessä otetaan huomioon yhtiön edun lisäksi myös kunnan etu.
- 2) Tarvittaessa ovat yhteydessä konsernijohtoon ennen asian ratkaisemista tytäryhtiön hallituksessa.
- 3) Huolehtivat, että tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa tai muutoin tytäryhtiölle esittämät vaatimukset tulevat täytetyiksi.

3 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS

3.1 Talousarvion rakenne

Kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta sekä niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja -suunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto. Talousarvio- ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kuntalaki (410/2015) korostaa konserninäkökulmaa sekä kunnan toiminnan ja talouden ohjausta kokonaisuutena. Kuntakonserni sisältää kunnan oman organisaation, mukaan lukien kunnan liikelaitokset, sekä eri yhteisöt, joissa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) tarkoittama määräysvalta.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarvio käsittää käyttötalous-, tulolaskelma-, investointi- ja rahoitusosat. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä toteutumisvertailussa.

Talouden tasapainottamista koskeva sääntely

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee myös kuntayhtymiä, ja kuntayhtymät voivat olla kuntien tapaan arviointimenettelyn kohteena. Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan tai kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää.

Kuntalain määräyksillä on pyritty lisäämään talouden suunnitelmallisuutta sekä selkeyttämään ja täsmentämään kunnan talouden tasapainosääntelyä erityisesti tilanteessa, jossa kunnan kertynyt alijäämä on määrältään merkittävä. Kunnalla on ehdoton tasapainovaatimus taloussuunnittelussa alijäämätilanteessa: taloudeltaan alijäämäisen kunnan tulee katkaista alijäämän lisääntyminen enintään neljässä vuodessa laatimalla tasapainossa oleva tai ylijäämäinen taloussuunnitelma.

Kunnanhallituksen rooli tasapainoisen taloussuunnitelman laatimisessa on keskeinen. Alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu kuntalaissa 410/2015 niin, että alijäämä tulee kattaa määräajassa eikä kattamista

voida enää siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli.

Käyttötalousosa

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalousosan käyttösuunnitelmien avulla.

Käyttötalousosassa valtuusto asettaa toiminnalliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot toimielimille tehtävän tai tehtävien hoitamiseen.

Käyttötalousosa on laskelma, josta ilmenee toiminnan kustannusrakenne kokonaisuudessaan. Kokonaiskustannuksissa esitetään pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden (käyttöomaisuuden) suunnitelman mukaiset poistot ja käyttöomaisuuteen sitoutuneen pääoman laskennallinen korko ja mahdollisesti muita laskennallisia eriä. Laskelmasta tai perusteluista on käytävä ilmi valtuustoon nähden sitovat erät.

Toiminnallinen tavoite on valtuuston talousarviossa toimielimille tehtäväkohtaisesti asettama määrärahan käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää tai laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa ohjaava tavoite. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetään siitä, mitkä tavoitteet ovat sitovia. Mikäli tavoitteiden, määrärahan tai tuloarvion sitovuudet eivät käy ilmi käyttötalousosan laskelmasta, ne ilmoitetaan talousarvion perustelutiedoissa.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosa osoittaa, kuinka tulo-rahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korko- ja muihin menoihin sekä poistoihin ja arvonalennuksiin. Tuloslaskelma esitetään sekä ilman sisäisiä eräiä että sisäiset erät sisältävänä.

Investointiosa

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Useamman vuoden aikana toteutettava investointihanke jaetaan eri vuosille. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille ja hankeryhmille. Hankkeet ja hankeryhmät ryhmitellään toimialoittain ja tehtävittäin.

Investointiosassa esitetään investointihankkeen tai hankeryhmän kokonaiskustannusarvio. Vain yli 10 000 euron ylittävät hankinnat rahoitetaan investointiosassa.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa käyttötalouden ja investointien vaikutus kunnan maksuvalmiuteen esitetään rahoituslaskelma-kaavan muodossa. Rahoituslaskelmassa otetaan huomioon vain ulkoiset erät.

Käyttösuunnitelmat

Kunnanhallitus ja lautakunnat päättävät sen jälkeen käyttösuunnitelmasta, jolla tarkistetaan asianomaisen toimielimen talousarvioehdotukseen sisältynyt alustava käyttösuunnitelma valtuuston päätöksiä vastaavaksi, sekä päättävät omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä.

Käyttösuunnitelmalla toimielimet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset, tarkennetut tavoitteet sekä jakavat määrärahat ja tuloarviot seuraavan tason yksiköille.

3.2 Talousarvion sitovuus

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio on valtuuston tärkein toiminnan ja talouden ohjauksen väline. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava. Lähtökohtaisesti kaikki valtuuston talousarviossa asettamat tavoitteet ovat sitovia siten, että ne on tarkoitettu toteutettavaksi. Talousarvioasiakirjaan kirjatut sitovat tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia.

Toimielimellä on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha määrättyyn käyttötarkoitukseen tai määrätyn tavoitteen toteuttamiseen. Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Toisaalta toimielin ei ole velvollinen käyttämään määrärahaa kokonaisuudessaan, jos toiminnalle asetetut tavoitteet muutoin saavutetaan tai määrärahan käyttötarkoitus muutoin toteutuu.

Käyttötalous

Käyttötalouden osassa valtuusto hyväksyy toimielinkohtaiset toiminnalliset tavoitteet sekä määrärahat ja tuloarviot. Toiminnalliset tavoitteet sekä käyttötalousmäärärahojen ja tuloarvioiden erotus eli toimintakatteet ulkoisten erien osalta ovat sitovia.

Investoinnit

Investointiosan määrärahat ovat sitovia sillä tasolla, jolle valtuusto on määrärahat sitovina hyväksynyt. Mikäli investointikohteelle tulee myös tuloa, sitoo määräraha nettomääräisenä.

Muut sitovuudet

Tuloslaskelmaosan toimintakatteen jälkeiset ja rahoitusosan rahoitustoimintaa kuvaavat erät eivät ole valtuustoon nähden sitovia. Valtuuston nähden sitova taso on lautakunta, joita ovat kunnanhallitus, sivistyslautakunta ja tekninen lautakunta.

3.3 Tilivelvollisuus

Tehtäväalueesta vastaava vastuuhenkilö raportoi tehtäväalueen tasolla suunnitellun toiminnan toteutumista ja määrärahojen käyttöä kunnanhallitukselle erikseen annettavien ohjeiden mukaisesti.

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeilla kunnanhallitus antaa tarkemmat määräykset talousarvion toteuttamisesta ja täytäntöönpanosta.

Kunnan hankinnoissa noudatetaan julkisista hankinnoista annettua lakia ja Taivalkosken kunnan pienhankinnoista kunnanhallituksen päätöksellä 19.2.2018 § 63 hyväksytyjä ohjeita. Lisäksi hankinnoissa otetaan huomioon yritysvaikutusten arviointi.

Kunnan sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan osalta noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa kunnan ohjetta Sisäinen valvonta ja riskien hallinta osana hyvää hallinto- ja johtamistapaa Taivalkosken kunnassa (Valt. 21.3.2014 § 21). Ohjeistusta ollaan parhaillaan uusimassa.

4 KÄYTTÖTALOUSOSA

4.1 Käyttötalous lautakunnittain

KÄYTTÖTALOUS LAUTAKUNNITTAIN, ULKOINEN								
KESKUSVAALILAUTAKUNTA								
	TP 2023	TA 2024	MUUTOK- SET	TA 2024 + M	TA2025	TS 2026	TS 2027	MUUTOS 24- 25
TOIMINTATUOTOT	7 375	22 125		22 125	4 654	0	7 375	
TOIMINTAKULUT	-18 428	-28 924		-28 924	-32 712	0	-17 100	13,1 %
TOIMINTAKATE	-11 052	-6 799	0	-6 799	-28 058	0	-9 725	312,7 %
TARKASTUSLAUTAKUNTA								
	TP 2023	TA 2024	MUUTOK- SET	TA 2024 + M	TA2025	TS 2026	TS 2027	MUUTOS 24- 25
TOIMINTATUOTOT				0				
TOIMINTAKULUT	-26 763	-39 924		-39 924	-35 000	-35 000	-35 000	-12,3 %
TOIMINTAKATE	-26 763	-39 924	0	-39 924	-35 000	-35 000	-35 000	-12,3 %
VALTUUSTO								
	TP 2023	TA 2024	MUUTOK- SET	TA 2024 + M	TA2025	TS 2026	TS 2027	MUUTOS 24- 25
TOIMINTATUOTOT				0				
TOIMINTAKULUT	-30 771	-32 316		-32 316	-38 275	-34 275	-34 275	18,4 %
TOIMINTAKATE	-30 771	-32 316	0	-32 316	-38 275	-34 275	-34 275	18,4 %
KUNNANHALLITUS								
	TP 2023	TA 2024	MUUTOK- SET	TA 2024 + M	TA2025	TS 2026	TS 2027	MUUTOS 24- 25
TOIMINTATUOTOT	332 448	307 442		307 442	141 779	52 820	52 820	-53,9 %
TOIMINTAKULUT	-3 076 762	-3 367 609	-20 000	-3 387 609	-4 196	-3 990	-3 828 807	23,9 %
TOIMINTAKATE	-2 744 315	-3 060 167	-20 000	-3 080 167	-4 054	-3 937	-3 775 987	31,6 %
					458	987		
SIVISTYSLAUTAKUNTA								
	TP 2023	TA 2024	MUUTOK- SET	TA 2024 + M	TA2025	TS 2026	TS 2027	MUUTOS 24- 25
TOIMINTATUOTOT	474 557	341 096		341 096	253 499	253 499	253 499	-25,7 %
TOIMINTAKULUT	-9 275 850	-9 466 499		-9 466 499	-9 475	-9 574	-9 574 574	0,1 %
TOIMINTAKATE	-8 801 294	-9 125 403	0	-9 125 403	-9 222	-9 321	-9 321 075	1,1 %
					625	574		
					126	075		
TEKNINEN LAUTAKUNTA								
	TP 2023	TA 2024	MUUTOK- SET	TA 2024 + M	TA2025	TS 2026	TS 2027	MUUTOS 24- 25
TOIMINTATUOTOT	4 566 544	4 827 720		4 827 720	4 816 320	4 816 320	4 816 320	-0,2 %
TOIMINTAKULUT	-5 912 674	-6 485 323		-6 485 323	-6 542	-6 501	-6 501 346	0,9 %
TOIMINTAKATE	-1 346 131	-1 657 603	0	-1 657 603	-1 726	-1 685	-1 685 026	4,1 %
					691	346		
					371	026		
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ								
	TP 2023	TA 2024	MUUTOK- SET	TA 2024 + M	TA2025	TS 2026	TS 2027	MUUTOS 24- 25
TOIMINTATUOTOT	5 380 923	5 498 383	0	5 498 383	5 216 252	5 122 639	5 130 014	-5,1 %
TOIMINTAKULUT	-18 341 249	-19 420 595	-20 000	-19 440	-20 320	-20 136	-19 991 102	4,5 %
TOIMINTAKATE	-12 960 326	-13 922 212	-20 000	-13 942	-15 104	-15 013	-14 861 088	8,3 %
				595	540	002		
				212	288	363		

4.2 Keskusvaalilautakunta

Talous

	TP 2023	TA 2024	MUUTOKSET	TA 2024 + M	TA2025	TS 2026	TS 2027	MUUTOS 24-25
TOIMINTATUOTOT	7 375	22 125		22 125	4 654	0	7 375	
TOIMINTAKULUT	-18 428	-28 924		-28 924	-32 712	0	-17 100	13,1 %
TOIMINTAKATE	-11 052	-6 799	0	-6 799	-28 058	0	-9 725	312,7 %

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Keskusvaalilautakunta vastaa kunnassa vaalien toimittamisesta. Lautakunta on lakisääteinen, 5-jäseninen toimielin, jonka valtuusto valitsee valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Keskusvaalilautakunnasta on säädökset vaalilaissa (714/1998).

Valtuusto päätti 28.6.2023 § 38, että Taivalkosken kunnassa on vain yksi vaalialue. Ennakoäänestys ja vaalipäivän äänestys järjestetään samassa paikassa. Vaalipaikkana toimii Taivalkosken kunnan kirjasto.

Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025

Talousarviovuonna 2025 toteutetaan alue- ja kuntavaalit. Suunnitelmavuotena 2026 ei ole säännönmukaisia vaaleja.

Tavoitteena on vaalien toimittaminen laadukkaasti ja Oikeusministeriön ohjeistusten mukaisesti. Aluevaalien osalta Valtionvarainministeriö, oikeusministeriö ja Suomen Kuntaliitto ovat sopineet suosituksesta, jonka mukaan hyvinvointialueen maksama korvaus olisi 1,40 euroa kutakin kunnan lainvoimaiseen äänioikeusrekisteriin merkittyä äänioikeutettua kohden.

4.3 Tarkastuslautakunta

Talous

	TP 2023	TA 2024	MUUTOKSET	TA 2024 + M	TA2025	TS 2026	TS 2027	MUUTOS 24-25
TOIMINTATUOTOT				0				
TOIMINTAKULUT	-26 763	-39 924		-39 924	-35 000	-35 000	-35 000	-12,3 %
TOIMINTAKATE	-26 763	-39 924	0	-39 924	-35 000	-35 000	-35 000	-12,3 %

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tarkastuslautakunta on kuntalaissa säädetty toimielin, jonka valtuusto kuntalain 121 §:n (kuntalaki 410/2015) mukaan asettaa hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Taivalkosken kunnan hallintosäännön mukaan kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään niin, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta ja muusta organisaatiosta riippumattomaksi, ja sen tärkein osa on hallinnon ja talouden tarkastus eli tilintarkastus. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja.

Hallintosäännön 9 §:n mukaan tarkastuslautakunnassa on viisi (5) jäsentä, joista valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Varsinaisen tilintarkastustyön suorittaa ammattitilintarkastaja. Tilintarkastuksen tehtävänä on järjestelmällisen, asiantuntevan, riippumattoman ja eri intressitahojen edut huomioon ottavan ulkoisen valvonnan toteutuminen. Tilintarkastajalla on oltava edellytykset riippumattoman ja riittävän laajan tilintarkastuksen toimittamiseen. Tilintarkastajan tehtävä on myös tarkastaa, onko sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistamaan, että toiminta on taloudellista, tuloksellista ja lainmukaista, ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida ja varmentaa sisäisen valvonnan toimivuutta ja riskienhallinnan riittävyttä. Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen linjaukset, tavoitteet ja osa-alueet sekä niiden toimeenpano-, seuranta ja arviointimenettelyt. Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kuntalain 121 §:n (kuntalaki 410/2015) mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustelusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on

- seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
- huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa, ja
- tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tilintarkastajan tehtävät

Kuntalain 123 §:n (kuntalaki 410/2015) mukaan tilintarkastajan on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Tilintarkastajan on tarkastettava:

- onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti;
- antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta;
- ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita;
- onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Tilintarkastajan tulee noudattaa valtuuston ja tarkastuslautakunnan antamia ohjeita, jollei ne ole ristiriidassa lain, hallintosäännön tai julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan kanssa.

Havaitsemistaan olennaisista epäkohdista tilintarkastajan on ilmoitettava viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle. Tilintarkastaja raportoi tarkastussuunnitelman toteutumisesta ja tarkastushavainnoistaan tarkastuslautakunnan määräämällä tavalla.

Taivalkosken kunnan hallintosäännön 78 §:n mukaan tilintarkastaja voi ottaa lautakunnalta toimeksiantoja lautakunnan käsiteltävien asioiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien suorittamisesta, mikäli ne eivät ole ristiriidassa hyvän tilintarkastustavan kanssa.

Tarkastuslautakunta on valittu valtuustokaudelle 2021–2025 hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Valtuusto on valinnut KPMG Oy Ab:n lakisääteiseksi tilintarkastusyhteisöksi tilikausille 2023–2024. Vasuullisena tilintarkastajana toimii JHT, KHT Juha Väärälä.

Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025

- Arviointikertomuksen laatiminen ja arviointikertomuksesta saadun palautteen käsitteleminen
- Tutustuminen kunnan toimialojen, tytäryhteisöjen ja yksiköiden toimintaan ja talouteen sekä johtavien viranhaltijoiden ja asiantuntijoiden kuuleminen
- Tilintarkastusta varten tarvittavien resurssien järjestäminen ja tarvittaessa tilintarkastusyhteisön kilpailuttaminen
- Tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumisen seuranta
- Tilintarkastajan antaman tarkastuskertomuksen vieminen valtuustolle
- Sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden valvonta
- Tarkastuslautakunnan kokoukset
- Tutustuminen kunnan toiminta- ja tilinpäätöskertomukseen
- Tarkastuslautakunnan koulutukset

4.4 Valtuusto

Talous

	TP 2023	TA 2024	MUUTOKSET	TA 2024 + M	TA2025	TS 2026	TS 2027	MUUTOS 24-25
TOIMINTATUOTOT				0				
TOIMINTAKULUT	-30 771	-32 316		-32 316	-38 275	-34 275	-34 275	18,4 %
TOIMINTAKATE	-30 771	-32 316	0	-32 316	-38 275	-34 275	-34 275	18,4 %

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaan kunnassa on valtuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Mainitussa pykälässä on lueteltu valtuuston päätettävät asiat. Kyseisen pykälän mukaan valtuusto päättää muun muassa kuntastrategiasta, hallintosäännöstä, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta. Hallintosäännöstä on säädökset kuntalain 90 §:ssä. Hallintosäännössä annetaan määräykset muun muassa toimivallan siirtämisestä alemmille viranomaisille.

Viimeisimmät kuntavaalit toimitettiin 13.6.2021. Vaaleissa valittiin Taivalkosken kunnan valtuustoon 23 valtuutettua. Valtuuston tulevan toimikauden jäsenmäärän valtuusto oli päättänyt kuntalain (410/2015) mukaisesti päätöksellään 16.10.2020 § 68. Jäsenmäärä pysyi ennallaan. Uusia valtuutettuja valittiin 12. Vaaleissa valtuuston poliittiset voimasuhteet jakaantuivat seuraavasti: KESK 9 (aiemmin 11), SDP 6 (aiemmin 6), TkenSityl 4 (aiemmin 4), PS 3 (aiemmin 1) ja VAS 1 (aiemmin 1).

Valtuuston toimikausi käynnistyi 1.8.2021 alkuperäisen 1.6.2021 sijaan covid-19 epidemiatilanteen muutettua kuntavaalien ajankohdan kesäkuulle 2021. Valtuuston toimikausi kestää 31.5.2025 saakka. Alue- ja kuntavaalit järjestetään 13.4.2025.

Valtuusto on päättänyt, että myös tulevalla valtuustokaudella valtuutettujen lukumäärä on 23.

Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025

Valtuuston tehtävänä on huolehtia palvelujen järjestämisestä kuntastrategian edellyttämällä tavalla.

Tavoitetila 2027: Tulevaisuustaitoinen valtuusto johtaa rohkeasti, näyttää suunnan ja mahdollistaa. Arvostusta ja työn iloa kokeva henkilöstö tekee merkityksellistä työtä luottamuksen ilmapiirissä. Kunta on kehittämislusta, joka yhdistää ja saa verkoston vahvistumaan.

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025

- Aktiivinen tulevaisuustaitoinen valtuusto, joka johtaa rohkeasti ja osallistuu aktiivisesti kuntastrategian toteuttamiseen.
- Toimitilaohjelman toteuttaminen.
- Valtuuston kyselytunnin toteuttaminen.
- Kohtaamispaikkojen kehittäminen tarkastelun pohjalta

4.5 Kunnanhallitus

Talous

	TP 2023	TA 2024	MUUTOKSET	TA 2024 + M	TA2025	TS 2026	TS 2027	MUUTOS 24-25
TOIMINTATUOTOT	332 448	307 442		307 442	141 779	52 820	52 820	-53,9 %
TOIMINTAKULUT	-3 076 762	-3 367 609	-20 000	-3 387 609	-4 196 237	-3 990 807	-3 828 807	23,9 %
TOIMINTAKATE	-2 744 315	-3 060 167	-20 000	-3 080 167	-4 054 458	-3 937 987	-3 775 987	31,6 %

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kunnanhallituksen tehtävät on määritelty kuntalain (410/2015) 39 §:ssä. Mainitun pykälän mukaan kunnanhallituksen tulee

- vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta;
- vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta;
- valvoa kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa;
- edustaa kuntaa työnantajana ja vastata kunnan henkilöstöpolitiikasta;
- vastata kunnan toiminnan yhteensovittamisesta;
- vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta;
- huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kunnanhallitus vastaa keskushallinnon toimialasta, johon kuuluu:

- yleisjohto
- elinkeinoasiat
- maaseutuasiat
- asiointipiste
- hallintopalvelut
- talous- ja henkilöstöpalvelut
- ICT-palvelut
- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintakokonaisuuden koordinointi (HYTE) - kotouttaminen
- eläinlääkintä
- työllisyyspalvelut.

Kunnan hallintosäännön mukaan kunnanhallituksen jäsenmäärä on seitsemän (7) ja toimikausi on kuntalain nojalla valtuustokauden mittainen, eli nykyisen kunnanhallituksen toimikausi on 1.8.2021 – 31.5.2025. Seuraavan kerran kunnanhallitus valitaan vuoden 2025 huhtikuussa.

Työllisyyspalveluiden tuottaminen siirtyy kunnille 1.1.2025. Työllisyyspalveluissa työskentelee 1 työllisyyspäällikkö ja 3 työllisyysohjaajaa. Lisäksi Work&Stay -hanke jatkuu vuoden 2025 loppuun saakka ja hankkeessa työskentelee 1 uraohjaaja ja 2 uraohjaaja 20 % työpanoksella. Työllisyyden hoidossa keskitytään alkuvuoden osalta lakisääteisen tehtävän toteuttamiseen sekä toimintatapojen muodostamiseen. Tehtävä on kunnalle kokonaan uusi ja yhteistyötä tehdään tiiviisti Kainuu-Koillismaa työllisyysalueen kuntien kesken. Asiointipisteen toiminta siirtyy samaan toimitilaan työllisyysyksikön kanssa. Kotoutumislain uudistus tapahtuu samaan aikaan työllisyyspalveluiden muutoksen kanssa. Hallinnon palveluohjaaja hoitaa kotoutumiseen liittyviä tehtäviä.

Taivalkosken kunta on toiminut 1.1.2023 alkaen uudella organisaatiomallilla, sosiaali- ja terveystalouden siirtäyttyä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen hoidettavaksi. Kunnan toimintojen uudelleen organisoiminen on perusteltua, jotta yhä paremmin voimme ottaa huomioon kunnan velvollisuudet hoitaa lakisääteisiä palvelujaan ja muita palveluja nykyisellä henkilöstörakenteella. Organisaation uudistaminen aloitetaan vuonna 2025 ja toteutetaan ulkopuolisen toimijan tarkastelun pohjalta. Tavoitteena on selkeyttää työnjakoa ja toimivalta-asioita, parantaa yhteistyötä yli toimialarajojen, valmistautua tuleviin eläköitymisiin ja varmistaa tiedon ja osaamisen säilyttäminen kunnassa. Henkilöstön kouluttautumiseen hankitaan virtuaalinen oppimisympäristö, jonka pohjalta toteutetaan koulutuksia valmisteluun, hankintoihin, tietoturvaan sekä luottamushenkilötoimintaan liittyen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on päivitetty vuonna 2024. Kunnanhallituksen on varmistuttava, että ohjeen mukainen toiminta aloitetaan 2024.

Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025

- Kuntastrategian toteuttaminen.
- Uudisrakentajien ja ulkopuolisten rahoittajien etsimien.
- Vuokra-asuntokannan uudistaminen.
- Yrittäjyyden voimistaminen ja yritysten yhteistyön tukeminen.
- Työllisyyspalveluiden toiminnan käynnistäminen sopimuksen mukaisesti.
- Työttömyysasteen laskeminen. Aktiivinen keinojen etsiminen työllisyyden edistämiseksi. Kuntalisän käyttö.
- Yrityskylä Oy -hankkeen toimenpiteiden käynnistäminen selvityksen pohjalta ja yritysten tarpeiden arviointi.
- Tietoliikenneyhteyksien parantaminen
- Tekoälyn hyödyntämisen mahdollisuuksien selvittäminen.
- Paikkariippumattoman työn ja opiskelun edistäminen. Etätyötilojen selvittäminen.
- Uusiutuvien energialähteiden selvittäminen toteuttaminen.
- Suunnitelma digitaitojen selvittämiseksi eri ikäryhmissä.
- Digitaalisten toimintaympäristöjen kehittäminen.
- Viestinnän, markkinoinnin ja kunnan näkyvyyden kehittäminen.
- Talouden tasapainon tarkkailu
- Kunnan organisaatiomallin kehittäminen

Muut keskeiset toimenpiteet/tavoitteet vuodelle 2025

- Kokouskäytäntöjen tarkastelu; kokousten aikataulutus ja aloitusajankohdat.
- Avustuskäytäntöjen uudistaminen
- Talousarviosuunnitteluprosessin uudistaminen
- Osavuosiraportoinnin kehittäminen
- Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeen mukaisen toiminnan varmistaminen
- henkilöstöasioiden kehittäminen

4.6 Sivistyslautakunta

Talous

	TP 2023	TA 2024	MUUTOKSET	TA 2024 + M	TA2025	TS 2026	TS 2027	MUUTOS 24-25
TOIMINTATUOTOT	474 557	341 096		341 096	253 499	253 499	253 499	-25,7 %
TOIMINTAKULUT	-9 275 850	-9 466 499		-9 466 499	-9 475 625	-9 574 574	-9 574 574	0,1 %
TOIMINTAKATE	-8 801 294	-9 125 403	0	-9 125 403	-9 222 126	-9 321 075	-9 321 075	1,1 %

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Sivistystoimen talousarvio ja toimintasuunnitelma vuosille 2025–2027 toteuttaa valmisteilla olevaa sivistystoimen strategiaa vuosille 2025–2030 (valmistuu keväällä 2025). Sivistystoimen strategia perustuu kuntastrategiaan vuosille 2023–2030. Sivistystoimen toimintayksiköiden toiminnan suunnittelulla on yhteys myös kunnan liikunta- ja matkailustrategiaan. Toiminnassa huomioidaan myös kulttuurikasvatussuunnitelma sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Lisäksi toimintayksikötason toimintaa ohjaa valtakunnalliset linjaukset ja strategiat. Sivistystoimen ainutlaatuinen tulevaisuusvoima rakentuu hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden, liikunnan, luonnon ja kulttuurin peruspilareista. Nämä kokonaisuudet ovat läpileikkaavia teemoja toiminnassamme kaikissa toimintayksiköissä.

Toiminnan tavoite ja tarkoitus

Tavoitteemme on olla hyvinvoiva, vastuullinen ja osaava sivistyspalveluiden tuottaja. Kohtaamme väestörakenteen muutoksen päivittyvällä osaamisella, ennakoivilla ratkaisuilla ja viisaalla verkostoitumisella. Tarjoamme kuntalaisille turvallisia kasvu-, toiminta-, tapahtuma- ja oppimisympäristöjä, joissa mahdollistuu kohtaaminen ja yhteisöllisyyden kokemus. Liikumme, harrastamme ja opimme luonnossa sekä saamme elämyksiä monipuolisessa kulttuuriympäristössä ympärivuotisesti. Mahdollistamme vuorovaikutuksen sekä lähipalveluina että teknologiaa hyödyntäen. Meille on mukava tulla töihin ja meillä innostutaan yhdessä. Olemme luotettava ja kysytty yhteistyökumppani.

Sivistystoimessa tuemme kuntalaisten kasvua, oppimista, hyvinvointia ja osaamisen kehittämistä. Tehtävämme on edistää taivalkoskelaisten aktiivista osallisuutta ja toimijuutta oman ja yhteisön hyvinvoinnin rakentamisessa. Tavoitteemme on toteuttaa palveluiden jatkumoa, joiden tukemana jokaisen kuntalaisen on mahdollisuus kehittyä kansalais-, oppimis- ja elämönhallintataidoissa. Toimintamme perustan luo hyvinvointi, yhteisöllisyys, luonto, liikunta ja kulttuuri. Toimintamme kohdistuu kaiken ikäisiin ja erilaisissa elämäntilanteissa oleviin kuntalaisiin. Erityisenä kohderyhmänämme ovat lapset, nuoret, lapsiperheet, aikuiset ja ikäihmiset.

Toimintaympäristön muutokset ja kehittämiskohteet

Sivistyspalveluiden toimintaan vaikuttavat keskeisesti useat samanaikaiset toimintaympäristön muutokset. Osa muutoksista ovat laajempia valtakunnallisestikin havaittuja haasteita. Osa niistä liittyy paikallisessa toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Vuodesta 2023 lähtien olemme alueena olleet osa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohdetta. Tämän hetken kokemus on, että kunnan sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenne ja saatavuus on heikentynyt hyvinvointialueelle siirtymisen myötä. Sivistystoimen toimialueella muutoksella on erityisesti vaikutusta lasten ja nuorten asioiden hoidossa, jotka liittyvät Pohteen kanssa tehtävään yhteistyöhön. Yhteiset toimintamallit hakevat edelleen muotoansa ja niitä tullaan suunnitelmakaudella kehittämään yhteistyötahojen kanssa.

Vuoden 2025 alusta astuu voimaan työvoima- ja elinkeinouudistus, jossa työllisyysasiat siirtyvät valtion TE-toimistoilta kuntien vetämiin työllisyysalueisiin. Taivalkoski tulee olemaan osa Kainuu-Koillismaa-työllisyysaluetta.

Muutoksen myötä sivistystoimen alla ollut työllistämisyksikkö lakkaa ja työllistämispalvelut siirtyvät keskushallinnon alle. Muutokseen on valmistauduttu vuoden 2024 aikana tehden yhteistyötä sivistystoimen ja keskushallinnon kanssa. Sivistyspalveluissa on ollut tähän asti työnkuvia, joissa on yhdistynyt osittain työllistämisyksikön tehtävät ja nuorisopalveluihin liittyvät tehtävät. TE-muutoksen vuoksi on vuoden 2024 aikana käyty muutosneuvotteluja, jotka tulevat päätökseen joulukuussa 2024. Tämä muutostilanne vaikuttaa välillisesti myös nuorisopalveluiden organisoitumiseen. Suunnitelmakaudella edelleen kehitetään Taivalkosken nuorisopalveluiden kokonaisuutta sekä yhteistyötä nuorten työllistämisen osalta uuden työllistämispalveluiden yksikön kanssa.

Monen muun kunnan tavoin Taivalkosken kuntaa haastaa väestörakenteen muutos, mikä näkyy erityisesti alhaisena syntyvyytenä ja ikääntyvien määrän kasvuna. Muutokset tulevat heijastumaan tulevina vuosina lasten ja nuorten määrään, millä on vaikutusta erityisesti varhaiskasvatukseen, perusopetukseen ja nuorisotyöhön. Suunnitelmakaudella muutokset ovat vielä maltillisia. Ryhmämäärät eivät juurikaan muutu ja tilojen tarve säilyy nykyisellään.

Ennusteen mukaan vuoteen 2030 mennessä oppilasmäärissä tapahtuu aikaisempaa isompia muutoksia. Muutosta seurataan ja siihen varaudutaan ennakoivasti henkilöstösuunnittelussa, osaamisen kehittämisessä sekä yhteistyön kehittämisessä paikallisesti, alueellisesti ja seudullisesti. Huomioitavaa on, että samalla kun lasten ja oppilaiden määrä vähenee, ei kuitenkaan ohjauksen ja opetuksen tarve vähene samassa suhteessa, koska esimerkiksi erityisen tuen tarve on kasvussa niin varhaiskasvatuksessa kuin perusopetuksessa. Suunnitelmakaudella muutoksiin valmistaudutaan erityisellä Taivalkosken tulevaisuuden koulu -selvitystyöllä, jonka tavoitteena on tunnistaa tulevat muutokset ja reagoida niihin ennakoivasti.

Kunnassa kirjoilla olevat lapset syntymävuoden mukaan vuodet 2018–2024.

2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
21	31	29	30	27	20	15

Perusasteen oppilasmäärien kehitys kouluittain lukuvuosina 2024–2030 (tilanne lokakuu 2024).

	HUTUN KOULU							
Lukuvuosi	0 lk	1 lk	2 lk	3 lk	4 lk	5 lk	6 lk	yht.
2024–2025	1	10	5	10	5	7	7	45
2025–2026	8	1	10	5	10	5	7	46
2026–2027	2	8	1	10	5	10	5	41
2027–2028	7	2	8	1	10	5	10	43
2028–2029	5	7	2	8	1	10	5	38
2029–2030	3	5	7	2	8	1	10	36

	KIRKONKYLÄN ALAKOULU							
Lukuvuosi	0 lk	1 lk	2 lk	3 lk	4 lk	5 lk	6 lk	yht.
2024–2025	21	26	19	34	27	31	34	192
2025–2026	22	21	26	19	34	27	31	180
2026–2027	28	22	21	26	19	34	27	177
2027–2028	26	28	22	21	26	19	34	176
2028–2029	21	26	28	22	21	26	19	163
2029–2030	19	21	26	28	22	21	26	163

KIRKONKYLÄN YLÄKOULU				
Lukuvuosi	7 lk	8 lk	9 lk	yht.
2024–2025	33	59	56	148
2025–2026	40	33	59	132
2026–2027	39	40	33	112
2027–2028	29	39	40	108
2028–2029	43	29	39	111
2029–2030	23	43	29	95
2030–2031	37	23	43	103

Digitaaliset toimintaympäristöt ovat lasten ja nuorten arkea. Digitaalisuus haastaa heidän taitojaan ja arjen hallintaa. Tärkeää on kehittää lasten ja nuorten digitaitoja sekä oppia säätelemään omaa toimintaa digitaalisissa toimintaympäristöissä. Uusimpana asiana taitojamme haastaa tekoäly, jonka mahdollisuudet työn tekemisessä ja ohjaamisen, opetuksen ja oppimisen tukena ovat kehittymässä. Suunnitelmakaudella vahvistetaan henkilöstön digitaitojen ja tekoälyosaamista sekä tuetaan lasten ja nuorten digitaitojen kehittymistä.

Lasten ja nuorten mielenterveydelliset ongelmat ovat lisääntyneet jo usean vuoden ajan. Kehityssuunta on, että suurin osa nuorista voi hyvin, mutta huonosti voivien nuorien ongelmat kasautuvat ja muuttuvat yhä haasteellisimmiksi. Tehtävämme on tukea lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia etenkin ennaltaehkäisevässä työssä varhaiskasvatuksessa, perus- ja lukio-opetuksessa sekä nuorisotyössä.

Lapset ja nuoret liikkuvat yhä vähemmän ja erityisesti arkiliikunnan määrä on alhainen. Yhä nuoremmilla on liikumattomuudesta johtuvia terveydellisiä haasteita. Suunnitelmakaudella tuemme toiminnassamme terveysliikunnan lisäämistä osana lasten ja nuorten toimintaa.

Lasten ja nuorten kiinnostus lukemiseen on vähentynyt. Lukutaitoa tulee kehittää ja lukemiseen tulee innostaa. Tässä erityisesti kirjasto tekee tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa.

Tilat, joiden yhteydessä kunnan uimahalli on toiminut ovat menossa myyntiin. Tämän hetken tieto on, että tilat ovat kunnan käytössä 30.4.2025 asti. Muutokset vaikuttavat paitsi kuntalaisten uimahallin käyttömahdollisuuksiin myös uimaopetusten järjestämiseen. Kevään aikana tehdään suunnitelmat uimaopetuksen järjestämisestä tilanteen tarkentuessa. Lisäksi tiloissa on majoitusta tarjoavaa hotellitoimintaa, jolla on vaikutusta erityisesti kulttuuritoimen toimintaan Päätaloviikon järjestämisen osalta.

Suunnittelukaudella toteutuu Oulu Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026-hankkeeseen valmistautuminen ja toteuttaminen. Taivalkoski on mukana yhdessä lähes 40 muun kunnan kanssa hankkeessa. Toiminta liittyy erityisesti kulttuuritoimen sisältöihin, mutta osallistaa myös sisällöillään muita toimintayksiköitä ja toimialoja. Hanke mahdollistaa Taivalkosken monipuolisen kulttuuriympäristön näkyvyyden.

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on johtaa ja tukea toimialan toimintayksiköiden toimintaa. Hallinto tuottaa toimintayksiköiden tukipalveluita talouden hallinnoinnin ja toiminnan toteuttamisen tueksi. Hallinto palvelee kaikkia sivistystoimen toimintayksiköitä. Vuoden 2025 keväällä tullaan arvioimaan sivistystoimen sihteerityön kohdentuminen ja resurssit sekä huomioimaan tulevat eläköitymiset ja niihin valmistautuminen. Samalla tarkastellaan ja päätetään toistaiseksi täyttämättömän toimialasihteerin tehtävän järjestelyt. Sihteerityön nykytilanne ja ennakoitavat muutokset talousarviovuoden aikana on huomioitu henkilöstökuluissa.

Yhteistyö on keskeinen osa sivistystoimen toimintakulttuuria ja edellytys monipuoliselle palveluiden tarjoamiselle. Tiivis ja monipuolinen yhteistyö eri toimintayksiköiden välillä on aktiivista ja sen tavoitteena on yhdistää erilaisia asiantuntijuuksia ja luoda palveluiden jatkumoa yli yksikkörajojen. Paikallisesti teemme tiivistä yhteistyötä palveluiden tuottamisessa seurojen, yhdistysten ja yritysten kanssa. Niukkenevat määrärahat haastavat kaikkia toimijoita, jolloin yhteistyömuotoja on tarve kehittää. Kehitämme yhteistyötä edelleen tunnistaen kunkin toimijan vahvuudet ja roolit yhteistyössä. Lisäksi vastaamme toimintaympäristön muutoksiin yhteistyöverkostoja kehittämällä ja hankerahoituksia hakemalla paikallisessa, alueellisessa ja valtakunnallisessa yhteistyössä.

Sivistystoimen toimintasuunnitelma vuosille 2025–2027 perustuu osaavaan ja työssään viihtyvään henkilöstöön. Toimintaympäristön muutokset ja toimintayksikötasolla tapahtuvat muutokset edellyttävät ennakointia ja kouluttautumista. Muutokset edellyttävät henkilöstöltä muutoksoikeutta ja uuden oppimista. Tätä vahvistamme työyhteisön yhteisöllisyyttä tukevilla toimintatavoilla, kouluttautumisella ja osaamisen kehittämällä. Suunnitelmakaudella tullaan keskittymään erityisesti työyhteisötason sisäisiin koulutuksiin, joiden avulla valmistaudutaan yhteisöllisesti tuleviin muutoksiin ja sitoudutaan yhteisiin tavoitteisiin. Toiminta tukee yksilöllistä kouluttautumista. Sivistystoimea koskeva sivistyspalvelujen henkilöstön työhyvinvointi- ja täydennyskoulutussuunnitelma päivitetään suunnitelmakauden aikana ja sen pohjalta linjataan tarkemmat koulutuksen sisällöt ja tavoitteet.

Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025

Toiminnan tavoitteet ja toimenpiteet

Kuntastrategiassa on määritelty viisi ilmiöpohjaista painopistettä, joiden pohjalta määritellään toiminnan tavoitteet. Ilmiöpohjaiset painopisteet ovat yhteistyö, ihmiset, asuminen, talous ja teknologia. Taivalkosken sivistystoimen toiminnan tavoitteet linkittyvät näihin painopisteisiin. Sivistystoimen tavoitetilavuuteen 2027 määritetty toimialan yhteisten tavoitteiden kautta. Yhteiset tavoitteet ovat:

- Tietoon, tutkimukseen ja strategiaan perustuva toiminnan suunnittelu ja toteutus.
- Kohde- ja sidosryhmiä osallistava toiminnan suunnittelu ja toteutus.
- Yhteisölliset ja yksilölliset tavoitteet huomioiva sivistystoimen henkilöstön hyvinvoinnin ja osaamisen kehittäminen.
- Ennakoiva toiminta, prosessien tunnistaminen sekä tarvittavien resurssien arviointi ja kohdentaminen.
- Toimintaympäristön muutoksiin vastaaminen yhteistyöverkostoja kehittämällä ja hankerahoituksia hakemalla.
- Digitaalisten ja digitaalisten toimintaympäristöjen kehittäminen.
- Toiminnan näkyvämmäksi tekeminen sekä toimialan viestinnän täsmentäminen ja yhdenmukaistaminen erityisesti digitaalisissa toimintaympäristöissä.

Sivistystoimen toimintasuunnitelmassa on kunkin toimintayksikön tavoitetilavuuteen, tavoitteet ja mittarit määritelty painopisteiden mukaisesti.

Yhteistyö: Vahva luottamus, osaaminen ja verkostot

Strateginen tavoite: Olemme poikkeuksellisen hyvä, aikaansaava ja lisäarvoa tuottava verkostokumppani			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Kuusamo Kampus -yhteistyön kehittäminen	Yhteistyötä tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi
Olemassa olevien kumppanuuksien vahvistaminen ja verkoston laajentaminen	Sidosryhmä ja kumppaniverkosto analyysi tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi
	Verkostoyhteistyötä tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	
Strateginen tavoite: Päätösten vaikutusten arviointi & osallistava budjetointi			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Kuntalaiskysely sivistystoimen palveluista	Kysely tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi
Sivistyspalveluiden käyttäjien kokemustiedon kerääminen	Palautteet ja kyselyt (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi
Strateginen tavoite: Työn imussa ja työhyvinvoinnissa olemme kuntien parhaimmistoa			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Koko sivistystoimen osallistuminen ja sitoutuminen strategiatyöskentelyyn ja yhteisiin tavoitteisiin.	Henkilöstöä osallistavat strategiatyöskentelyn käytänteet (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi
	Työpajat, yhteiset koulutukset ja muut koontumiset (Kyllä 1, Ei 0)	1	
Säännöllinen QWL-kyselyn toteutus ja tulosten tarkastelu	Tulosten purku (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi, Kaikki toimialat
	Kehityskohteiden tunnistaminen ja toimeenpano (Kyllä 1, Ei 0)	1	
Yhteiset virkistätymispäivät ja tapahtumat yksiköissä, sivistystoimessa ja kunnassa	Tapahtumat ja tapahtumien lkm		Sivistys-toimi, Kaikki toimialat
Yhteistyötä tukevien toimintamallien kehittäminen: toimintayksiköt, henkilöstö, vanhemmat, lapset ja nuoret	Käytäntöjä kehitetty ja toteutettu (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi

Strateginen tavoite: Uudistamme osaamista			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Eduhousen koulutusten hyödyntäminen	Eduhousen koulutuksiin osallistuttu (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi
	Lkm		
Laaditaan sivistystoimen yhteinen koulu-tussuunnitelma, joka huomioidaan toimintayksikkötasolla	Suunnitelma laadittu (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi
Palvelukokonaisuuksien resurssitarpeen määrittely ja toiminnan kehittäminen sen pohjalta	Resurssitarpeet määritelty (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi
	Toimenpiteet määritelty (Kyllä 1, Ei 0)	1	
Sivistyspalvelujen yhteisten koulutustarpeiden tunnistaminen ja toteutus	Tarkennettu sivistystoimen yhteisesti toteuttavien koulutusten suunnitelma (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi
Taivalkosken tulevaisuuden koulu -selvitystyö	Työryhmän perustaminen (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi
	Selvitystyön suunnitelma (Kyllä 1, Ei 0)	1	
	Selvitystyö tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	
Toimintayksiköiden keskeisten prosessien tunnistaminen, arviointi ja kehittäminen	Keskeiset prosessit tunnistettu (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi
	Kehittämistarpeet arvioitu (Kyllä 1, Ei 0)	1	
	Kehittämissuunnitelma ja toimenpiteet tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	
Tutkimusperustaisten työskentelymallien kehittäminen ja kokeilu	Työpajat, koulutukset, muut tapaamiset (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi
ZekkiPro -kyselyn tulosten hyödyntäminen toiminnan kehittämisessä	Tulosten läpikäynti ja toimenpiteistä sopiminen (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi

Asuminen: Laadukas ja turvallinen arki

Strateginen tavoite: Vahva arjen turvallisuuden kokemus			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Toimitilojen kunnosta ja viihtyvyydestä huolehtiminen, toimintayksikkökohtaiset tarpeet ja tilanteet	Tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi, Tekninen toimi

Talous: Elinvoimaa rakentava talous

Strateginen tavoite: Ulkopuolisen hankerahoituksen määrä kasvaa selvästi			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Hankehakujen seuraaminen ja rahoitusten hakeminen	Haetut hankkeet (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi

Teknologia: Reilu ja rohkeasti hyödyntävä

Strateginen tavoite: Digitaalisuus ulottuu kaikkiin palveluihimme			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Digitaaliset ratkaisut kasvatuksessa, ohjauksessa ja opetuksessa	Digipedagogiikan ja -ohjauksen kehittäminen (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi
Sivistystoimen viestintäsuunnitelman laatiminen (yhteys kunnan viestintäsuunnitelmaan)	Suunnitelma tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi

Strateginen tavoite: Digitaitojen nosto kaikenikäisille			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Henkilöstön digitaitojen vahvistaminen	Koulutukset, työpajat (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi
Perehtyminen tekoälyn hyödyntämisen mahdollisuuksiin sivistystoimen toimialalla ja tekoälyn käyttö työssä	Koulutukset, työpajat (Kyllä 1, Ei 0)	1	Sivistys-toimi

Peruskoulutus
Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025
Toiminnan tavoite ja tarkoitus

Perusopetuksen tavoitteena on elinvoimaiset ja kehittyvät koulut, joissa otamme huomioon läheisen ympäristön, perheet ja perinteet sekä huomioimme kestävä kehityksen. Tarjoamme hyvin tukevan, joustavan perusopetuksen hyödyntäen niin perinteisiä opetustapoja kuin myös ajantasaisia teknologisia välineitäkin. Henkilökuntamme on osaavaa ja hyvinvoivaa. Henkilökuntamme työskentelee ja oppilaamme opiskelevat koulun ti-loissa, jotka ovat hyväkuntoiset, toimivat, ajantasaiset, terveelliset ja turvalliset. Oppilaiden itsetunto ja –luottamus ovat vahvoja. He ovat omatoimisia, sosiaalisia, suvaitsevaisia, kansainvälisiä ja vastuullisia. Haluamme opettaa ja kasvattaa lapsista ja nuorista hyvinvoivia, vastuullisia ja osaavia sekä jatko-opiskelukelpoisia. Haluamme ylläpitää kotikuntaamme elävänä.

Toimintaympäristön muutokset ja kehittämiskohteet

Perusopetuksen opetussuunnitelma muuttuu 1.8.2025. Tuntijako muuttuu siten, että alkuopetuksen äidinkielen ja matematiikkaan lisätään yksi tunti. Lisäksi 3. vuosiluokalle lisätään äidinkielen yksi vuosiviikkotunti. Tämän muutokseen tulee varata resursseja.

Lukemisharrastuksen kehittäminen on yksi tärkeä kehittämiskohde. Vaikka tuntijako tuo lisää äidinkielen tunteja, pitää miettiä jo olemassa olevien kirjavinkkausten ym. rinnalle muita lukemiseen kannustavia malleja.

Oppilaan kolmiportainen tuki poistuu ja tilalle tulee joustava, oppilaan tarpeet huomioiva joustava tuki. Tuki ja kautuu kahteen osaan: ryhmäkohtaiset ja oppilaskohtaiset tukitoimet. Tuen tarpeen muuttuessa tulee tarkastella tukeen käytettävän tuntiresurssin ja erityisopettajien määrää.

Järjestyssäännöt muotoillaan uudelleen ja siinä annetaan linjaus mm. kännykän käytöstä ja uudelleen muotoiluista kurinpitokeinoista.

Liikunnallinen elämäntapa tulee opetussuunnitelman perusteisiin 1.8.2026 lukien. Liikunnan lisäämiseksi on hyvä miettiä malleja ilmaisen lasketteluun ja uimahallilippujen lisäksi. Lasten ja nuorten liikkumisen edistämiseksi sekä Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti peruskoulun ja Taivalkoskella opiskelevien 2. asteen opiskelijoille pyritään järjestämään rajattu mahdollisuus maksuttomaan lasketteluun ja uintiin Taivalvaaralla. Ratkaistaan kouluaikeisen uintiopetuksen malli 1.5.2025 alkaen.

Oppilaiden joustavan tuen polku päivitetään opetussuunnitelmapäivityksen yhteydessä. Myös oppilashuollon järjestelyt päivitetään ajanmukaisiksi.

Kunnan strategian mukaisesti luontoon ja yrittäjyyteen tutustutaan lukuvuosittaisten teemojen ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien avulla: esim. luokka- ja koulukohtaiset vierailut, retket, opintomatkat ja Pohjois-Pohjanmaan yrityskylän oppimispakettien avulla.

Toiminta

Tuetaan lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä monipuolisesti eri keinoin, esim. vertaissovittelu-, kummi- ja tukioppilastoimintojen avulla sekä Lapset puheeksi –työmallia käyttämällä. Nuoria osallistetaan päätöksentekoon nuorisovaltuuston (NuVa) kautta. Tunnetaitojen käyttöä harjoitellaan eri tilanteissa.

Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan paikallisiin ja valtakunnallisiin tapahtumiin, kuten pääministerin itsenäisyysjuhliin ja Nuorten parlamentin istuntoon. Järjestetään ja tuetaan koulujen kerhotoimintaa esim. Harrastamisen mallin avulla. Hutussa iltakerhot toimivat aktiivisesti. Kestävää kehitystä edistetään mm. osallistumalla Vihreä lippu -toimintaan. Osallistutaan Yrityskylätoimintaan 6. ja 9. luokkien kanssa. Vieraillaan paikallisissa luonto- ja kulttuurikohteissa kunnan strategian ja kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti.

Kehitetään koulujen henkilökunnan teknologiaosaamista ja tekoälyn hyödyntämistä. Sisällytetään henkilöstön koulutussuunnitelmaan teknologiakoulutusta käytännön opetustyö huomioiden. Pidetään opetusvälineet ajanmukaisina ja toimivina.

Huolehditaan henkilöstön jaksamisesta mm. virkistyspäivien ja -tuokioiden avulla. Huolehditaan riittävät resurssit työntekoon huomioiden peruskoulun uusi tukimallin voimaantulo 1.8.2025. Palkataan kouluille tarvittaessa erityisopettaja tai resurssiopettaja.

Koulut tekevät yhteistyötä laajasti kuntamme sisällä. Sivistystoimen yhteisissä palaverissa keskustellaan yhdessä ja linjataan yhteisiä käytänteitä sivistystoimen johdon ja sivistystoimen alaisten toimipisteiden kanssa.

Koulunjohtajien palaverieja on hyvä järjestää. Teknologia työryhmässä kehitämme yhdessä kaikkien koulujen teknologisia tarpeita. Teknisen toimen kanssa käydään läpi toimitilojen turvallisuuteen ja terveellisyteen liittyviä korjauskohteita. Kulttuuri-, vapaa-aika- ja nuorisotoimi tarjoavat koulullemme mm. kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisia palveluja ja vapaa-aikaan sekä liikuntaan liittyviä palveluja koko lukuvuoden ajalla. Muita paikallisia yhteistyötahoja ovat mm. seurakunta ja 4H sekä kyläyhteisö. Yhteistyö huoltajien kanssa on keskeistä. Viestimme Wilman, tekstiviestien, s-postin ja Whatsapp-ryhmien välityksellä. Vanhempainillat, huoltajatapaamiset ja juhlat ovat oleellinen osa yhteistyötä.

Henkilöstön hyvinvointia tuetaan järjestämällä virkistysiltapäiviä, tukemalla yksiköiden hyvinvointiryhmien työskentelyä ja osallistamalla kunnan virkistyspäivään. Käydään kehittämiskeskusteluja, joiden perusteella työnkuvia joustavasti säädellään. Tarjotaan mahdollisuus työnhajukseen. Koulutuspäivien sisällöiksi valitaan ajankohtaisia sisältöjä, esim. Opettajien Nepsy-koulutus. Ohjataan henkilöstöä käymään koulutuksissa veso-koulutuksen lisäksi. Erityisopettajakoulutusta tarvitaan. Teknologia muuttuu ja tietojen päivittäminen on ajankohtaista. Tekoälykoulutuksissa on jo nyt henkilökuntaa ja tekoälyn käyttöön ohjataan. Koulujen toimintojen kehittämisessä henkilökunnan koulutus ja tutustumiset ovat tärkeitä. Suunnittelujakson aikana järjestetään erilaisia tutustumisia omassa kunnassa ja naapurikunnissa.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Perusopetuksen suunnitelmakauden tavoitetilä on seuraava:

- Olemme aktiivisia paikallisessa ja alueellisessa yhteistyössä.
- Osallistava toiminnan suunnittelu: henkilöstö, vanhemmat, koululaiset ja sidosryhmät.
- Oppilaiden hyvinvoinnin edistäminen; joustava oppimispolku resursseineen.
- Henkilöstön, osaaminen hyvinvointi ja työssäjaksaminen.
- Liikkumiseen kannustaminen.
- Turvalliset, toimivat ja terveelliset tilat.
- Meillä on riittävät resurssit laadukkaaseen opetuksen toteuttamiseen.
- Koko kouluyhteisön kehittämistä edistävä henkilöstön osaamisen vahvistaminen.
- Tvt-ops ja tavoitteellinen osaamisen parantaminen osaamiskyselyn pohjalta.
- Digipedagogisten tavoitteiden kirkastaminen.

Perusopetuksen tavoitteet ja yksityiskohtaiset toimenpiteet mittareineen on kuvattu tavoitetaulukossa.

Yhteistyö: Vahva luottamus, osaaminen ja verkostot

Strateginen tavoite: Olemme poikkeuksellisen hyvä, aikaansaava ja lisäarvoa tuottava verkostokumppani			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuutaho
Osallistuminen alueellisiin koulutus-/yhteistyötapahtumiin	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Perusopetus
Säännölliset koulunjohtajien tapaamiset, vierailut naapurikunnissa	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Perusopetus

Strateginen tavoite: Työn imussa ja työhyvinvoinnissa olemme kuntien parhaimmista			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Hyvinvoinnin vuosikellon (SKY) aktiivinen toimeenpano ja tiedottaminen	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Perus-opetus
Oppilashuollon ohjaussuunnitelman päivittäminen	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Perus-opetus
Työnohjaus, erilaiset kuulemiset, keket, virkistäytymiset	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Perus-opetus
Yhteiset henkilöstön kohtaamiset mm. Vesot, ys-ajan hyödyntäminen tiimityössä	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Perus-opetus
Strateginen tavoite: Uudistamme osaamista			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Koulutussuunnitelma	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Perus-opetus
	(Kyllä 1, Ei 0)	1	
Koulutustarvekysely	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Perus-opetus
Suunnitelma erityisopettaja tai resurssiopettaja koulujen yhteiseksi	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Perus-opetus
	(Kyllä 1, Ei 0)	1	

Ihmiset: Kokonaisvaltainen hyvinvointi

Strateginen tavoite: Erinomaiset mahdollisuudet vaikuttaa ja osallistua			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
NuVA/oppilaskunnan aktiivinen toiminta ja sen tukeminen	Tiedottaminen (Kyllä 1, Ei 0)	1	Perus-opetus
	Wilma-kyselyt (Kyllä 1, Ei 0)	1	
Yhteisöllinen oppilashuollon toiminta: huoltajien edustaja mukaan (vtmk?)	Tiedottaminen (Kyllä 1, Ei 0)	1	Perus-opetus
	Wilma-kyselyt (Kyllä 1, Ei 0)	1	

Asuminen: Laadukas ja turvallinen arki

Strateginen tavoite: Vahva arjen turvallisuuden kokemus			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Hutun salin alueen korjaus	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Perusopetus, Tekninen toimi
Koulujen piha-alueiden suunnitelmien toteuttaminen	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Perusopetus, Tekninen toimi

Teknologia: Reilu ja rohkeasti hyödyntävä

Strateginen tavoite: Digitaalisuus ulottuu kaikkiin palveluihimme			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
STEAM-pedagogiikkaan perehtyminen osana opetuksen toteutusta	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Perusopetus
Strateginen tavoite: Digitaitojen nosto kaikenikäisille			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
ITK-päiviin osallistuminen	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Perusopetus
Osaamisen kehittäminen tavoitteiden pohjalta	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Perusopetus
Tutustumisvierailu: Oulun alueen STEAM-toimijat ja verkostot, koulut ja yliopisto	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Perusopetus

Toisen asteen koulutus

Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025

Toiminnan tavoite ja tarkoitus

Lukion tavoitteena on elinvoimainen ja kehittyvä lukio, jossa otamme huomioon läheisen ympäristön, perheet ja perinteet sekä huomioimme kestäväen kehityksen ja kansainvälisyyden. Tarjoamme hyvin tukevan, joustavan opetuksen hyödyntäen niin perinteisiä opetustapoja kuin myös ajantasaisia teknologisia välineitäkin. Henkilökuntamme on osaavaa ja hyvinvoivaa. Henkilökuntamme työskentelee ja oppilaamme opiskelevat koulun ti-loissa, jotka ovat hyväkuntoiset, toimivat, ajantasaiset, terveelliset ja turvalliset. Oppilaiden itsetunto ja –luottamus ovat vahvoja. He ovat omatoimisia, sosiaalisia, suvaitsevaisia, kansainvälisiä ja vastuullisia. Haluamme opettaa ja kasvattaa nuorista hyvinvoivia, vastuullisia ja osaaviksi sekä jatko-opiskelukelpoisia. Haluamme ylläpitää kotikuntaamme elävänä.

Toimintaympäristön muutokset ja toiminnan kuvaus

Opiskelijamäärä on vähentynyt vuosien varrella. Ulkomaalaisia opiskelijoita on tullut lukioon ja jatkossa heitä voi edelleen hakeutua Taivalkosken lukioon. Opetushallitus on päivittämässä ohjeita opiskelijaksi ottamisesta kielitaidon osalta. Tärkeää on tukea kaikkien opiskelijoiden osallisuutta ja hyvinvointia moniammatillisesti. Huolehditaan uusien opiskelijoiden ryhmäytymisestä. Erityisesti ulkomailta tulevat tarvitsevat ohjausta monin tavoin. Varmistetaan valintaa ennen ulkomaalaisen opiskelijan suullinen ja kirjallinen kielitaito, jolla voi menestyä lukio-opinnoissa. Jos ulkomaalaisia opiskelijoita tulee lukioon edelleen, pitää varata riittävästi resurssia ohjaamiseen. Lisäksi opiskelija-asuntolatilaa tulee järjestää lisää.

Taivalkosken lukiossa sähköinen tekniikka ja sisällöt ovat olleet hyvällä mallilla vuosia. Lisätään edelleen sähköisten oppimisympäristöjen käyttöä opetuksessa. Huolehditaan opiskelijoiden ja opettajien tietoteknisistä valmiuksista.

Yhteistyö on tärkeä pienessä, taajamista kaukana olevassa lukiossa. Jatketaan yhteistyötä pienten lukioiden verkoston ja Oulun aikuislukion kanssa, jotta opiskelijoiden kurssitarjonta olisi riittävän kattava. Ostetaan palveluja tarvittaessa muualta (esim. Tutorhouse). Osallistutaan aktiivisesti Koillismaan pyöreän pöydän -tapaamisiin, joissa suunnitellaan alueelle erilaisia koulutushankkeita. Kehitetään polkuja korkeakouluihin (esim. Highway-opinnot). Tehdään vierailuja lähikuntien lukioihin.

Uudet opetussuunnitelmat tulivat käyttöön vaiheittain syksystä 2021. Lukiossa haetaan ratkaisuja mm. yliopisto-, yrittäjyys-, kaksois- ja kolmoistutkintoyhteistyölle. Laaja-alaisia opintoja toteutetaan mm. teemapäivien kautta. Opetussuunnitelmiin tulee päivitys opiskelijatukeen 1.8.2025. Taivalkosken lukion opetussuunnitelma päivitetään kevään 2025 aikana. Otetaan käyttöön Abitti2-ohjelma keväällä 2025. Valmistaudutaan ylioppilaskirjoitusten uudistuksiin, joita on tulossa runsaasti lähivuosina.

Markkinoidaan lukiota monipuolisena ja laadukkaana oppilaitoksena, jossa voi suorittaa opintojen ohella erilaisia kursseja mm. liikunnassa ja kulttuurissa. Jos lukioon hakeutuu ulkomaalaisia opiskelijoita, varmistetaan pääsykokeella tai -haastattelulla riittävä kielitaito. Järjestetään riittävän laadukas opiskelija-asuntola nuorille.

Kokonaisvaltainen hyvinvointi on tärkeä osa opiskelun etenemisen kannalta. Opiskeluhuollon toimivuus ja sen tarjoamat tukitoimet ovat kiinteä osa Taivalkosken lukion toimintaa. Tehdään yhdessä kuraattorin ja terveydenhoitajan kanssa laadukasta opiskeluhoitoa. Hyödynnetään nuorisotoimen ja muiden kumppaneiden osaamista. Opiskelijat ovat ilmaisseet, että osa lukiossa viihtymistä ovat erilaiset tapahtumat, retket ja vierailut. Siksi toteutetaan laaja-alaisiin osaamisalueisiin liittyviä teemapäiviä, järjestetään ulkoilupäiviä ja yö lukiolla –tapahtuma sekä käynti Kärppä-ottelussa.

Baiersbronn-yhteistyö on vanhin yhtäjaksoinen kansainvälisyysshanke saksan kielellä. Pidetään yhteyttä ja järjestetään tapaamisia. Muutakin kansainvälistä toimintaa lisätään.

Lukio tekee yhteistyötä laajasti kuntamme sisällä. Sivistystoimen yhteisissä palavereissa keskustellaan yhdessä ja linjataan yhteisiä käytänteitä sivistystoimen johdon ja sivistystoimen alaisten toimipisteiden kanssa. Koulunjohtajien palaverija on hyvä järjestää. Teknologia työryhmässä kehitämme yhdessä kaikkien koulujen teknologisia tarpeita. Teknisen toimen kanssa käydään läpi toimitilojen turvallisuuteen ja terveellisyyteen liittyviä korjauskohteita.

Kulttuuri-, vapaa-aika- ja nuorisotoimi tarjoavat koulullemme mm. kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisia palveluja ja vapaa-aikaan sekä liikuntaan liittyviä palveluja koko lukuvuoden ajalla. Muita paikallisia yhteistyötahoja ovat mm. seurakunta ja 4H sekä kyläyhteisö.

Yhteistyö huoltajien kanssa on keskeistä. Viestimme Wilman, tekstiviestien, s-postin ja Whatsapp-ryhmien välityksellä. Vanhempainillat, huoltajatapaamiset ja juhlat ovat oleellinen osa yhteistyötä.

Opetussuunnitelmien ja –menetelmien kehittyessä kannattaa järjestää tutustumiskäyntejä naapurikuntiin. Pienten lukioden verkosto, Oulun aikuislukio ja Tutorhouse täydentävät opintotarjontaa.

Koulutuspäivien sisällöiksi valitaan ajankohtaisia sisältöjä, esim. Opettajien nepsy-koulutus. Ohjataan henkilöstöä käymään koulutuksissa veso-koulutuksen lisäksi. Teknologia muuttuu ja tietojen päivittäminen on ajankohtaista. Tekoälykoulutuksissa on jo nyt henkilökuntaa ja tekoälyn käyttöön ohjataan.

Järjestetään virkistysiltoapäiviä, tuetaan yksiköiden hyvinvointiryhmien työskentelyä, osallistutaan kunnan virkistyspäivään. Käydään kehittämiskeskusteluja, joiden perusteella työnkuvia joustavasti säädelään. Tarjotaan mahdollisuus työnohjaukseen. Hyödynnetään ePassin hyvinvointirahaa.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Lukion suunnitelmakauden tavoitetila on seuraava:

- Lukion painopisteiden kirkastaminen ja vetovoimaisuuden vahvistaminen.
- Olemme aktiivisia lukioden yhteistyöverkostossa.
- Yhteistyö oppilashuollollisissa asioissa.
- Opiskelijoiden hyvinvointiin tapahtumia ja vierailuja.
- Henkilökunnan koulutus.
- Turvalliset, terveelliset ja hyvin varustetut opiskelutilat ja opiskelijoiden asuminen.
- Lukiolaisten määrän lisääminen.
- Teknologia ja tekoäly käyttöön lisääntyvässä määrin

Lukion tavoitteet ja yksityiskohtaiset toimenpiteet mittareineen on kuvattu tavoitetaulukossa.

Yhteistyö: Vahva luottamus, osaaminen ja verkostot

Strateginen tavoite: Olemme poikkeuksellisen hyvä, aikaansaava ja lisäarvoa tuottava verkostokumppani			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Korkeakouluysteistyön kehittäminen	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Lukio
Tutustuminen lähialueen lukioihin	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Lukio
Strateginen tavoite: Uudistamme osaamista			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Liikunta, luonto ja kansainvälisyys osana lukion toimintaa ja sisältöjä	Mahdollisuuksia selvitetty (Kyllä 1, Ei 0)	1	Lukio
Lukion markkinointi kunnan sisäisesti ja ulkoisesti	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Lukio
Toimivan ohjauksen mallin ylläpitäminen ja kehittäminen (esim. Mohry)	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Lukio
Ylioppilaskirjoitusten tulosten ka 4.5	Kirjoitustulokset (Kyllä 1, Ei 0)	1	Lukio

Ihmiset: Kokonaisvaltainen hyvinvointi

Strateginen tavoite: Erinomaiset mahdollisuudet vaikuttaa ja osallistua			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Jokaiseen jaksoon tapahtumia yhteistyössä opiskelijoiden kanssa	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Lukio

Asuminen: Laadukas ja turvallinen arki

Strateginen tavoite: Vahva arjen turvallisuuden kokemus			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Lukion oppilasasuntolan tilanteen selvitys ja vaihtoehtoisten asuntoratkaisujen suunnitelma	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Lukio, Tekninen toimi
Ylioppilaskirjoitustilan siirtäminen	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Lukio, Tekninen toimi

Talous: Elinvoimaa rakentava talous

Strateginen tavoite: Työllisyyden hoito on kytketty elinvoiman kehittämiseen ja toisen asteen koulutukseen			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Hyväksytään lukioon opiskelijoita, joilla on riittävä kirjallinen ja suullinen suomen kielien taito	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Lukio

Teknologia: Reilu ja rohkeasti hyödyntävä

Strateginen tavoite: Digitaalisuus ulottuu kaikkiin palveluihimme			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Osallistutaan koulutuksiin ja viedään malleja käytäntöön	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Lukio
Strateginen tavoite: Digitaitojen nosto kaikenikäisille			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Ohjataan henkilökuntaa koulutuksiin, esim. digipedagogiikka ja tekoäly	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Lukio

Aikuiskoulutus
Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025
Toiminnan tavoite ja tarkoitus

Taivalkosken kansalaisopisto on vuonna 2030 elinvoimainen ja innovatiivinen oppimisyhteisö, joka edistää hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, elinikäistä oppimista ja kestäväää kehitystä. Kansalaisopisto tarjoaa mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen. Kansalaisopisto järjestää monipuolisia kursseja, jotka kattavat kuvataiteet, kädentaidot, musiikin, kielet, liikunnan, tanssin, näyttämötaiteet, tieto- ja viestintäteknikan ja yhteiskunnalliset aineet. Opisto edistää fyysistä ja henkistä hyvinvointia ja aktiivista kansalaisuutta tarjoamalla matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja harrastaa ja oppia uusia taitoja.

Opiston toimintaan osallistuminen auttaa ihmisiä kehittämään uusia taitoja ja tietoja mikä parantaa heidän hyvinvointiaan sekä kansalais- ja työelämätaitoja. Kurssit antavat mahdollisuuden harrastaa ja löytää uusia kiinnostuksen kohteita, toimia aktiivisesti yhteiskunnassa. Opisto luo lisäksi sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja yhteisöllisyyttä, kurssit ja tapahtumat tarjoavat tilaisuuksia ja paikkoja tavata muita ihmisiä. Opisto tarjoaa matalan kynnyksen palveluja; kurssit ovat edullisia ja helposti saavutettavia, ja ne ovat avoimia kaikille.

Toimintaympäristön muutokset ja kehittämiskohteet

Talous kiristyy valtionosuuksien ja -avustusten suhteen. Kurssimaksut täytyy kuitenkin pitää kohtuullisella tasolla sivistyksellisen tasa-arvon toteutumiseksi. Toiminnassa kohdataan myös väestörakenteen muutokset; ikääntyvän väestön osuus kasvaa, mikä lisää tarvetta seniorikoulutukselle. Ikääntyvien liikkumisesta ja tietotekniikkataidoista on pidettävä huolta. Kilpailu vapaa-ajasta kasvaa; lyhyt- ja viikonloppukurssien suosio kasvaa, ei haluta sitoutua lukuvuoden kestävään opiskeluun/harrastamiseen.

Opettajat ikääntyvät, uusien opettajien rekrytointi haastavaa. Rekrytointiin vaikuttaa myös työttömyysturvan muutokset, v. 2024 tehty 300 € suojaosan poistuminen on vaikeuttanut opettajien rekrytointia. Lisäksi työnteke-
misen tavat muuttuvat, esim. kevytyrittäjäyys lisääntyy, miten palkataan kevytyrittäjiä, kun heillä ei ole YEL-todistusta.

Digitalisaatio etenee. Etäopetuksen ja digitaalisten oppimisympäristöjen merkitys kasvaa, mikä vaatii investointeja teknologiaan ja henkilöstön koulutukseen. Samalla työelämän vaatimukset muuttuvat, tarvitaan joustavia ja monipuolisia kursseja, jotka vastaavat uusien taitojen tarpeeseen. Ympäristötietoisuus lisääntyy; kestävän kehityksen ja elämäntavan korostaminen vaikuttaa opiston toimintaan ja kurssitarjontaan. On tarve laajentaa kurssi-
tarjontaa digitaalisten taitojen, kestävän kehityksen ja hyvinvointikurssien sisällöissä.

Henkilöstön koulutus: Opettajien ja henkilökunnan koulutus uusien opetusteknologioiden ja -menetelmien hallitsemiseksi. Investoinnit digitaalisiin oppimisympäristöihin ja etäopetuksen mahdollistaviin teknologioihin.

Tiiviimpi yhteistyö paikallisten yritysten, yhteisöjen ja muiden oppilaitosten kanssa, jotta koulutus vastaa paremmin paikallisiin tarpeisiin. Lisäksi tiivis yhteistyö kunnan työvoimapalveluiden kanssa TE-uudistuksen myötä.

Kansalaisopiston roolin lisääminen Taivalkosken kunnan henkilöstökoulutuksessa. Esimerkiksi kansalaisopisto voisi hoitaa osaltaan kotoutumista muutoinkin kuin kielikurssien osalta. Kotoutuminen onnistuisi monelta osalta kansalaisopiston kursseilla: kädentaidot, kotitalous ja liikunta.

JODin eli Jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelukokonaisuuden tavoitteena on tuottaa hallinnonrajat ylittävä, asiakaslähtöinen ja joustava palvelukokonaisuus, jolla tuetaan yksilöiden koulutus- ja uravalintoja, osaamisen ylläpitoa ja kehittämistä koko työuran ajan sekä työn ja koulutuksen kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa. Tässä kansalaisopistoilla tulee olemaan merkittävä rooli. Asiaan liittyen säädettäväksi uusi laki jatkuvan oppimisen digitaalisesta palvelukokonaisuudesta ja muutettavaksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia. Ehdotus sisältää säännöksiä muun muassa palvelukokonaisuudesta vastaavien viranomaisten tehtävistä sekä digitaalisen palvelukokonaisuuden tietosuojasta. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2025.

Toiminnan kuvaus

Taivalkosken kansalaisopisto mahdollistaa elinikäisen oppimisen tarjoamalla yleissivistävää koulutusta, kansalaistaitoja ja ammattitaitoa kehittäviä kursseja sekä harrastustoimintaa kaikenikäisille toimialueensa asukkaille. Toiminnan tavoitteena on kannustaa kuntalaisia aktiiviseen itsensä kehittämiseen sekä lisätä kuntalaisten aktiivista kansalaisuutta, yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa yhteiskunnassa. Kansalaisopisto on aktiivisesti mukana alueensa kehittämistyössä tekemällä laaja-alaista yhteistyötä. Opisto on vahva kulttuurinen toimija, joka edistää toiminta-alueensa asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia.

Taivalkosken kansalaisopiston kurssit suunnitellaan soveltuvin osin osaamisperusteisesti lukuvuodelle 2024–2025 ja opintojen laajuus määritellään opintopisteinä. Lisäksi kursseille suunnitellaan kuvatus koulutuksen arviointikäytännöt. Tulevilla kursseilla opiskelijoita informoidaan mahdollisuudesta arviointiin ja opintopisteiden viemisestä Koski-tietovarantoon. Kansalaisopisto tekee yhteistyötä muun muassa vapaa-aikapalvelujen, kulttuuripalvelujen, kirjaston ja Päätalo-instituutin kanssa järjestämällä yhteisiä tapahtumia (Akkain humputtelupäivä, Taiteiden viikonloppu, Päätaloviikko, Naperoviikko). Liikuntapalveluleiden kanssa tehdään yhteistyötä suunnitelmalla liikuntakurssit niin, että ei tule päällekkäisyyksiä tarjonnassa.

Kansalaisopisto tekee alueellista yhteistyötä Posion, Kuusamon, Pudasjärven ja Ranuan kansalaisopistojen (Koillisopistot), Meri-Pohjolan opistopiirin jäsenopistojen kanssa sekä muiden kansalaisopistojen ja oppilaitosten kanssa. Koillisopistojen kanssa tehdään yhteishankkeita, järjestetään yhteisiä kursseja ja retkiä. Meri-Pohjolan opistopiirin ja sen jäsenopistojen kanssa tehdään hankeyhteistyötä. Kansainvälistä yhteistyötä tehdään Erasmus-hankkeiden puitteissa.

Kansalaisopisto edistää yhteisöllisyyttä ja yhteistyötä järjestämällä henkilöstölle yhteisiä tapahtumia ja tilaisuuksia, joissa henkilöstö voi verkostoitua ja jakaa osaamistaan. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia osallistua erilaisiin koulutuksiin ja kursseihin, jotka tukevat heidän ammatillista kehittymistään omalla ainealueellaan. Lisäksi koulutetaan halukkaita opettajia uusien opetusteknologioiden ja -menetelmien hallitsemiseksi.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Kansalaisopisto mahdollistaa elinikäisen oppimisen tarjoamalla yleissivistävää koulutusta, kansalaistaitoja ja ammattitaitoa kehittäviä kursseja sekä harrastustoimintaa kaikenikäisille toimialueensa asukkaille. Kansalaisopisto tuottaa kuntalaisille arjen kohtaamispaikkoja viikon jokaisena päivänä, ja luo näin osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja arjen onnellisuutta - myös sivukylillä. Monipuolisella opetustarjonnalla ja verkkokursseja järjestämällä opiskelijamäärä pidetään hyvällä tasolla. Opiskelijamäärä ylläpidetään lisäksi pitämällä opetus laadukkaana. Tämä tehdään rekrytoimalla ja kouluttamalla päteviä ja innostavia opettajia sekä kuuntelemalla opiskelijoiden toiveita ja palautetta. Lisäksi yhteistyön tiivistäminen kunnan eri yksiköiden, koulujen, yritysten ja järjestöjen kanssa voi tuoda uusia opiskelijoita ja esiintuoda uusia kurssitarpeita. Tavoitteena on tuoda paremmin esille opiston toiminnan hyvinvointivaikutuksia. Tämä toteutetaan tehokkaalla markkinoinnilla ja viestinnällä sosiaalisessa mediassa, paikallisissa lehdissä ja tapahtumissa.

Kansalaisopiston suunnitelmakauden tavoitetila on seuraava:

- Luomme kuntalaisille arjen oppimis- ja kohtaamispaikkoja lähipalveluna.
- Edistämme kuntalaisten aktiivisuutta, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.
- Kehitämme toimintaamme ja opetuksen laatua tietopohjaisesti.
- Edistämme kuntalaisten liikkumista.
- Edistämme kestävää elämäntapaa tarjoamalla luonto- ja ympäristöaiheisia kursseja.
- Vastaamme toimintaympäristön muutoksiin yhteistyöverkostoja kehittämällä ja hankerahoituksia hakeamalla.
- Kehitämme digitaalisia oppimisympäristöjä.
- Teemme toimintaamme näkyvämmäksi.

Tavoitteet ja yksityiskohtaiset toimenpiteet mittareineen on kuvattu tavoitetaulukossa.

Yhteistyö: Vahva luottamus, osaaminen ja verkostot

Strateginen tavoite: Olemme poikkeuksellisen hyvä, aikaansaava ja lisäarvoa tuottava verkostokumppani			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Olemassa olevien kumppanuuksien vahvistaminen ja verkoston laajentaminen	Haettujen hankkeiden lkm /vuosi		Kansalais-opisto
	Verkostoyhteistyötä tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	
Strateginen tavoite: Uudistamme osaamista			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Luonto- ja ympäristöaiheisten kurssien järjestäminen	Luonto- ja ympäristöaiheisten kurssien lukumäärä / vuosi		Kansalais-opisto
Netto-opiskelijamäärä vähintään 650	Netto-opiskelijamäärä / vuosi	650	Kansalais-opisto
Opetusta järjestetään myös sivukylillä	Sivukylillä järjestettävien opetustuntien määrä, tuntia / vuosi		Kansalais-opisto
Opetustunteja vähintään 3600	Järjestettävien opetustuntien määrä, tuntia / vuosi		Kansalais-opisto

Ihmiset: Kokonaisvaltainen hyvinvointi

Strateginen tavoite: Erinomaiset mahdollisuudet vaikuttaa ja osallistua			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Keräämme kokemustietoa kansalaisopiston opiskelijoilta	Palautekysely tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	Kansalais-opisto
Strateginen tavoite: Taivalkoskelaiset liikkuvat enemmän ja voivat paremmin			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Liikuntakurssien järjestäminen	Liikuntakurssien lukumäärä / vuosi	0	Kansalais-opisto

Teknologia: Reilu ja rohkeasti hyödyntävä

Strateginen tavoite: Digitaalisuus ulottuu kaikkiin palveluihimme			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Kansalaisopiston viestintäsuunnitelman laatiminen (yhteys kunnan ja sivistyspalveluiden viestintäsuunnitelmaan)	Suunnitelma tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	Kansalais-opisto
Verkkokurssien järjestäminen	Verkkokurssien lkm / vuosi		Kansalais-opisto

Kirjastopalvelut

Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025

Toiminnan tavoite ja tarkoitus

Kirjaston toiminnan tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja osallistumismahdollisuuksia sekä tukea lasten, nuorten ja aikuisten luku- ja digitaitoja. Taivalkosken kirjasto on kaikille avoin kohtaamispaikka, joka tukee yhdessäoloa, opiskelua, työntekeä ja harrastamista. Tuemme toiminnallamme hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Edistämme yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista tarjoamalla vapaan pääsyn aineistoihin ja tietosisältöihin.

Toimintaympäristön muutokset ja kehittämiskohteet

Kirjastojen toimintaympäristö on jatkuvassa muutoksessa. Teknologinen kehitys ja digitaalisten aineistojen lisääntyminen ovat vaikuttaneet kirjastojen arkeen viime vuosina. Asiakkaiden ajankäyttö ja lukutottumukset muuttuvat ja lukutaitovaatimukset kasvavat, jolloin kirjastotyössä tarvittava osaaminen muuttuu ja osaamisen jatkuva kehittäminen korostuu.

Tulevaisuudessa on tarpeen tiivistää koulu yhteistyötä ja kehittää uusia toimintamuotoja esimerkiksi lukutaitotyössä. Sovelletaan kansallista lukutaitostrategiaa kirjaston toiminnan kehittämisessä, vahvistetaan lukutaitotyön rakenteita ja luodaan selkeät toimintamallit lukemisen edistämiseksi. Lukutaitotyöstä puhuttaessa on myös huomioitava kokoelmien kehittäminen, kirjastossa on oltava ajantasainen, uudistuva ja monipuolinen kokoelma. On tärkeää ottaa myös asiakkaat mukaan palvelujen ja toiminnan kehittämiseen.

Toiminnan kuvaus

Kirjaston peruspalvelujen kuten asiakaspalvelun, kokoelmatyön ja tietopalvelun lisäksi keskeisiä painopistealueita vuonna 2025 ovat nuorten lukemisen edistäminen ja uuden e-kirjastopalvelun markkinointi. Taivalkoski liittyy kuntien yhteiseen e-kirjastoon 1.1.2025. Kuntien yhteinen e-kirjasto tarjoaa kaikille suomalaisille tasa-arvoisen mahdollisuuden käyttää kirjastojen digitaalisia sisältöjä. Ensimmäisessä vaiheessa yhteisen e-kirjaston valikoimaan sisältyy e-kirjoja ja e-äänikirjoja sekä aikakauslehtiä, joten Pohjoisen ekirjasto jatkaa toimintaansa 2025 tarjoamalla asiakkaille musiikki ja elokuvapalveluita sekä sanomalehtiä.

Lukutaitotyön kehittämistä ohjaa kunnan omien tarpeiden lisäksi kansallinen lukutaitostrategia, jonka tavoitteena on pitkäjänteinen lukutaitotyön kehittäminen. Tätä tavoitetta edistetään mahdollisuuksien mukaan eri ikäryhmien tarpeet huomioiden. Perheiden ja varhaiskasvatuksen vakiintuneita toimintamuotoja ovat satu-tuokiot, perhekerho, nukketatteri, perhelukupassi ja vauvalahjakirjat.

Koulu yhteistyön tukena on kunnan kulttuurikasvatussuunnitelmaan pohjautuva lasten ja nuorten kirjastopolku, josta löytyy omatoimisten käyntien lisäksi kirjaston eri luokka-asteille tarjoamat sisällöt (kirjastonkäytön opastus, tiedonhaun opetus, verkkokirjaston- ja e-aineistojen opastus ja kirjavinkkaus). Kaikilla luokka-asteilla on myös mahdollisuus suorittaa lukudiplomi. Uutena toimintamuotona aloitettiin alaluokkien kanssa syksyllä 2024 kaverivinkkaus, jossa kirjaston henkilökunta pitää ensin tietyille ryhmille vinkkausopastuksen ja kirjavinkkauksen. Tämän jälkeen oppilaat valitsevat itselleen kirjan luettavaksi ja vinkkaavat sen muille omassa luokassaan. Kaverivinkkaus oli onnistunut kokeilu, jota jatketaan keväällä 2025.

Kirjasto tekee yhteistyötä useiden eri toimijoiden kanssa. Yhteistyötä tehdään erityisesti koulujen, varhaiskasvatuksen, Pääatalo-keskuksen muiden toimijoiden ja kirjastokimppan kanssa.

Taivalkosken kirjasto liittyi OUTI-kirjastoihin vuonna 2016. Kimppaan kuuluu 16 eri kaupungin- ja kunnankirjastoa Pohjois-Pohjanmaan alueella, joilla on yhteinen aineisto- ja asiakasrekisteri sekä sama kirjastojärjestelmä. Keväällä 2024 perustettiin kokoelmatyöryhmä, jonka tehtävänä on laatia kimpalle yhteiset kokoelmalinjaukset.

Päätalokeskuksen muiden toimijoiden kanssa järjestetään erilaisia kulttuuritapahtumia, Päätaloviikko ja Naperooviikko ovat suurimmat yksittäiset tapahtumat, joissa kirjasto on mukana. Päätaloviikolla kirjastossa on laajemat palveluajat ja kirjastossa järjestetään erilaisia tilaisuuksia, kuten kirjaseikkailuleiriläisten yökirjasto ja kirjailijavierailuja. Naperoviikolla kirjasto järjestää kaikille avoimen avajaistapahtuman ja nukketatteriesityksiä. Kirjasto jalkautuu mahdollisuuksien mukaan myös seiniensä ulkopuolelle erilaisiin tapahtumiin pop up -kirjaston merkeissä. Pop up -kirjasto sisältää kirjaston palveluita minikoossa. Voidaan esimerkiksi esitellä kirjaston e-aineistoja ja palveluita, tehdä kirjastokortteja ja tarjolla voi olla lainattavaa aineistoa.

Kirjaston henkilökunta osallistuu tarpeen mukaan Oulun AKE:n järjestämiin kirjastoalan täydennyskoulutuksiin. Tulevien vuosien koulutusteemoina ovat 2025 lukemisen edistäminen, 2026 tilat ja demokratia ja 2027 tietopalvelu ja kulttuurisällöt, joiden tiimoilta järjestetään etä- ja lähikoulutuksia. Lisäksi osallistutaan muihin ajankohdittaisiin ammattitaitoa ylläpitäviin ja kehittäviin koulutuksiin sekä Kainuun - ja Pohjois-Pohjanmaan kirjastojen yhteisiin tapahtumapäiviin. Työhyvinvointia edistetään mm. virkistyspäivien muodossa.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Kuntastrategia yhtenä teemana on elämänvoimaa ja painopisteenä ihmisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen. Tavoitteena on, että kirjaston tarjoamat palvelut ja tapahtumat lisäävät ihmisten hyvinvointia ja osallistumismahdollisuuksia. Perustoiminnan lisäksi keskeisiä toiminnallisia tavoitteita vuonna 2025 ovat nuorten lukemisen edistäminen ja uuden e-kirjastopalvelun markkinointi. Järjestetään nuorille kohdennettuja lukukampanjoita ja kirjaesittelyjä/vinkkauksia. Tehdään kysely, jossa kysytään nuorten toiveita kirjaston palveluihin ja tapahtumiin liittyen. Tavoitteena on, että nuoret innostuisivat lukemisesta ja löytäisivät itselleen mieluisaa luettavaa. E-kirjastopalvelua markkinoidaan aktiivisesti ensi vuonna eri medioissa ja järjestetään infotilaisuuksia palvelun käyttöön liittyen.

Kirjaston suunnitelmakauden tavoitetila on seuraava:

- Kuntalaiset ovat innostuneet lukemisesta entistä enemmän.
- Kirjasto on kuntalaisten olohuone, jonne halutaan tulla lukemaan, viettämään aikaa ja osallistumaan tapahtumiin.
- Digitaalisten toimintaympäristöjen kehittäminen sekä tekoälyn hyödyntäminen työssä.

Kirjaston tavoitteet ja yksityiskohtaiset toimenpiteet mittareineen on kuvattu tavoitetaulukossa.

Yhteistyö: Vahva luottamus, osaaminen ja verkostot

Strateginen tavoite: Uudistamme osaamista			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuutaho
Muiden käyttäjäryhmien lukemisen edistäminen	Lainojen määrä	60 000	Kirjasto
	Käyntien määrä	40 000	
Nuorten lukemisen edistäminen	Tilaisuuksien osallistujamäärä		Kirjasto
	Kyselyyn vastanneiden määrä		

Ihmiset: Kokonaisvaltainen hyvinvointi

Strateginen tavoite: Meillä on työtä tarjolla ja houkuttelevia tapahtumia ympäri vuoden			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Tapahtumia kaikenikäisille	Kävijöiden määrä	1 800	Kirjasto
	Tapahtumien määrä	100	

Teknologia: Reilu ja rohkeasti hyödyntävä

Strateginen tavoite: Digitaalisuus ulottuu kaikkiin palveluihimme			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
e-kirjastopalvelun markkinointi	Palvelun käyttö määrä lkm	0	Kirjasto
Strateginen tavoite: Digitaalisten palveluiden nosto kaikenikäisille			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Monilukutaito ja medialukutaito kirjasto-työn näkökulmasta	Koulutukset (Kyllä 1, Ei 0)		Kirjasto
Tekoälyn mahdollisuudet ja käyttö	Tekoälyn käyttö (Kyllä 1, Ei 0)	1	Kirjasto
	Koulutukset (Kyllä 1, Ei 0)		

Kulttuuripalvelut
Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025
Toiminnan tavoite ja tarkoitus

Kulttuuritoimessa edistämme ympärivuotisesti Taivalkosken elinvoimaa taiteen ja kulttuurin luomalla vetovoimalla. Vahvistamme läheisen luonnon osuutta kulttuuritoiminnassa. Kulttuuriin investoimalla vaikutamme positiivisesti niin kuntakehitykseen kuin kuntalaisten hyvinvointiin. Vahvistamme kulttuurista kestävyttä, joka on yksi kestävä kehityksen ulottuvuuksista ja tarkoittaa kulttuuriin liittyvien asioiden kuten kielten, perinteiden ja tapojen arvostamista tulevaisuutta suunniteltaessa. Hyväksymme monimuotoisuuden ja arvostamme ja kunnioitamme kaikkien oikeuksia. Tuemme toiminnallamme yhteisöllisyyttä, sosiaalista ja kulttuurista pääomaa ja kokonaisvaltaista hyvinvointia. Ylläpidämme oman paikkakuntamme kulttuuriperintöä ja vahvistamme kuntalaisten osallisuutta luomalla turvallisen mahdollisuuden tulla osaksi yhteisöä erilaisten tapahtumien ja toimintojen kautta. Pidämme yllä Taivalkosken paikallista ja alueellista saavutettua asemaa vahvana kulttuuripitäjänä.

Toiminnan kuvaus

Yhteistyö Pääatalo-instituutin kanssa jatkuu aiempien vuosien kaltaisena. Kalle Pääatalo -näyttelyn sisällöntuotanto, näyttelyopastukset ja markkinointi ostetaan ostopalveluna Pääatalo-instituutilta. Pääatalo-näyttelyn järjestämisestä vastaa Pääatalo-instituutti. Pääatalo-keskuksen taidenäyttelytilan sisällöntuotanto, näyttelyopastukset ja markkinointi ostetaan ostopalveluna Pääatalo-instituutilta. Taidenäyttelytilan toiminnasta vastaa kulttuuripalvelut.

Vuoden 2025 pääkulttuuritapahtumia ovat Pääataloviikko ja Naperoviikko. Kulttuuripalvelut vastaavat molempien tapahtumaviikkojen ohjelman koordinoinnista, kokonaistoteutuksesta sekä viestinnästä. Tämän lisäksi kult-

tuuripalvelut tuottavat tapahtumaviikoille myös tapahtumia. Myös vuonna 2024 aloitettua Taiteiden viikonloppu -tapahtumaa on tarkoitus jatkaa ja kehittää palvelemaan niin kuntalaisia kuin matkailijoita. Perinnetoimikunnan toiminnassa olemme mukana toteuttamassa vuosittaisia juhlia, kuten itsenäisyyspäivän juhla ja veteraanipäivän tapahtumat. Tämän lisäksi kulttuuripalvelut tuottavat monenlaisia kulttuuritapahtumia niin suurelle yleisölle kuin eri ikä- ja kohderyhmille.

Kesällä 2025 kotiseutumuseo pyritään pitämään avoinna kesäkuun lopusta elokuun alkuun. Päätaloviikolla museo on avoinna joka päivä. Kotiseutumuseolla tullaan tekemään korjaustöitä päärakennuksen katon osalta ja tähän haetaan hankeavustusta Museovirastolta.

Kehitämme kulttuuri- ja luontokohteita kartoittamalla kohteiden toiminnallisten sisältöjen nykytilan ja tekemällä tarvittavat suunnitelmat sisältöjen, näkyvyyden, saavutettavuuden ja toiminnallisuuden kehittämistä varten.

Toteutamme resurssien mukaan myös Pohjois-Pohjanmaan kulttuurin kehittämisohjelmaa 2022–2030, joka koostaa alueen yhteisen näkemyksen siitä, millainen kulttuurimaakunta haluamme olla ja millä keinoin sitä kehitämme.

Teemme tiivistä yhteistyötä sivistystoimen muiden yksiköiden kanssa. Yhteistyö on toimintamme perusedellytys. Teknisen toimen kanssa yhteistyötä tehdään paljon eri kulttuurikohteiden toimitilojen osalta, koska toimimme useassa kunnan eri kiinteistössä. Lisäksi teknisen toimen kautta teemme yhteistyötä mm. tapahtumien logistiikan yms. osalta.

Paikalliset yritykset ja yhdistykset ovat merkittäviä yhteistyötahoja. Samoin kuin Taivalkosken seurakunta. Yhteistyössä merkittäväksi osaksi nousevat eri toimijoiden tilat, joissa voimme toteuttaa tapahtumia. Taivalkosken perinnetoimikunta yhdistää veteraaniperinteen eteen työtä tekeviä toimintatahoja ja sen toiminnassa kulttuurituottajan rooli on merkittävä. Perinnetoimikunta mm. organisoii vuosittain järjestettävät itsenäisyyspäivän sekä kansallisen veteraanipäivän juhlallisuuudet.

Teemme yhteistyötä lähikuntien kanssa sekä koko Pohjois-Pohjanmaan alueella. Alueatteriyhteistyö Kajaanin kaupunginteatterin kanssa on säännöllistä, samoin kuin Oulu2026 kulttuuripääkaupunkivuoden alueyhteistyö. Kulttuurituottaja on näissä molemmissa toiminnoissa Taivalkosken kunnan nimeämänä edustajana. Olemme sitoutuneet mukaan myös Kainuun liiton toteuttamaan kulttuuritoiminnan kehittämishankkeeseen Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueella. Valtakunnallinen yhteistyö kattaa erilaiset kiertävät teatterit ja esiintyjät. Kansainvälistä yhteistyötä teemme mm. Ukrainan kansainvälisen kulttuurikeskuksen kanssa.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Tavoitteiden laadinnassa otamme huomioon toimintaympäristön muutokset. Toimintamme tavoitteena on varmistaa kulttuurin alueellista saavutettavuutta ja osallisuutta. Paitsi että tuomme kulttuurin lähelle ihmisiä, mahdollistamme myös ihmisten siirtymistä lähelle kulttuuria. Kulttuurista kestävyttä edistämme pitämällä yllä omaa kulttuuriperintöämme arvostamalla toiminnassamme paikallista historiaa, tapoja ja perinteitä. Näiden tavoitteiden toteutumista varmistamme tekemällä toiminnastamme vuoden 2025 aikana entistä suunnitellumpaa.

Tavoitteena on vuonna 2025 järjestää monipuolisia tapahtumia erilaisissa tapahtumaympäristöissä ja eri kohderyhmät huomioiden. Haluamme erityisesti kehittää hyvää palautetta saanutta, Palava koski –tapahtuman yhteyteen rakennettua Taiteiden viikonloppu –tapahtumaa ja nostaa kokonaisuuden yhdeksi pääkulttuuritapahtumaksi Päätaloviikon ja Naperoviikon rinnalle. Tapahtuma-alueena kehitämme erityisesti Putaanmutkaa/Putaan-saarta. Vuonna 2025 panostamme Oulu2026-toimintaan ja aktivoimme myös kuntalaisia osallistumaan mm. ohjelma- ja rahoitushakuun.

Kulttuuritoimen suunnitelmakauden tavoitetila on seuraava:

- Kulttuuritoiminnan toteuttamien on suunniteltua.
- Tiedämme mitä osaamista tarvitaan ja mistä sitä löytyy.

- Teemme työtämme näkyväksi.
- Edistämme taivalkoskelaisten kulttuurihyvinvointia ja osallisuutta.
- Meillä on houkuttelevia tapahtumia ja tarjoamme monipuolisesti kohtaamispaikkoja.
- Kehitämme uusia, esteettömiä kohtaamispaikkoja kuntalaisille.
- Hyödynnämme hanke-, projekti- ja kehittämisrahoitus-mahdollisuuksia.

Kulttuuritoimen tavoitteet ja yksityiskohtaiset toimenpiteet mittareineen on kuvattu tavoitetaulukossa.

Yhteistyö: Vahva luottamus, osaaminen ja verkostot

Strateginen tavoite: Olemme poikkeuksellisen hyvä, aikaansaava ja lisäarvoa tuottava verkostokumppani			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Panostamme varhaiskasvatuksen ja koulujen kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamiseen. Teemme toimintasuunnitelman, jossa vastualueet jaetaan.	Suunnitelma tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	Kulttuuri-toimi
Strateginen tavoite: Uudistamme osaamista			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Teemme markkinointisuunnitelman (myös some)	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Kulttuuri-toimi
Teemme suunnitelmat kohteiden sisältöjen, näkyvyyden, saavutettavuuden ja toiminnallisuuden kehittämistä varten.	Suunnitelma (Kyllä 1, Ei 0)	1	Kulttuuri-toimi
Teemme tarvittavat suunnitelmat palvelujen hankkimista varten (esim. ostopalvelut)	Suunnitelma (Kyllä 1, Ei 0)	1	Kulttuuri-toimi
Toteutamme kulttuuri- ja luontokohteiden toiminnallisten sisältöjen nykytilankartoitukset	Kartoitus tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	Kulttuuri-toimi

Ihmiset: Kokonaisvaltainen hyvinvointi

Strateginen tavoite: Erinomaiset mahdollisuudet vaikuttaa ja osallistua			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Aktivoimme kohderyhmiä osallistumaan suunnitteluun kertomalla omia toiveitaan.	Palautekeskustelut (Kyllä 1, Ei 0)	1	Kulttuuri-toimi
Strateginen tavoite: Meillä on työtä tarjolla ja houkuttelevia tapahtumia ympäri vuoden			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Eri tapahtumapaikkojen määrä 15 kpl/vuosi	kpl/vuosi	15	Kulttuuri-toimi
Joista erikseen Päätaloviikon tapahtumat 25 kpl/viikko	kpl/viikko	25	Kulttuuri-toimi
Kulttuuritilaisuuksiin osallistuneiden määrä yhteensä 12 000 hlö/vuosi	hlö/vuosi	12 000	Kulttuuri-toimi

Kulttuuritilaisuuksiin osallistuneiden määrä yhteensä 12 000 hlö/vuosi - Joista erikseen Päätaloviikon tapahtumiin osallistuneet 8 000 hlö/viikko	hlö/viikko	8 000	Kulttuuri-toimi
Pidämme pääosan toiminnastamme pääsymaksuttomana	Pääsymaksuttomat tapahtumien määrä tapahtumien kokonaismäärästä lkm.		Kulttuuri-toimi
Päätalo-keskuksen taidenäyttelyiden määrä 11 kpl/vuosi	kpl/vuosi	11	Kulttuuri-toimi
Tapahtumien määrä 80 kpl/vuosi	kpl/vuosi	80	Kulttuuri-toimi
Toteutamme tapahtumia ja toimintaa eri kohteissa ja eri kohderyhmille.	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Kulttuuri-toimi
Tuomme esille mitä teemme ja lisäämme avoimesti tietoa siitä, miten Taivalkosken kunta panostaa kulttuuriin.	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Kulttuuri-toimi
Strateginen tavoite: Tarjoamme monipuolisesti kohtaamispaikkoja			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Putaanmutkan kehittämistyöhön osallistuminen kulttuurisisältöjen näkökulmasta yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa	Tapaamisten määrä/vuosi lkm.		Kulttuuri-toimi
Putaanmutkan yhteydessä olevan Putaan-saaren taidepuiston kehittäminen Taivalkosken Oulu2026 kulttuuripääkaupunkivuoden kärkihankkeena.	Taideteosten määrä/vuosi lkm.		Kulttuuri-toimi

Talous: Elinvoimaa rakentava talous

Strateginen tavoite: Ulkopuolisen hankerahoituksen määrä kasvaa selvästi			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Alueelliset kulttuuripalveluiden hankkeet	kpl/vuosi lkm.		Kulttuuri-toimi
Hyödynnämme Oulu2026 kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelmahakurahoitusta.	kpl/vuosi lkm.		Kulttuuri-toimi

Vapaa-aikapalvelut

Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025

Vapaa-aikatoimi muodostuu nuoriso- ja liikuntatoimen palveluista. Toimintayksiköillä on suunnitelmakaudella merkittävä rooli nuorten hyvinvoinnin edistäjänä. Painopiste on ennaltaehkäisevässä työssä. Liikuntatoimella on myös tärkeä rooli aikuisten terveysliikunnan ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ohjauksessa ja neuvonnassa sekä ikääntyvien toimintakyvyn säilyttämisessä. Nuoriso- ja liikuntatoimen tarkemmat sisällöt ja painopistealueet on kuvattu yksikkökohtaisissa suunnitelmissa.

Liikuntapalvelut

Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025

Toiminnan tavoite ja tarkoitus

Liikuntatoimen tavoitteena on, että taivalkoskelaisille liikunnan harrastaminen on mielekästä ja tuottaa iloa. Perheet liikkuvat yhdessä. Meillä on monipuoliset, laadukkaat ja turvalliset liikuntaolosuhteet niin kuntoliikkujille, kuin kilpaurheilijoillekin. Osaamme hyödyntää upean luontomme tarjoamat liikkumismahdollisuudet. Tuemme kuntalaisten hyvinvointia ja paikkakunnan matkailua. Kehitämme olosuhteita jatkuvasti ja asiakaslähtöisesti, kaikki käyttäjäryhmät huomioiden. Hyödynnämme digitalisaation ja teknologisen kehityksen mukanaan tuomia mahdollisuuksia liikuntakulttuurin edistämässä. Edistämme liikunnallisen elämäntavan muodostumista ja luomme Taivalkoskelaisille kokonaisvaltaista hyvinvointia liikunnan keinoin.

Toimintaympäristön muutokset ja kehittämiskohteet

Viimeisen parin vuosikymmenen aikana informaatioteknologia on ottanut huikean harppauksen. Tämä on tuonut mukanaan ison muutoksen ihmisten arkiliikkumistottumuksiin, erityisesti lapsille. Ruudun ääressä käytävä aika on lisääntynyt todella paljon ja se vie ison osan vapaa-ajasta. Tämä on pois muista harrastuksista ja liikkumisesta. Tämä näkyy ihmisten fyysisen kunnon, toimintakyvyn ja motorististen taitojen heikentymisenä, sekä ylipainon lisääntymisenä.

Samaan aikaan väestö ikääntyy ja se tuo mukanaan omat haasteensa. Yleinen talouden matalasuhdanne on heikentänyt ihmisten ostovoimaa ja on oletettavaa, että myös Taivalkoskella joudutaan säästämään harrastuskustannuksista. Kiristyvän kuntatalouden mukanaan tuomat muutokset asettavat omat haasteensa myös liikuntapalveluille.

Liikuntatottumusten muutoksessa keskeisessä asemassa ovat perheet. Liikunnallisen elämäntavan omaksuminen alkaa varhaislapsuudesta. Varhaiskasvatus ja koulut voivat omalta osaltaan lisätä lasten ja nuorten liikuntaaktiivisuutta, mutta ilman vapaa-ajalla tapahtuvaa liikkumista liikunnan määrä jää liian alhaiseksi. Meidän tulee löytää keinoja liikunnan saamiseksi osaksi perheiden arkea. Enemmän yhteistä aktiiviaikaa, vähemmän aikaa ruutujen ääressä.

Työikäisten ja ikäihmisten liikkumisen tavoite on terveyden edistäminen ja toimintakyvyn ylläpito. Meillä on joukko aktiivisia ja riittävästi liikkuvia taivalkoskelaisia. Haasteena on tavoittaa ne, jotka eivät liiku terveystensä kannalta riittävästi.

Toiminnan kuvaus

Taivalkosken liikuntatoimi tuottaa, mahdollistaa ja kehittää kunnan liikuntapalveluja. Tuemme liikuntapalvelujen tuottamista ja teemme yhteistyötä liikuntapalveluja tuottavien tahojen kanssa. Taivalkoskella liikuntatoimella on myös voimakkaasti matkailua tukevaa toimintaa. Liikuntatoimen henkilöstöltä vaaditaan varsin laaja-alaista erityisosaamista ja jatkuvaa koulutautumista osaamisen kehittämiseksi. Liikuntatoimen tehtäväsektoriin kuuluu myös erilaisten kilpailujen ja tapahtumien järjestäminen. Nämä vievätkin vuositasolla merkittävän osan liikunnanohjaajan työajasta.

Toimimme tiiviissä yhteistyössä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa. Varhaiskasvatukselle järjestetään ohjattuja liikuntatunteja. Kouluille järjestetään kilpailuja ja muita liikuntatapahtumia, sekä annetaan ohjausta ja opetusta eri liikuntalajeissa. Teknisentoimen kanssa teemme yhteistyötä liikuntaolosuhteiden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Kunnan hallinto on apuna palvelujen markkinoinnissa.

Taivalkoskella liikuntapalveluja tarjoavat kunnan lisäksi mm. urheiluseurat ja yksityiset tahot. Yhteistyö erityi-

sesti seurojen kanssa on toiminnan riittävän laajuuden kannalta erityisen tärkeää. Seurat ovat yhteistyökumppaneitamme kerhojen, tapahtumien ja kilpailujen järjestämisessä. Teemme yhteistyötä Kuusamon, Pudasjärven ja Posion kanssa. Yhteistyön keskeisin asia on Koillismaan koululaisten mestaruuskisojen järjestäminen. Pohjois-Pohjanmaan liikunnan kanssa tehtävä yhteistyö kohdistuu erityisesti terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Kilpaurheilun saralla yhteistyökumppaneitamme ovat kansalliset ja kansainväliset lajiliitot. Tämän yhteistyön kautta mahdollistamme kansallisten ja kansainvälisten leirien, sekä kilpailujen järjestämisen Taivalkoskella.

Liikunta-alalla työssäjaksamisen edellytyksenä on hyvä fyysinen kunto ja terveys. Työntekijöiden työkyvyn ja terveyden ongelmiin on syytä puuttua mahdollisimman nopeasti. Työnantajan tulee tukea ja kannustaa henkilöstöä työkykyä ylläpitäviin toimiin. Ryhmien kanssa toimiessa henkilöstön ensiaputaidot ovat todella tärkeitä. Vuoden 2025 aikana tarvitaan kertaavaa ensiapukoulutusta koko henkilöstölle. Muun koulutuksen osalta kartoitetaan tarpeita ja laaditaan koulutussuunnitelma.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Vuonna 2025 yleisellä tasolla tavoitteenamme on, että Taivalkoskelaiset saavat iloa liikunnasta ja osaavat hyödyntää paikkakunnan rakennettua liikuntaympäristöä, sekä luonnon tarjoamat mahdollisuudet. Perheet lisäävät yhdessä liikkumista ja mahdollisimman moni löytää itselleen mieleisen harrastuksen. Liikunnan kautta lisäämme yhteisöllisyyttä ja kuntalaisten hyvinvointia. Liikunnan aloittamisen kynnyks on saada riittävän alas. Meillä on tarjolla paljon vaihtoehtoja ilmaiseen ja edulliseen liikkumiseen. Parannamme liikuntapaikkojen saavutettavuutta. Meillä on myös esteettömiä liikuntapaikkoja.

Etsimme keinoja terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien aktivoimiseksi. Kehitämme liikunta- ja elintapaneuvontaa niin, että se on laadukasta ja meillä on resursseja sen toteuttamiseen. Taivalkoskelaiset tietävät kuntamme liikuntamahdollisuuksista ja osaavat etsiä niistä lisätietoa. Informaation tarjoamisessa hyödyimme digitaalisia mahdollisuuksia.

Liikuntatoimen suunnitelmakauden tavoitetila on seuraava:

- Taivalkosken liikuntapalveluja tuotetaan laaja-alaisella yhteistyöllä.
- Meillä on käytävissä työntekijä- / talkoolaispankki, jonka avulla saamme apua toiminnan toteuttamiseen.
- Työntekijämme viihtyvät työssään ja työhyvinvointi on hyvällä tasolla.
- Taivalkoskelaiset liikkuvat terveytensä kannalta riittävästi ja liikunta tuottaa hyvinvointia sekä iloa.
- Osallistamme taivalkoskelaisia liikuntapalvelujen suunnittelussa.
- Osaamme hyödyntää rakennetut ja luonnon tarjoamat liikuntamahdollisuudet, joista moni löytyy heti kodin nurkalta.
- Kehitämme Taivalkosken liikuntaolosuhteita.
- Ennakoiva toiminta, prosessien tunnistaminen sekä tarvittavien resurssien arviointi ja kohdentaminen.
- Toimintaympäristön muutoksiin vastaaminen yhteistyöverkostoja kehittämällä ja hankerahoituksia hakemalla.
- Kaikista liikuntapaikoistamme löytyy lyhyt esittelyvideo.
- Kaikki ohjatut harrastusryhmät ja tapahtumat löytyvät yhdestä mobiilisovelluksesta.

Liikuntatoimen tavoitteet ja yksityiskohtaiset toimenpiteet mittareineen on kuvattu tavoitetaulukossa.

Yhteistyö: Vahva luottamus, osaaminen ja verkostot

Strateginen tavoite: Olemme poikkeuksellisen hyvä, aikaansaava ja lisäarvoa tuottava verkostokumppani			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Olemassa olevien kumppanuuksien vahvistaminen ja verkoston laajentaminen	Sidosryhmä ja kumppaniverkosto analyysi tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	Liikunta-toimi
	Verkostoyhteistyötä tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	
Taivalkosken liikuntapalveluja tuotetaan laaja-alaisella yhteistyöllä. Vähintään kaksi yhteistyöpalaveria vuodessa.	Pidettyjen palaverien määrä	2	Liikunta-toimi
Taivalkosken liikuntapalveluja tuotetaan laaja-alaisella yhteistyöllä. Yhteistyöryhmän perustaminen	Työryhmä perustettu (Kyllä 1, Ei 0)	1	Liikunta-toimi
Strateginen tavoite: Työn imussa ja työhyvinvoinnissa olemme kuntien parhaimmista			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Työtehtävät on mitoitettu henkilöstöresurssien mukaisesti	Mitoitus tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	Liikunta-toimi

Strateginen tavoite: Uudistamme osaamista			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Kartoitetaan toimintojen järjestämiseen tarvittava työvoimatarve	Kartoitus tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	Liikunta-toimi
Liikuntatoimen keskeisten prosessien tunnistaminen, arviointi ja kehittäminen	Keskeiset prosessit tunnistettu (Kyllä 1, Ei 0)	1	Liikunta-toimi
	Kehittämistarpeet arvioitu (Kyllä 1, Ei 0)	1	
	Kehittämissuunnitelma ja toimenpiteet tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	
Palvelukokonaisuuksien resurssitarpeen määrittely ja toiminnan kehittäminen sen pohjalta	Resurssitarpeet määritelty (Kyllä 1, Ei 0)	1	Liikunta-toimi
	Toimenpiteet määritelty (Kyllä 1, Ei 0)	1	
Työntekijä- /talkoolaispankin perustaminen	Pankki perustettu (Kyllä 1, Ei 0)	1	Liikunta-toimi

Ihmiset: Kokonaisvaltainen hyvinvointi

Strateginen tavoite: Meillä on työtä tarjolla ja houkuttelevia tapahtumia ympäri vuoden			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Liikuntamahdollisuuksien esittely ohjattujen tapahtumien kautta	Toteutuneet esittelytapahtumat (Kyllä 1, Ei 0)	1	Liikunta-toimi
Strateginen tavoite: Taivalkoskelaiset liikkuvat enemmän ja voivat paremmin			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Liikuntamahdollisuuksien esiintuonti	Markkinointia tehostettu (Kyllä 1, Ei 0)	1	Liikunta-toimi
Löytää keinoja terveysliikunnan lisäämiseksi	Toteutunut (Kyllä 1, Ei 0)	1	Liikunta-toimi
Putaanmutkan liikunnallisten toimintojen kehittäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa	Toteutunut (Kyllä 1, Ei 0)	1	Liikunta-toimi, Tekninen toimi
Vuosittaiset liikuntakyselyt	Kysely tehty (Kyllä 1, Ei 0)	1	Liikunta-toimi

Talous: Elinvoimaa rakentava talous

Strateginen tavoite: Ulkopuolisen hankerahoituksen määrä kasvaa selvästi			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Hankehakujen seuraaminen ja rahoitusten hakeminen	Haetut hankkeet (Kyllä 1, Ei 0)	1	Liikunta-toimi

Teknologia: Reilu ja rohkeasti hyödyntävä

Strateginen tavoite: Digitaalisuus ulottuu kaikkiin palveluihimme			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
HOP IN sovelluksen käyttöönotto	Sovellus otettu käyttöön (Kyllä 1, Ei 0)	1	Liikunta-toimi
Kuvausten suunnittelu ja toteutuksen alitus	Esittelyvideoiden määrä kpl	0	Liikunta-toimi

Nuorisopalvelut
Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025
Toiminnan tavoite ja tarkoitus

Nuorisotoimen tavoite on, että meillä on modernit ja mukautettavat nuorisotilat monitoimitalon tiloissa, jossa on toimivat ja nykyaikaiset laitteet. Luonto on kiinteä osa työtämme ja toimintaympäristöämme. Nuorisotyötä tehdään monipuolisesti yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Toiminnassa on mukana iloisia ja hyvinvoivia lapsia ja nuoria, jotka itse ovat mukana kehittämässä palveluja ja osallistuvat aktiivisesti toimintaan. Meille halu-

taan töihin ja toimintaan osallistumiseen jonotetaan. Olemme edistämässä ja tukemassa taivalkoskelaisten lasten ja nuorten kasvua, osallisuutta, hyvinvointia ja toimintakykyä. Omien palveluiden ja toimintojen avulla tataan kaikille riittävän hyvät ja turvallinen lapsuus ja nuoruus.

Toimintaympäristön muutokset ja kehittämiskohteet

Taivalkoskella on 15–28-vuotiaita noin 400 henkilöä ja määrä tulee vähenemään tulevina vuosina. Vaikka nuoria on vähemmän, on nuorten ongelmat moninaisia ja usein ongelmat kasautuvat samoille nuorille. Nuorten mielenterveysongelmat ovat yleisiä ja kun elämä on monin tavoin solmussa, nuoren voimaantuminen ja oman polun löytäminen vie enemmän aikaa ja nuorten tukemiseen tarvitaan tiiviitä ja yksilöityjä toimintatapoja ja -malleja.

Nuorten vapaa-aika on siirtynyt vauhdilla digitaaliseen maailmaan, jolloin nuorisotyön on pystyttävä vastaamaan tarpeisiin ja kohdattava nuoria siellä missä he ovat. Tähän tarvitaan asianmukaiset laitteet ja työntekijöiden ammatillista osaamista sekä asiantuntijuutta toiminnan käynnistämiseen. Nuorten kohtaaminen verkossa tai kasvokkain tulee nähdä yhtä arvokkaana.

Vuonna 2023 Harrastamisen Suomen malli lisättiin nuorisolakiin. Tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Tämä on tullut uutena toimintana nuorisotyön kenttään ja vaatii vielä kehittämistä.

Nuorten ADHD-diagnoosit ovat merkittävästi lisääntyneet Suomessa ja Nepsy (neuropsykiatriset) häiriöt ja oirehdinta ovat näkyneet enemmän myös nuorisotyössä ja erilaisissa nuorten kohtaamisissa.

Hallituksen sosiaaliturvaleikkausten vaikutukset osuvat voimakkaasti nuoriin. Hallituksen säästötoimet, hintojen nousu ja vähävaraisuus vaikuttavat voimakkaasti myös lapsiperheisiin ja heidän mahdollisuuksiinsa tukea lapsia ja nuoria. Nuorisotyössä on tullut esille, ettei nuoret voi aina osallistua toisten nuorten kanssa tapahtumiin tai yhteisiin tapaamisiin useimmiten siitä syystä, että heillä ei ole rahaa.

Työllisyydenhoito siirtyy kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta. Tällä on vaikutusta myös nuorisotyöhön ja vaatii toimintojen ja yhteistyön uudistamista. Nuorisotyöntekijöiden työnkuvat hajanaiset ja sirpaloituneet useisiin tehtäväalueisiin ja prosentteihin. Nuorisotyö tarvitsee palvelujen, vastuiden, työnkuvien, työtehtävien ja työjärjestelyjen uudistamista.

Toiminnan kuvaus

Nuorisotyötä halutaan ajanmukaistaa, uudistaa ja kehittää mm. työntekijöiden työnkuvien järkevöittämisellä sekä tarvittavien resurssien varmistamisella sekä työntekijöiden kouluttamisella. Ajankohtaisia koulutusaiheita yleisesti ovat mielenterveyden tukeminen, neuropsykiatriset ongelmat ja digitaalisuus nuorisotyössä. Nuorisotyötä järjestetään tarjoamalla nuorille erilaista toimintaa, johon osallistuminen on vapaaehtoista ja jossa nuorten on turvallista olla ja kohdata muita nuoria sekä turvallisia aikuisia.

Nuorisotyössä tuetaan nuoria osaksi erilaisia yhteisöjä. Erityisesti pyritään vahvistamaan nuorten suhteita itselleen läheisiin ihmisiin, palveluihin, yhteisöihin ja maailmaan. Nuorisotyö on suhteita rakentavaa pedagogiikkaa, jossa pyritään vahvistamaan nuoren toimijuutta heille itselleen tärkeissä yhteisöissä sekä tuetaan nuoria osallistumaan yhteiskunnan ja lähiyhteisön toimintaan.

Vuoden 2025 aikana aloitetaan koulunuorisotyö ja selvitetään digitaalisen nuorisotyön menetelmiä ja mahdollisuuksia Taivalkoskella. Yhteistyötä vahvistetaan eri toimijoiden kesken ja erityisesti keskitytään työllisyyspalvelujen ja nuorisotyön välisen yhteistyön kehittämiseen.

Eri toimijoiden välinen yhteistyö ja sen kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää. Tiivistä yhteistyötä tehdään erityisesti liikuntatoimen, kulttuuritoimen, kirjaston, kansalaisopiston ja koulujen kanssa. Yhteistyössä järjestetään eri

tapahtumiin ohjelmaa (mm. Naperoviikko, Päätaloviikko, Palava koski). Tarpeen muukaan yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa esimerkiksi kunnan eri toimialat sekä seurakunta ja yhdistykset. Alueellista yhteistyötä Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueen kunnissa tehdään alueellisissa yhteistyöverkostoissa nuorisotyössä, etsivässä nuorisotyössä sekä nuorten työpajatoiminnassa. Nuorisotoimen työntekijät ovat aktiivisia osallistujia lukuisissa paikallisissa työryhmissä ja alueellisissa verkostoissa.

Vuoden 2025 aikana suunnitellaan ja resursoidaan yhteistyön tekeminen ja verkostoissa toimiminen siten, että se on osa perustyötä ja toimintaa, jossa jokainen tietää oman roolinsa ja tehtävänsä osana eri yhteistyöryhmiä. Nuorisotoimen tavoitteena on huolehtia työntekijöistään siten, että he jaksavat työssään myös tulevaisuudessa. Riittävät resurssit ja selkeät työnkuvat ylläpitävät työssäjaksamista ja hyvinvointia. Vuonna 2025 työnkuvat/työtehtävät määritellään henkilöresurssien mukaisiksi. Henkilöresurssien ja työnkuvien selkiytyttyä selvitetään koulutustarpeet ja työntekijöillä on mahdollisuus esittää myös omia toiveita koulutuksista. Jokaisella työntekijällä tulee olla yhdenvertainen mahdollisuus kehittää omaa osaamistaan. Tarpeen mukaan tarjotaan työnohjausta ja muita työterveyshuollon palveluita. EA1 taitojen päivittäminen koko henkilöstölle (kesäkuu 2025).

Tavoitteet ja toimenpiteet

Nuorisotyön tavoitteiden toteuttamisen lähtökohtia ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen ja monialainen yhteistyö.

Nuorisotyön suunnitelmakauden tavoitetila on seuraava:

- Nuorten hyvinvointia tukeva yhteistyö eri toimijoiden kesken toimii hyvin ja se on tiivistä.
- Nuorten mielenterveys on parantunut, he ovat fyysisesti aktiivisia ja heillä on terveelliset elämäntavat.
- Ennakoiva toiminta, prosessien tunnistaminen sekä tarvittavien resurssien arviointi ja kohdentaminen. Erityisesti Nuorisopalveluiden organisoituminen ja resurssien jakautuminen TE-muutoksen jälkeen.
- Digitaalinen nuorisotyö on luonteva osa nuorisotyön toimintamuotoja.

Nuorisotyön tavoitteet ja yksityiskohtaiset toimenpiteet mittareineen on kuvattu tavoitetaulukossa.

Yhteistyö: Vahva luottamus, osaaminen ja verkostot

Strateginen tavoite: Olemme poikkeuksellisen hyvä, aikaansaava ja lisäarvoa tuottava verkostokumppani			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Yhteistyöverkostojen määrittelemine ja missä roolissa osallistutaan	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Nuorisotoimi
Strateginen tavoite: Työn imussa ja työhyvinvoinnissa olemme kuntien parhaimmista			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Laaditaan resursseja vastaavat työnkuvat	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Nuorisotoimi
Strateginen tavoite: Uudistamme osaamista			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Nuorisopalveluiden organisoituminen ja resurssien jakautuminen TE-muutoksen jälkeen	Suunnitelma (Kyllä 1, Ei 0)	1	Nuorisotoimi
	Toteutus (Kyllä 1, Ei 0)	1	

Ihmiset: Kokonaisvaltainen hyvinvointi

Strateginen tavoite: Tarjoamme monipuolisesti kohtaamispaikkoja			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Laaditaan ja noudatetaan turvallisen tilan sääntöjä	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Nuorisotoimi

Teknologia: Reilu ja rohkeasti hyödyntävä

Strateginen tavoite: Digitaitojen nosto kaikenikäisille			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Digitaalisen nuorisotyön suunnitelman laatiminen	(Kyllä 1, Ei 0)	1	Nuorisotoimi

Varhaiskasvatus
Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025
Toiminnan tavoite ja tarkoitus

Varhaiskasvatuksen tavoite on olla yhden katon alla toimiva fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti terveellinen ja turvallinen ympäristö lasten kasvaa, kehittyä ja oppia, sekä aikuiselle turvallinen ympäristö työskennellä ja kehittää osaamistaan. Varhaiskasvatus on oppiva organisaatio, joka muovautuu vuoropuhelussa sidosryhmien kanssa. Ilmapiiri on positiivinen. Olemme syy perheille muuttaa paikkakunnalle ja pysyä täällä. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tasa-arvoistaa lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja hyvinvointia yhteistyössä kotien kanssa. Lasten kasvatus, ohjaus ja oppimisvalmiuksien herätteleminen elinikäisiksi oppijoiksi. Olemme olemassa lapsia ja perheitä varten. Mahdollistamme huoltajien työssä käymisen sekä tuemme huoltajia kasvatustyössä vanhemmuuden taitoja vahvistaen.

Toimintaympäristön muutokset ja kehittämiskohteet

Valtakunnallisina muutoksina ovat varhaiskasvatuslain muutokset henkilöstön osalta vuoteen 2030, väestörakenteen muutos ja koulutuksen eriytyminen. Nykyisen hallituksen tekemät mietinnöt velvoittavien asiakirjojen poistamisesta; paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman poistaminen tarkoituksena helpottaa varhaiskasvatuksen työmäärää. Näiden lisäksi varhaiskasvatuksen pedagogiikkapainotteisuus on entistä vahvempaa.

Paikallisesti suurimpana muutoksena on varhaiskasvatuksen rakennemuutos, jossa siirrytään ryhmäperhepäivähoitomutoisesta toiminnasta päiväkotimutoiseen. Lasten määrän ennustettavuus haasteellista kunnan syntyvyyden laskun ja muuttoliikenteen vuoksi.

Kunnan varhaiskasvatuksen rakenteen muuttuessa on varhaiskasvatuksen hallinnon järjestäydyttävä (päivähoiton ohjaaja, vastuuvarhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, sihteeri/toimistotyöntekijä). Tämän lisäksi koko varhaiskasvatuksen henkilöstön rakenne uudistuu ja työnkuvat on laadittava myös varhaiskasvatuksen opettajalle, sosionomille ja lastenhoitajalle. Samalla on kartoitettava tarve myös koulutuksen osalta, jotta pedagogista osaamista saadaan parannettua ja huomioitua myös yli 3-vuotiaiden lasten ryhmien suhdeluvun muutos (nyt 4:1, tulossa 7:1). Päiväkotiryhmien vuorosunnitteluun ja sijaisjärjestelyihin mietittävä toimivat ratkaisut ja varajärjestelyt.

Päiväkotimuutosta varten on tehtävä myös suunnitelma digitaitojen ja digitaalisten toimintaympäristöjen kehittämiseksi sekä selvitettävä sopiva tietojärjestelmä, joka on tarkoituksenmukainen sekä hallinnon käyttöön että pedagogiseen toimintaan. Työhyvinvointia ajatellen lisätään ennakointia ja tiedottamista sekä avoimuutta tulevaisuuden tapahtumista.

Kaiken muutoksen keskellä varhaiskasvatuksen hyvin tärkeänä tehtävänä on luoda pohja lasten terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle sekä fyysistä aktiivisuutta edistävälle elämäntavalle yhdessä huoltajien kanssa. Liikuntaan kannustaminen ja ohjaaminen on olennainen osa varhaiskasvatusta. Riittävän fyysisen aktiivisuuden avulla tuetaan lapsen kehitystä ja kasvua. Varhaiskasvatuksessa tapahtuvan liikkumisen lisäksi tärkeänä tehtävänä on innostaa lapsia ja perheitä liikkumaan myös vapaa-ajalla. Varhaiskasvatuksessa edistetään lasten luontosuhteen muodostumista, lasten kanssa retkeillään säännöllisesti ja luonto on muutenkin luonteva osa toimintaa.

Sivistystoimen toiminta yksiköiden kanssa on tiivistä yhteistyötä. Liikuntatoimen tekemään liikunnan vuosikelloon liittyvät liikuntakasvatuksen asiat. Näiden lisäksi varhaiskasvatuksen ryhmät saavat kuukausittain sähköpostilla yhdessä lasten kanssa tehtäviä liikunnallisia tehtäviä ja eri vuoden aikoihin liittyvää liikunnallista toimintaa. Nuorisotoimi on omalta osaltaan mukana varhaiskasvatuksen toiminnassa järjestämällä erilaisia pieniä tapahtumia. Kirjasto järjestää kaikille ryhmille satutunteja ja edistää monilukutaitoa. Naperoviikoilla on myös kirjaston järjestämää toimintaa. Kansalaisopiston kautta on mahdollista henkilöstön kouluttaminen. Ensiapukurssit ym. Vastaavat lisäkoulutukset on mahdollista järjestää yhteistyössä. Kulttuuripalvelut järjestää yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisia toimintoja. Taivalkosken kulttuuriset oppimisympäristöt ovat paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman mukainen, tärkeä oppimisympäristö.

Peruskoulun ja varhaiskasvatuksen yhteistyö pitää sisällään mm. kehittämistyötä nivelvaiheiden sekä esikoulun täydentävän varhaiskasvatuksen osalta. Teknisen toimen kanssa tehtävä yhteistyö päiväkodin rakentamiseen liittyen. Kunnan hallinnon kanssa tehtävä yhteistyö ICT-asiantuntijan kanssa digitaalisten laitteiden ja toimintaympäristöjen osalta. Pohteen kanssa tehtävä yhteistyö on laaja-alaista lapsen kasvuun ja kehityksen tukemiseen liittyvää. Yhdessä Pohteen kanssa toimiva Lape-yhteistyö. Loisto-Tindra verkosto, opetushallituksen koordinoima varhaiskasvatuksen kehittämisverkosto, joka toimii alueellisella tasolla. Taivalkosken varhaiskasvatus on ollut mukana vuodesta 2017 alkaen.

Henkilöstön hyvinvointia kehitetään kuntaan laaditun työkyvyn hallinnan, seurannan ja varhaisen tuen mallin mukaisesti. Esihenkilö käy vastavuoroista vuoropuhelua henkilöstön kanssa koko varhaiskasvatusta sekä varhaiskasvatuksen yksiköitä koskevissa asioissa ja yksittäisen työntekijän kanssa. Uudet työntekijät perehdytetään perehdytystä varten laaditun lomakkeen mukaisesti. Perehdytys on jaettu esihenkilön perehdytettäviin asioihin sekä yksiköissä perehdytettäviin asioihin. Kehityskeskusteluissa nostetaan esiin henkilöstön koulutustarpeita ja tarpeita.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Varhaiskasvatuksen suunnitelmakauden tavoitetila on seuraava:

- Yhteistyö Pohteen kanssa on sujuvaa ja tarkoituksenmukaista.
- Varhaiskasvatuksen työntekijät viihtyvät hyvin ja jaksavat työssään.
- Varhaiskasvatuksessa olevat lapset kokevat liikunnan iloa.
- Päiväkotirakennus on valmiina ja päiväkotimuotoinen toiminta on alkanut.
- Päiväkotimuotoiseen toimintaan valmistautuminen ja siirtyminen.
- Varhaiskasvatuksen digisuunnitelma on käytössä.

Varhaiskasvatuksen tavoitteet ja yksityiskohtaiset toimenpiteet mittareineen on kuvattu tavoitetaulukossa.

Yhteistyö: Vahva luottamus, osaaminen ja verkostot

Strateginen tavoite: Olemme poikkeuksellisen hyvä, aikaansaava ja lisäarvoa tuottava verkostokumppani			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Lape-ryhmä	Palaverit (Kyllä 1, Ei 0)	1	Varhaiskasvatus
Strateginen tavoite: Uudistamme osaamista			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Henkilöstön koulutus	Talousarviossa huomioitu (Kyllä 1, Ei 0)	1	Varhaiskasvatus
	Koulutusten lkm		
Henkilöstöresurssi	Riittävästi koulutettua henkilöstöä (Kyllä 1, Ei 0)	1	Varhaiskasvatus
Koulutustarpeen kartoitus	Kysely ja kehityskeskustelut (Kyllä 1, Ei 0)	1	Varhaiskasvatus
Resurssin suunnittelu: henkilömäärä ja osaaminen	Talousarviossa huomioitu kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa (Kyllä 1, Ei 0)	1	Varhaiskasvatus
Sijaisjärjestelyiden kehittäminen	Lain vaatima määrä henkilöstöä (Kyllä 1, Ei 0)	1	Varhaiskasvatus
Varhaisen tuen polun toimintamalli	Yhteinen toimintamalli (Kyllä 1, Ei 0)	1	Varhaiskasvatus
Verkostopalaverit	Oikeat henkilöt paikalla (Kyllä 1, Ei 0)	1	Varhaiskasvatus

Ihmiset: Kokonaisvaltainen hyvinvointi

Strateginen tavoite: Taivalkoskelaiset liikkuvat enemmän ja voivat paremmin			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Liikuntaan kannustetaan eri vuodenaikoina sekä luodaan mahdollisuuksia liikkua omatehtoisesti sisällä ja ulkona	Säännölliset liikuntasalivuorot ja liikunnan vuosikellon noudattaminen (Kyllä 1, Ei 0)	1	Varhaiskasvatus, Liikuntatoimi

Asuminen: Laadukas ja turvallinen arki

Strateginen tavoite: Varhaiskasvatuksessa on erinomaiset tilat ja ympäristöt			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Henkilökuntaa, lapsia ja vanhempia osallistava päiväkodin suunnittelu	Tapaamiset, tiedonkeruu (Kyllä 1, Ei 0)	1	Varhaiskasvatus
Lisäkartoitus lelujen ja leikkivälineiden osalta, yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelman mukaisesti	Talousarviossa huomioitu (Kyllä 1, Ei 0)	1	Varhaiskasvatus
Suunnittelutyön edistäminen yhteistyössä teknisen toimen kanssa	Tilaohjelma (Kyllä 1, Ei 0)	1	Varhaiskasvatus, Tekninen toimi

	Säännölliset kokoontumiset (Kyllä 1, Ei 0)	1	
Tutustuminen uusiin päiväkoteihin	Tutustumiskäynnit (Kyllä 1, Ei 0)	1	Varhaiskasvatus
	Selvitystyö (Kyllä 1, Ei 0)	1	

Teknologia: Reilu ja rohkeasti hyödyntävä

Strateginen tavoite: Digitaalisuus ulottuu kaikkiin palveluihimme			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Suunnitelman aloitus	Suunnitelma valmis (Kyllä 1, Ei 0)	1	Varhaiskasvatus
Varhaiskasvatuksen digitaalisiin ratkaisuihin tutustuminen (pedagoginen hyödyntäminen, muussa toiminnassa hyödyntäminen)	Järjestelmien esittelyt ja vertailu (Kyllä 1, Ei 0)	1	Varhaiskasvatus
Strateginen tavoite: Digitaalisten taitojen nosto kaikenikäisille			
Sitova tavoite 2025	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Työntekijöiden taitojen kartoitus	Vastausten kooste (Kyllä 1, Ei 0)	1	Varhaiskasvatus

4.7 Tekninen lautakunta

Talous

	TP 2023	TA 2024	MUUTOKSET	TA 2024 + M	TA2025	TS 2026	TS 2027	MUUTOS 24-25
TOIMINTATUOTOT	4 566 544	4 827 720		4 827 720	4 816 320	4 816 320	4 816 320	-0,2 %
TOIMINTAKULUT	-5 912 674	-6 485 323		-6 485 323	-6 542 691	-6 501 346	-6 501 346	0,9 %
TOIMINTAKATE	-1 346 131	-1 657 603	0	-1 657 603	-1 726 371	-1 685 026	-1 685 026	4,1 %

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Teknisen toimen tehtävänä on järjestää laadukkaat yhdyskuntatekniset palvelut sekä ylläpitää kunnan kiinteistöt ja toimitilat taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä edistää hyvää rakennustapaa ja terveellisen, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön toteuttamista.

Lautakunnan alaista toimintaa:

- kunnan kiinteistöjen ylläpito
- kunnan maa- ja metsätilojen hoito
- toimitilapalvelut: kiinteistöhoito ja kunnossapito sekä toiminnan kehittäminen (huomioidaan konserni-kiinteistöt)
- kunnan omistamien toimitilojen vuokrauksen hyvinvointialueelle ja Inhouse-yhtiölle sekä yrityksille ja yhteisöille
- kaukolämpölaitostoiminta: kunnan jakeluverkosto ja varalämpökeskus sekä yhteistyö Taivalkosken Voima Oy:n kanssa
- taajaman vesi- ja viemärlaitostoiminta ja kunnan alueen vesihuollon kehittäminen - jätehuollon järjestäminen ja kehittäminen
- kaavateiden hoito ja yksityistieasioiden koordinointi ja opastus (yksityistiet hoitosopimuksin) - kunnan asuntoviranomaisasiat
- puistojen, yleisten alueiden ja ympäristön hoito
- maankäytön suunnittelu/kaavoituksen valmistelut
- liikuntapaikat ja reitistöt
- väestönsuojelun osatehtävät (valmiussuunnittelu/varautuminen häiriö- ja poikkeusolosuhteisiin)
- kunnan investointitoiminnan koordinointi ja toteutus siltä osin, kun investoinnit kuuluvat toimialan toimivaltaan
- konsernitehtävät: toimintasektorinsa osalta konsernin osatehtävissä ja osassa hallintoja
- mukanaolo toimialaan liittyvissä elinkeinoelämän ja muiden sidosryhmien kehittämistehtävissä ja yhteistyöhankkeissa

Lautakunta toimii myös rakennusvalvontaviranomaisena: (Rakennusvalvontaviranomainen hoitaa eri laeissa kunnalle tai sen toimielimille määrätty rakennusvalvontaan liittyvät tehtävät ja tuottaa kuntalaisille rakennus- ja maankäyttö-lainsäädännön vaatimat palvelut)

- valvoo yleisen edun kannalta rakennustoimintaa sekä osaltaan huolehtii, että rakentamisessa noudatetaan, mitä laissa tai sen nojalla säädetään ja määrätään,
- huolehtii kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta, toteutetaan osittain ostopalveluna Pudasjärven kaupungilta (lupapäätökset ja katselmukset, jotka vaativat rakennustarkastajan pätevyyttä)
- ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu (ml. maa-ainesten ottamistoiminta) toteutetaan ostopalveluna Kuusamon kaupungilta

Tekninen toimiala tuottaa merkittävässä määrin kunnan sisäisiä tukipalveluja toisten hallintokuntien käyttöön esimerkkinä kiinteistöhoito. Toimitilojen siivous ostetaan Inhouse-yhtiö PPP-Köökki Oy:ltä. Toisena selkeänä palvelukokonaisuutena ovat liikelaitostyyppiset palvelut (lämpö, vesi, jätehuolto), joiden kustannukset kokonaisuudessaan katetaan asiakasmaksuin. Kolmantena kokonaisuutena ovat pääosin verorahoituksella tuotetut/ostetut palvelut kuten kaavoitus, tienpito, puistot, yleiset alueet, liikuntapaikat ja reitistöt.

Teknisten palveluiden toimintaympäristön muutoksina ennakoidaan edelleen kunnan väkimäärän hienoista pienenemistä. Uusitun kuntastrategian mukaan kunnan yhtenä tavoitteena on kääntää väestömäärä hienoiseen kasvuun tulevina vuosina. Näin ollen on edelleen tärkeää varautua myös mahdollisiin paikkakunnalle muuttaviin asukkaisiin sekä uusiin yrityksiin sekä näiden tarpeisiin.

Viime vuosien maailman poliittinen tilanne on monella tapaa heijastanut myös Suomen taloudelliseen tilanteeseen. Tällä on luonnollisesti vaikutuksia myös kuntatalouteen. Kustannusten nousu on jonkin verran tasaantunut, mutta vaikuttaa edelleen myös teknisen toimen toimintaan.

Sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta alkaen on vaikuttanut merkittävästi myös teknisen toimialan toimintaan. Hyvinvointialue Pohde on vuokrannut toimitilat Taivalkosken kunnalta. Inhouse-yhtiö PPP-Köökki Oy tuottaa siivouspalvelut Taivalkosken kunnalle sekä Pohteelle. Vuoden 2025 aikana tullaan selvittämään Pohteelle vuokrattujen kiinteistöjen yhtiöittämistä.

Kunnan teknistä toimialaa on edelleen tärkeää kehittää kuntalaisia palvelemaan palvelukeskustyyppiseen toimintaan. Kuntasuunnitelmaan kirjatut toimialan painopisteet ja tavoitteet tukevat strategiassa linjattuja konsernin painopistealueita. Toiminnan kehittämällä, kustannusten toimintayksikkölähtöisellä kohdentamisella ja seurannalla kyetään ja pystytään palvelutuotanto sopeuttamaan kysyntään ja resursseihin. Tärkeää on myös ennakoida sektorin tulevaisuuteen vaikuttavat asiakkuudet ja niissä tapahtuvat muutokset.

Digitalisaation etenemistä on myös teknisten kuntapalveluiden osalta. Henkilön osaamisen jatkuva kehittäminen, vaihtuvuuden ennakointi ja rekrytoinneissa onnistuminen luovat toimintavarmuutta muutoksissa. Toiminnan uudelleen järjestelyitä voidaan toteuttaa muun muassa uusia henkilöitä rekrytoitaessa. Myös palvelujen hankintaa ostopalveluina kustannustehokkaasti ja asianmukaisina kokonaisuuksina tullaan tarkastelemaan edelleen. Myös kuntayhteistyötä tullaan jatkamaan. Kunnan lakisääteisten palvelujen varmentaminen tulee olla keskeinen osa toimintaa tiukkenevassa taloustilanteessa.

Muuttuvassa toimintaympäristössä on tärkeää jatkuvasti tarkastella myös kunnan sisäisiä organisaatioita, palveluita ja mahdollisia toimintojen ja palvelujen yhdistämissä. Palvelukeskustyyppisen toiminnan tavoitteena on muun muassa tuottaa asiakkaalle mahdollisimman joustavasti saatavat palvelut ns. yhden luukun periaatteella.

Kunnan investointitarpeet suuntautuvat pääosin rakennetun kunnallistekniikan ja rakennuskannan saneeraus- ja uusinvestointien alueelle. Aiempina vuosina Taivalkosken kunta on omarahoitteisesti hoitanut investointitarpeita. Kunta on ottanut myös merkittävää vastuuta alempiasteisen tieverkon ylläpidon rahoituksesta.

Taivalkosken kunnan toimitilaohjelma on hyväksytty valtuustossa kesällä 2024. Toimitilaohjelman tavoitteena on ollut hallita kiinteistöomaisuutta ammattimaisesti ja samalla tuottaa kunnan päätöksentekoa varten vuosittain päivitettävä kiinteistönpidon pitkän tähtäimen suunnitelma.

Tavoitteena on lisäksi selvittää erilaisia hankerahoituksia yleishyödyllisiin sekä elinkeinopoliittisiin perustein toteutettuihin hankkeisiin. Näitä selvityksiä tullaan jatkamaan yhteistyössä kunnan eri organisaatioiden ja yhteistyökumppaneiden muun muassa Koillis-Suomen kehitys-yhtiö Naturpolis Oy:n kanssa.

Rakennusvalvonnan osalta kuntayhteistyö Pudasjärven kaupungin kanssa on ollut toimivaa. Tavoitteena on edelleen ostaa sopimuksella rakennusvalvonnan viranomaispäätöksenteko ja katselmukset Pudasjärven kaupungin rakennusvalvonnalta. Uusi rakentamislaki astuu voimaan asteittain 1.1.2025 ja 1.1.2026. Rakentamislain tavoitteena on vähentää hallinnollista taakkaa erityisesti pienissä rakentamishankkeissa sekä selkeyttää lakia. Kunnan rooli rakentamisen asiantuntijuudessa, opastamisessa ja neuvonnassa tulee olemaan keskeistä.

Ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun alueellinen valvontayksikkö tuottaa yhteistyössä Kuusamon kaupungin, Posion ja Taivalkosken kuntien ympäristöterveyden huollon ja ympäristönsuojelun palvelut. Taivalkosken kunnan osalta laskutus kulkee teknisen toimen kautta. Valvontayksikön toimipaikka on Kuusamo.

Liikelaitostyyppisillä toiminnoilla (kaukolämpö- ja vesilaitos) toimintaperiaatteena on kustannusvastaavuus, toimintavarmuus ja kohtuullisen koron tuottaminen omistajan sijoittamalle pääomalle. Tuotteiden hintaan kohdennetaan kaikki kustannusten osatekijät tariffilaskennassa. Lisäksi tariffeissa otetaan huomioon laitosten investointitarpeet, joten laitosten investointiohjelmat katetaan kuluttajamaksuista eivätkä laitokset näin ollen rasita kunnan taloutta. Liikelaitosten osalta yksi suunnittelukauden painopiste on valmiussuunnittelun pitäminen ajan tasalla ja tehokas varautuminen arjen poikkeustilanteisiin. Lisäksi kaukolämmön ja vesilaitoksen kuluttajien mitaukset uusitaan etäluettaviksi muutamana tulevana vuotena.

Kaukolämmön markkina-asema on ollut viime vuosina hyvä. Kunnassa on tehty vuosittain lämpöverkoston saneeraustöitä ja pääosa runkolinjoista ja osa talolinjoista on uudistettu eli niin sanottua ”korjausvelkaa” ei ole merkittävässä määrin. Varautumisen osalta linjaston varrella oleva LK1 (6 MW) on varmistettu 2013 omalla sähkögeneraattorilla ja Taivalkosken Voima Oy on rakentanut vuoden 2017 aikana generaattorilla toimivaa varautumistehoa myös teollisuusalueen päävoimalaan.

Kunnan lämpölaitos tekee tiivistä yhteistyötä yhtiöitetyn lämmöntuotannon (Taivalkosken Voima Oy) kanssa. Yhtiö on kasvanut ja kehittänyt toimintaansa.

Vallitsevan maailmantilanteen takia tulevaisuudessa on entistä tärkeämpää huolehtia kunnan varautumisesta häiriö- ja poikkeusolosuhteissa sekä kriittisen infran (vesi-, lämpö- yms.) ylläpitämisessä. Tässä teknisellä toimialalla on merkittävä osuus koko kunnan varautumisessa.

Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025

Hyvinvoinnin edistäminen

Taivalkosken kunta ylläpitää ja edistää toimia, joilla lisätään kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja sosiaalista osallisuutta sekä terveyttä ja toimintakykyä. Tavoitteena on, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen otetaan huomioon kaikissa päätöksissä ja toimissa.

Elinympäristön ja elinvoiman kehittäminen

Yritystoiminnan aloittamisen tukeminen ja tarvittavan infran tarjoaminen. Elinvoimapolitiittisista investoinneista huolehtiminen. Elinvoimaan vaikuttavat tekijät huomioidaan kunnan toiminnassa. Kunnan asuntopoliittinen ohjelma tullaan laatimaan. Esteettömyyden edistämistä tullaan toteuttamaan muun muassa päivittämällä kunnan esteettömyyssuunnitelma.

Talous- ja omistajapolitiikka

Kuntakonsernin talous on tasapainossa ja omaisuutta hallinnoidaan suunnitelmallisesti.

Henkilöstöpolitiikka

Henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen ja osaamisen varmistaminen.

Palveluiden järjestäminen ja palvelutavoitteet

Palvelut tuotetaan asiakaskeskeisesti kunnan omana työnä, kuntayhteistyöllä tai ostopalveluna. Kunnan palveluiden tuotantomarkkinat avataan kilpailulle siten, että se on läpinäkyvää, ja hyödynnetään yksityistä ja kolmatta sektoria

Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien kehittäminen

Tavoitteena on olla yhteisöllisempi kunta, jossa toisista välitetään. Kunnan hyvinvointiryhmään pyritään jatkossa ottamaan mukaan edustajia myös kuntaorganisaation ulkopuolelta. Toiminnassa kehitetään sähköistä palautejärjestelmää ja nuoret halutaan mukaan vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin.

Investoinnit

Laaditaan tarpeelliset työohjelmat ja toteutetaan kunnan investointiohjelman mukaisten hankkeiden suunnitellut urakkakilpailutukset ja toteutukset sekä mahdolliset hankkeisiin liittyvät rahoitusanomukset/-tilitykset.

Teknisten palveluiden hallinto

Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025

Toimintaa toteutetaan hyvän hallintotavan mukaisesti.

Investointien osalta laaditaan tarpeelliset työohjelmat ja toteutetaan kunnan investointiohjelman mukaisten hankkeiden suunnitellut urakkakilpailutukset ja toteutukset sekä mahdolliset hankkeisiin liittyvät rahoitusanomukset/-tilitykset.

Yhteistyö: Vahva luottamus, osaaminen ja verkostot

Teknisen lautakunnan tavoitteet ja toiminnan painopistealueet			
Sitova tavoite 2025	mittari	Tavoite	Vastuutaho
Henkilöstön työhyvinvointikysely toteutettu	Kyllä 1, Ei 0	1	
Hankerahoitusta haettu yleishyödyllisiin sekä elinkeinopoliittisiin perustein toteutettuihin hankkeisiin vuoden 2025 aikana	Kyllä 1, Ei 0	1	
Rakennusvalvonnan yhteistyöpalaverit Pudasjärven kaupungin kanssa 2 x vuodessa	Kyllä 1, Ei 0	1	
Ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun alueellisen valvontayksikön kanssa yhteistyöpalaverit kerran vuodessa	Kyllä 1, Ei 0	1	
Toimitilaohjelman toteuttaminen suunnitelman mukaan	Kyllä 1, Ei 0	1	
Kaukolämmön kuluttajien mittaukset uusittu etäluettaviksi 70-90%	Kyllä 1, Ei 0	1	
Vesilaitoksen kuluttajien mittaukset uusittu etäluettavaksi 70-100%	Kyllä 1, Ei 0	1	
Uusi varavedenottamo otettu käyttöön vuoden 2025 aikana	Kyllä 1, Ei 0	1	
Yksityisteiden hoitosopimuksien mukaisia töitä toteutettu	Kyllä 1, Ei 0	1	
Kunnan jätehuoltomääräykset uusittu	Kyllä 1, Ei 0	1	
Taivalkosken kunnan omistamien metsien metsänhoitosuunnitelma tehty	Kyllä 1, Ei 0	1	

Liikenneväylät ja yleiset alue

Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025

Vuosikellon mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen. Liikuntapaikkojen ja reitistöjen osalta liikuntastrategian mukainen toiminta.

Ihmiset: Kokonaisvaltainen hyvinvointi

Strateginen tavoite: Taivalkoskelaiset liikkuvat enemmän ja voivat paremmin			
Sitova tavoite 2024	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Liikkuva ja urheileva Taivalkoski	Yhteistyöpalaverit vuodessa	2	

Kiinteistöt

Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025

Toimitilaohjelman toteuttaminen päätöksenteon mukaisesti. Kiinteistöomaisuus on käyttötarkoituksen mukaista. Taivalkosken uuden päiväkodin suunnitelmien loppuun vieni ja rakentamisen aloittaminen.

Asuminen: Laadukas ja turvallinen arki

Strateginen tavoite: Toimitilaohjelma toteutettu			
Sitova tavoite 2024	Strategiassa määritetty mittari	Tavoite	Vastuu-taho
Taivalkosken kunnan toimitilaohjelman mukainen toiminta	Toimitilaohjelmaa toteutetaan		

Muut tekniset palvelut, kaavoitus ja mittaus

Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025

Kaavat valmistellaan vuorovaikutuksessa niiden kanssa, joiden oloihin tai etuihin ne vaikuttavat. Kunta tiedottaa ajankohtaisista kaavahankkeista internet-sivuillaan, sanomalehdissä ja kaavoituskatsauksissa. Kaavoituksesta tiedottamisella varmistetaan, että osallisilla on mahdollisuus seurata kaavoitusta ja vaikuttaa siihen.

Rakennus ja ympäristöterveys

Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025

Rakennuslupahakemukset käsitellään 1–5 viikkoa hakemuksen jättämisestä.

Liikelaitokset

Toiminnan painopistealueet 2025–2027 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025

Toimialan valmiussuunnittelun pitäminen ajan tasalla ja varautuminen arjen poikkeustilanteisiin. Liikelaitostyyppisillä toiminnoilla (kaukolämpö- ja vesihuoltolaitos) toimintaperiaatteena on kustannusvastaavuus, toimintavarmuus ja kohtuullisen koron tuottaminen omistajan sijoittamalle pääomalle.

5.1 Kunnan tuloslaskelma

TULOSLASKELMA ULKOINEN	TP2023	TA2024	TA2024 + muutokset	TA2025	TS 2026 1000 eur	TS 2027 1000 eur
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	2 387 363	2 769 606	2 769 606	2 784 868	2 780	2 788
Maksutuotot	114 351	65 000	65 000	66 400	66	66
Tuet ja avustukset	581 733	531 652	531 652	243 359	154	154
Vuokratuotot	2 146 095	2 124 995	2 124 995	2 113 495	2 113	2 113
Muut toimintatuotot	75 255	7 130	7 130	8 130	8	8
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 304 797	5 498 383	5 498 383	5 216 252	5 123	5 130
Valmisteverastojen muutos						
Valmistus omaan käyttöön	76 138					
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-6 706 242	-6 973 609	-6 973 609	-7 222 715	-7 263	-7 273
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-1 449 891	-1 518 256	-1 518 256	-1 511 428	-1 522	-1 523
Muut henkilösivukulut	-248 590	-260 256	-260 256	-220 643	-222	-222
Henkilöstökulut yhteensä	-8 404 723	-8 752 121	-8 752 121	-8 954 786	-9 007	-9 019
Palvelujen ostot	-6 172 395	-6 660 308	-6 690 308	-7 026 802	-6 893	-6 870
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 590 076	-2 459 852	-2 464 852	-2 520 680	-2 498	-2 499
Avustukset	-552 703	-601 410	-601 410	-854 961	-855	-720
Vuokrat	-526 904	-853 457	-838 457	-847 618	-765	-766
Muut toimintakulut	-94 672	-93 447	-93 447	-115 693	-118	-118
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-18 265 336	-19 420 595	-19 440 595	-20 320 539	-20 136	-19 991
TOIMINTAKATE	-12 960 539	-13 922 212	-13 942 212	-15 104 287	-15 013	-14 861
Verotulot	7 108 218	7 040 000	7 040 000	7 170 000	7 362	7 428
Valtionosuudet	8 657 203	8 676 630	8 520 409	9 164 709	9 165	9 165
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	9 322	8 477	8 477	7 632	7	6
Muut rahoitustuotot	200 196	101 980	101 980	117 131	113	109
Korkokulut	-26 023	-123 762	-123 762	-136 861	-278	-316
Muut rahoituskulut	-63 698	-4 500	-4 500	-62 500	-63	-63
VUOSIKATE	2 924 680	1 776 613	1 600 392	1 155 824	1 293	1 468
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	-2 374 187	-2 034 572	-2 034 572	-2 149 511	-2 490	-2 230
Arvonalentumiset						
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	550 493	-257 959	-434 180	-993 687	-1 197	-762
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	10 633	10 633	10 633	10 633	11	11
Varausten lis.(-)tai väh.(+)						
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ)	561 126	-247 326	-423 547	-983 054	-1 186	-751

Toimintatuotot / toimintakulut
 Vuosikate / poistot
 Vuosikate € / asukas

29,0 % 28,3 % 28,3 % 25,7 %
 -123,2 % -87,3 % -78,7 % -53,8 %
 784 484 436 317

TULOSLASKELMA (ULK+SIS)	TP2023	TA2024	TA2024 + muutokset	TA2025	TS 206 1000 eur	TS 2027 1000 eur
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	3 195 946	3 143 096	3 143 096	3 236 358	3 232	3 239
Maksutuotot	114 351	65 000	65 000	66 400	66	66
Tuet ja avustukset	581 733	531 652	531 652	243 359	154	154
Vuokratuotot	3 655 592	2 795 865	2 795 865	3 015 425	3 015	3 015
Muut toimintatuotot	75 255	7 130	7 130	8 130	8	8
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	7 622 877	6 542 743	6 542 743	6 569 672	6 476	6 483
Valmisteverastojen muutos						
Valmistus omaan käyttöön	76 137					
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-6 706 242	-6 973 609	-6 973 609	-7 222 715	-7 263	-7 273
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-1 449 891	-1 518 256	-1 518 256	-1 511 428	-1 522	-1 523
Muut henkilösivukulut	-248 590	-260 256	-260 256	-220 643	-222	-222
Henkilöstökulut yhteensä	-8 404 723	-8 752 121	-8 752 121	-8 954 786	-9 007	-9 019
Palvelujen ostot	-6 499 507	-6 660 308	-6 690 308	-7 026 802	-6 893	-6 870
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 070 747	-2 833 342	-2 838 342	-2 972 170	-2 950	-2 950
Avustukset	-552 703	-601 410	-601 410	-854 961	-855	-720
Vuokrat	-2 037 202	-1 524 327	-1 509 327	-1 749 548	-1 667	-1 668
Muut toimintakulut	-94 672	-93 447	-93 447	-115 693	-118	-118
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-20 583 417	-20 464 955	-20 484 955	-21 673 959	-21 489	-21 345
TOIMINTAKATE	-12 960 539	-13 922 212	-13 942 212	-15 104 287	-15 013	-14 861
Verotulot	7 108 218	7 040 000	7 040 000	7 170 000	7 362	7 428
Valtionosuudet	8 657 203	8 676 630	8 520 409	9 164 709	9 165	9 165
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	9 322	8 477	8 477	7 632	7	6
Muut rahoitustuotot	200 196	101 980	101 980	117 131	113	109
Korkokulut	-26 023	-123 762	-123 762	-136 861	-278	-316
Muut rahoituskulut	-63 698	-4 500	-4 500	-62 500	-63	-63
UUSIKATE	2 924 680	1 776 613	1 600 392	1 155 824	1 293	1 468
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiiset poistot	-2 374 187	-2 034 572	-2 034 572	-2 149 511	-2 490	-2 230
Arvonalentumiset						
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	550 493	-257 959	-434 180	-993 687	-1 197	-762
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	10 633	10 633	10 633	10 633	11	11
Varausten lis.(-)tai väh.(+)						
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	561 126	-247 326	-423 547	-983 054	-1 186	-751

6 Investointiosa

MAA-ALUEET	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Yhteensä	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026	Inv. tulo 2027
MAA-ALUEET							
Strategian mukainen maa-alueiden hankinta	100 000	100 000	100 000	300 000			
MAA-ALUEET YHTEENSÄ	100 000	100 000	100 000	300 000			
KIINTEISTÖT							
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI YHTEENSÄ	0	0	0	0	0	0	0
SIVISTYSTOIMI							
Yläkoulu, YO-luokan siirtäminen ammattikoulun tiloista yläkoululle	45 000			45 000			
Hutun koulun liikuntasalin ja vanhan osan liitoskohdan peruskorjaus, ulkoseinät, (sis. mm. vanhan osan ikkunat, veistoluokan siirto) sisäilmaongelma v. 2025, Vesikatkon uusinta v.2026	400 000	200 000		600 000			
Keskuskeittiön varavoiman hankinta (yläkoulu)	40 000			40 000			
Koulujen turvallisuusratkaisujen parantaminen (ala- ja yläkoulun tikkaat, Hutun koulun valvontakamerat)	12 000			12 000			
B-talon pintaremontti (sivistystoimen toimisto)	15 000			15 000			
Koulukeskuksen piha-alueet, parkkipaikat ja valaistus kuntoon, leikkivälineet ja piha-aktiviteetit	50 000			50 000			
Kirjaston/Päätalokeskuksen vesikatko	250 000			250 000			
Uuden päiväkodin rakentaminen	2 500 000	3 000 000		5 500 000			
SIVISTYSTOIMI YHTEENSÄ	3 312 000	3 200 000	0	6 512 000	0	0	0
MUUT KIINTEISTÖT							
Energiatehokkuushankkeet (siirtimet, automatiot yms.)	60 000	60 000		120 000			
Kunnan toimistotilat/Kunnantalo tilaratkaisut (arkistojen rakentaminen OSKUun toteutuu v. 2024)	50 000			50 000			
Väestönsuojien rakentaminen/peruskorjaaminen n.70 m2 (toteutus v. 2025 hallihankeen yhteydessä?)	140 000			140 000			
Museon päärakennuksen katon uusinta pärekatoksi	30 000			30 000			
Taivalvaaran hiihtomajan terassin rakentaminen	15 000						
MUUT KIINTEISTÖT YHTEENSÄ	295 000	60 000	0	340 000	0	0	0
MUUT KOHTEET							
OSAO:n vuosittaiset peruskorjaukset	60 000	80 000	80 000	220 000			
MUUT KOHTEET YHTEENSÄ	60 000	80 000	80 000	220 000	0	0	0
KIINTEISTÖT YHTEENSÄ	3 667 000	3 340 000	80 000	7 072 000	0	0	0
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET							

LIKENNEVÄYLÄT	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Yhteensä	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026	Inv. tulo 2027
Liikenneväylien rakentaminen / päällystäminen	150 000	150 000	150 000	450 000			
Hirsikankaan uuden kaava-alueen tonttikatujen rakentaminen	150 000			150 000			
Tievalaistuksen rakentaminen		50 000	50 000	100 000			
Kevyenliikenteen väylän rakentaminen Siikaniemen-Teboil huoltamon välille	100 000			100 000			
Koulukeskuksen liikennejärjestelyjen rakentaminen (tähän voi kokeilla hakea avustusta ainakin jalankulkuväylien osalta)	100 000			100 000			
Kunnan infotaulut / Digitaulut VT 20 varten (myös harjittava tuleeko Posion, Jokijärven ja metsäkylän teiden varten jotain infotaulua!)	10 000			10 000			
Yksitystiet sorastukset ja perusparannukset	200 000	100 000	100 000	400 000			
LIKENNEVÄYLÄT YHTEENSÄ	710 000	300 000	300 000	1 310 000	0	0	0
PUISTOT JA YLEISET ALUEET	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Yhteensä	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026	Inv. tulo 2027
Keskustan valaistuksen parantaminen	10 000			10 000			
Koirien ulkoilutusalueen maatyöt ja aitaaminen Taivalvaara	30 000			30 000			
Kylätalo/Yhteisökeskus/Kohtaamiskeskus	50 000			50 000	50 000		
Putaanisaaren taidepuiston kehittäminen (teoshankinnat)	11 000	11 000		22 000			
PUISTOT JA YLEISET ALUEET YHTEENSÄ	101 000	11 000	0	112 000	50 000	0	0
URHEILU-, LIIKUNTA JA VIRKISTYSPAIKAT	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Yhteensä	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026	Inv. tulo 2027
Kaukalon katoksen + pukuhuoneen rakentaminen (valtuustoaloite) *)	650 000			650 000	130 000		
Taivalvaaran hiihtokeskuksen kehittäminen (lumetusjärjestelmän laajennukset)	30 000			30 000			
Senioripuisto/ ulkokuntosali (osana Putaanmutkan alueellista kehittämistä)	50 000			50 000	45 000		
URHEILU-, LIIKUNTA JA VIRKISTYSPAIKAT YHTEENSÄ	730 000	0	0	730 000	175 000	0	0
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET YHTEENSÄ	1 541 000	311 000	300 000	2 152 000	225 000	0	0

LIKELAITOKSET	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Yhteensä	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026	Inv. tulo 2027
VESIHUOLTOLAITOS							
Pitkänlamminkankaan (Julmanharju) varavedenottamon rakentaminen (varautuminen)	400 000			400 000			
Verkostoon laajennukset, uudet kaava-alueet mm. Hirsikangas	100 000	100 000	100 000	300 000			
Suoperän alueen vesijohdon saneerausurakka	100 000	280 000		380 000			
Pumppaamosaneeraukset (PK2 v.2025)	30 000	20 000	20 000	70 000			

Etäluettavat vesimittarit, Luenta / laskutusjärjestelmä	60 000	30 000	20 000	110 000			
Maijalamin paineenkorottamon saneeraus	15 000			15 000			
Lietteen kuivausjärjestelmän saneeraus jätevedenpuhdistamolle	165 000			165 000			
Puhdistamon laitesaneeraukset	30 000			30 000			
Vesihuolto yhteensä	900 000	430 000	140 000	1 470 000	0	0	0
KAUKOLÄMPÖLAITOS							
	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Yhteensä	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026	Inv. tulo 2027
Kaukolämpö, verkostosaneeraukset - (Kangastie, Kelo- tie, Honkatie)	150 000	150 000	150 000	450 000			
Etäluettavat mittarit, luenta- ja laskutusjärjestelmä	60 000	60 000		120 000			
Verkostolaajennukset uudet kaava-alueet, sekä niiden alueiden selvitykset, joille kaukolämpöverkon laajennukset on mahdollisia	50 000	40 000	20 000	110 000			
Kaukolämpölaitos yhteensä	260 000	250 000	170 000	680 000	0	0	0
JÄTEHUOLTO							
	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Yhteensä	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026	Inv. tulo 2027
Jäteaseman investoinnit (kalusto ja tilat)	10 000	10 000	10 000	30 000			
Jätehuolto yhteensä	10 000	10 000	10 000	30 000	0	0	0
LIIKELAITOKSET YHTEENSÄ							
	1 170 000	690 000	320 000	2 180 000	0	0	0

IRTAIMISTON HANKINTA JA PITKÄVAIKUTTEISET MENOT							
	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Yhteensä	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026	Inv. tulo 2027
KESKUSHALLINTO							
Talousdokumentti Opiferus	9 000			9 000			
KESKUSHALLINTO YHTEENSÄ	9 000	0	0	9 000	0	0	0

	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Yhteensä	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026	Inv. tulo 2027
SIVISTYSPALVELUT							
Kalusteiden uusiminen (pulpetit kk ja Huttu, nuorisotila)	18 000			18 000			
Digitaalisten ohjaus- ja opetusympäristöjen kehittäminen (laitteistot ja ohjelmistot: ohjelmoillinen ajattelu ja digitaalinen valmistaminen, diginuorisotyö, perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen digipedagogiikka)	30 000			30 000			
Liikuntavälinehankinnat (salibandykaukalo, lumi- ja liukulumikengät, koulut ja vapaa-aikatoimi: suksikirjasto)	12 000			12 000			
SIVISTYSPALVELUT YHTEENSÄ	60 000	0	0	60 000	0	0	0

TEKNISET PALVELUT	TA 2025	TS 2026	TS 2027	Yhteensä	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026	Inv. tulo 2027
Teknisten kalustohankinnat	30 000	10 000		40 000			
Kalajalostuslaitoksen kalusteet	15 000			15 000	12000		
TEKNISET PALVELUT YHTEENSÄ	45 000	10 000	0	55 000	12 000	0	0
KAIKKI YHTEENSÄ	6 592 000	4 451 000	800 000	11 828 000	287 000	0	0
INVESTOINNIT YHTEENSÄ NETTO	6 305 000	4 451 000	800 000	11 556 000			

*) Kaukalon katoksen ja pukuhuoneen rakentaminen on esitetty ehdollisena, mikäli hankkeelle saadaan ulkopuolista rahoitusta.

Investointiosassa valtuuston nähden sitovat erät on osoitettu tummansinisellä värillä.

7 Rahoitusosa

RAHOITUSLASKELMA	TP2023	TA2024	TA2024 + muutokset	TA2025	TS 2026	TS 2027
					1000 eur	1000 eur
Toiminnan ja investointien rahavirta						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	2 924 680,30	1 776 613	1 600 392	1 155 824	1 293	1 468
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	-33 869,85					
Toiminnan rahavirta	2 890 810,45	1 776 613	1 600 392	1 155 824	1 293	1 468
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-4 005 512,02	-3 100 000	-3 139 000	-6 592 000	-4 451	-800
Rahoitusosuudet investointimenoihin	28 052,77	38 500	38 500	287 000		
Pysyvien vastaavien luovutustulot	82 436,39					
Investointien rahavirta	-3 895 022,86	-3 061 500	-3 100 500	-6 305 000	-4 451	-800
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 004 212,41	-1 284 887	-1 500 108	-5 149 176	-3 158	668
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-50 000	-50 000	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	46 988,38	71 911	71 911	336	0	0
Antolainauksen muutokset	46 988,38	21 911	21 911	336	0	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys *)	0,00	3 000 000	3 000 000	6 800 000	5 500	1 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-816 274,00	-966 274	-966 274	-1 079 352	-1 892	-1 937
Lainakannan muutokset	-816 274,00	2 033 726	2 033 726	5 720 648	3 608	-437
Oman pääoman muutokset	0,00					
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutoks	-109 525,77					
Vaihto-omaisuuden muutos	-10 371,73					
Saamisten muutos **)	211 859,77			103 325	103	103
Korottomien velkojen muutos	-1 734 047,37					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 642 085,10					
Rahoituksen rahavirta	-2 411 370,72	2 055 637	2 055 637	5 720 984	3 608	-437
Rahavarojen muutos	-3 415 583,13	770 750	555 529	571 808	450	231
Rahavarat 31.12.	1 144 460,14	1 915 210	1 699 989			
Rahavarat 1.1.	4 560 043,27	1 144 460	1 144 460			
Rahavarojen muutos	-3 415 583,13	770 750	555 529			
*) Lainanotto voidaan toteuttaa kokonaan pitkäaikaisena tai yhdistellen pitkäaikaista lainaa ja kuntatodistuksia.						
**) Yhdistysten väliaikaisrahoitukseen on varattu vuosittain 50 000 € valtuuston päätöksellä 30.6.2022.						
Kunnanhallitus päättää väliaikaisrahoituksen myöntämisestä talousarvioon varatun määrärahan puitteissa.						

Toiminnan ja investointien rahavirran

kertymä 5 vuodelta	-6 359	-6 532	-1 616
Investointien tulorahoitus - %	73,5	51,6	18,3
Lainanhoitokate	4,0	1,6	1,1

8 KUNNAN KONSERNIYHTIÖIDEN TOIMINTA JA TALOUS

Tytäryhteisöt	Kunnan omistusosuus
Kiinteistö Oy Siikataival	100 %
Kiinteistö Oy Koillismaakeskus	100 %
Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit	84,02 %

8.1 Kiinteistö Oy Siikataival

Perustehtävä

Yhtiö omistaa ja hallitsee kiinteistöjä sekä pitää yllä kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja Taivalkoskella.

Toiminnalliset tavoitteet

Yhtiö on linjannut jo useamman vuoden ajan, että asunnot pidetään asuttavassa kunnossa ja huoneistoihin tehdään huoltokorjauksia asukasvaihdon yhteydessä.

Kiinteistöjen ja asuntojen tarkastuksia tehdään vuosittain ja asukaskyselyt tehdään kaikille asukkaille kerran vuodessa.

Yhtiön kaikkien kiinteistöjen osalle on laadittu kuntoarviot vuonna 2010 sekä Metsärivi kiinteistölle vuonna 2023. Kuntoarvioiden mukaisia korjauksia on tehty vuosien aikana. Uudet kuntoarviot tullaan laatimaan 2025–2026.

Kunnan hallitus on päättänyt kokouksessaan 15.10.2024 luopua Metsärivi kiinteistöstä. Kiinteistö tullaan ensisijaisesti myymään tai purkamaan.

Kunnan omistamien Metsäkoulun rivitalojen siirto Siikataipaleelle apporttiluovutuksena on kesken ja tavoitteena on saada siirto tehtyä vuoden 2024 loppuun mennessä.

Vaaranrivi-kohteen (Jokijärventie 294) maalämpöön siirtyminen on saatu päätökseen 10/2024.

Paananrivi-kohteen (Urheilutie 2) vesikaton saneeraus on saatu päätökseen 11/2024.

Lummetie 11 A-kohteen kolmioiden muuttaminen yksiöiksi ja samalla tehtävä LVI-saneerauksen suunnitelmat ovat valmistuneet 11/2024.

Yhtiön Taivalveitsi -kohteen vesikaton uusinnan valmistelu vuosille 2025–2026. Peltikate on alkuperäinen ja aluskate puuttuu kokonaan. Useisiin kohteisiin on tehtävä vuonna 2025 viemäreiden kuntotarkastukset niissä ilmenneiden vuotojen vuoksi ja käyttöiän tullessa täyteen lähivuosina.

Talouden tunnusluvut

	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Liikevaihto t€	1 345	1 367	1 329		
Liikevoitto t€	357	365	156		
Tilikauden voitto/tappio t€	307	0			
Taseen loppusumma t€	5 287	0			
Omavaraisuusaste %	50	0			
Lainakanta t€	2 420	2 234	2 086		
Investoinnit t€		0			

8.2 Kiinteistö Oy Koillismaakeskus

Perustehtävä

Yhtiö omistaa monitoimirakennuksen, jossa sijaitsevat hotelli- ja ravintolatilat sekä alakerrassa uima-allastilat. Yhtiöjärjestyksen ja osakepääoman omistuksen nojalla tiloja hallitsee Taivalkosken kunta. Kunta on vuokrannut hotelli- ja ravintolatilat yksityiselle yrittäjälle. Vuoden 2025 aikana Kiinteistö Oy Koillismaakeskuksen hotellikiinteistö on tarkoitus myydä.

Toiminnalliset tavoitteet

Vuoden 2025 tavoitteena on myydä kiinteistö.

Talouden tunnusluvut

	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Liikevaihto t€		310	280	280	300
Liikevoitto t€		1	1	1	1
Tilikauden voitto/tappio t€		1	1	1	1
Taseen loppusumma t€		2 560	2 400	2 370	2 340
Omavaraisuusaste %		0	90		
Lainakanta t€		600	380	350	320
Investoinnit t€		200	0	0	0

8.4 Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit

Perustehtävä

Yhtiö omistaa kiinteistön rakennuksineen. Tilat on vuokrattu Telatek Works Oy:lle.

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteena on edesauttaa vuokralaisen liiketoimintaa tarjoamalla toimivat, turvalliset ja kohtuuhintaiset tilat (kiinteistö) vuokralaisen käyttöön.

Talouden tunnusluvut

	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Liikevaihto t€	390	390	366	366	372
Liikevoitto t€	101	89	79	79	80
Tilikauden voitto/tappio t€	37	40	39	39	40
Taseen loppusumma t€	3 239	3 000	2 900	2 800	2 900
Omavaraisuusaste %	61	67	70	74	73
Lainakanta t€	1 190	1 020	850	680	750
Investoinnit t€	49	40	50	50	250

Liitteet

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

KOULUTUSSUUNNITELMA

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman laadintaa ohjaavat laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa (449/2007, myöh. kunnallinen YTL), laki taloudellisesta tuetusta ammatillisesta osaamisen kehittämisestä (1136/2013) sekä laki koulutuksen korvaamisesta (1140/2013). Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman sisältö ja laajuus voivat vaihdella yrityksen koon, toiminnan, henkilöstömäärän, koulutustarpeen ja -asteen, alan kehityksen, työvoiman saatavuuden sekä muiden tarpeiden mukaan. Kunta voi hakea koulutuskorvausta työllisyysrahastosta koulutussuunnitelman toteutuman perustella. Koulutuskorvauksen vähennyksen enimmäismääräksi hyväksytään kolme koulutuspäivää/ työntekijä/vuosi. Koulutuspäivä on kyseessä, kun koulutus on kestänyt kuusi tuntia. Koulutuspäivä (6 tuntia) voi koostua useasta koulutusjaksosta, jotka ovat kestäneet vähintään tunnin. Tavoite on, että jokainen työntekijä osallistuu koulutukseen 3 työpäivän verran. Koulutukset merkitään OSS-järjestelmään.

Kunnallisen YTL 4 a §:n mukaan kunnassa on laadittava yhteistoimintamenettelyssä vuosittain henkilöstö- ja koulutussuunnitelma, jonka sisällön työnantaja lopuksi vahvistaa. Lailla taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä edistetään työntekijöiden ammatillisen osaamisen kasvua. Tässä yhteydessä ammatillisen osaamisen kehittämisellä tarkoitetaan työntekijöille tarjottavaa suunnitelmallista koulutusta, joka on tarpeen työntekijöiden ammatillisen osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi vastaamaan työn ja työtehtävien asettamia vaatimuksia ja ennakoitavissa olevia muuttuvia osaamistarpeita. Lailla koulutuksen korvaamisesta puolestaan tuetaan työnantajan taloudellisia mahdollisuuksia järjestää työntekijöilleen heidän ammatillista osaamistaan kehittävää koulutusta.

Organisaation tuottavuus perustuu henkilöstön osaamiseen ja työhyvinvointiin, toiminnan palvelulähtöisyyteen sekä tiedon ja taidon hallintaan ja tietoteknologian tehokkaaseen hyödyntämiseen. Tuottavuuteen voidaan vaikuttaa lisäämällä henkilöstön mahdollisuuksia parantaa osaamistaan suunnitelmallisesti niin, että kunnan visiot ja strategiat sekä työyksiköiden tavoitteet ja perustehtävä ohjaavat henkilöstön osaamistarpeiden määrittämistä ja koulutusta. Kaikkien toimialojen henkilöstön täydennys- ja jatkokoulutustarpeet ja -suunnitelmat tuodaan ao. lautakunnalle tiedoksi.

Vuonna 2024 henkilöstön koulutukseen on panostettu tuotekehittäjän erikoisammattitutkinnon oppisopimus-koulutuksena sekä jokainen toimiala on kouluttanut henkilöstään omien budjettiensa mukaisesti. Tuotekehittäjän erikoisammattitutkinnosta osa valmistuu vuoden 2024 aikana ja osa vuoden 2025 aikana.

Vuodelle 2025 henkilöstön kouluttamiseen hankintaan virtuaalinen oppimisalusta, joka sisältää tietoturvakoulutukset sekä laajasti kunnan muita toimintoihin liittyviä kokonaisuuksia. Esihenkilö voi määrätä kokonaisuuksia suoritettavaksi ja käydyt koulutukset merkitään OSS-järjestelmään. Yhteisien koulutuksien lisäksi toimialat kouluttavat henkilöstöä tarpeidensa mukaisesti. Työyhteisötoimikunnassa koulutussuunnitelma käsitellään alkuvuonna 2025.

Vuonna 2025 jatketaan edelleen työelämän laadun kehittämistä ja seuraamista QWL-kyselyn avulla, joka suoritetaan kaksi kertaa vuoden aikana. Säännöllisiä esihenkilöpalavereita jatketaan ja henkilöstökokous järjestetään kaksi kertaa. Koko kunnan yhteinen työpäivä järjestetään myös vuonna 2025. Tapahtumasta saatu palaute oli positiivista ja tapahtuma on tarpeellinen toimialojen välisen yhteistyön kehittämiseksi.

KESKUSHALLINTO

Keskushallinnon osalta lakisääteistä kouluttautumisvelvollisuutta ei ole vaan koulutusta varten varatut määrähäyt käytetään sellaiseen ajankohtaiseen koulutukseen, joka on tarpeen toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten (muuttuva lainsäädäntö, uudet tai muuttuvat tietojärjestelmät) vuoksi. Koulutusten kesto vaihtelee 1–2 päivää ja ne ovat sisällöltään henkilöstön työtehtäviin liittyviä ajankohtaiskoulutuksia. Koulutuksista tehdään erilliset päätökset esimiehen tai muun vastaavan päätösviranomaisen toimesta. Koulutuksiin osallistuminen pyritään toteuttamaan aina kun on se mahdollista etäyhteyden avulla. Suunnitelmissa on ensiapukoulutuksen järjestäminen keskushallinnolle.

Ajankohtaisia koulutustarpeita vuonna 2025 koulutusta tarvitaan edelleen työllisyshoidon tehtävien hoitamiseen. Koulutuksia järjestetään myös omana toimintana ja kuntaan hankintaan virtuaalinen oppimisolusta, jossa on laajasti kokonaisuuksia tietoturvaan, tekoälyyn, valmisteluun, asiakirjahallintaan liittyviä kokonaisuuksia. Esihenkilö voi määrätä oppimisolustan kautta koulutuksen suoritettavaksi.

KUNNANHALLITUS	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Kunnanjohtaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Hallintojohtaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Asianhallintasihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Palvelusihteeri	0,50	0,00	0,00	0,00	0,00
Hallintosihteeri	0,50	1,00	1,00	1,00	1,00
Palveluneuvoja	0,50	0,00	0,00	0,00	0,00
Palvelu- ja HR-toiminnan hallintosihteeri	0,50	1,00	1,00	1,00	1,00
Taluspäällikkö	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
ICT-asiantuntija	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Viestinnän asiantuntija	0,00	0,00	0,75	1,00	1,00
Hallinnon palveluohjaaja	0,51	1,00	0,60	1,00	1,00
Määräaikainen projektityöntekijä (arkiston siirto)	0,28	0,40	0,08	0,00	0,00
Määräaikainen projektityöntekijä (kunnan ulkoinen ilme)	0,00	0,30	0,00	0,00	0,00
Uraohjaaja (hanketyö)	0,00	0,80	1,00	0,00	0,00
Uraohjaaja hanketyö ja työllisyyspalvelut	0,00	0,00	0,50	0,50	0,50
Työllisyyspäällikkö	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00
Työllisyysohjaaja	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00
Työllisyysohjaaja	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00
Työllisyysohjaaja	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00
Palvelusihteeri (talous)	0,10	0,00	0,00	0,00	0,00
Kesätyöntekijät (työllistyvät eri toimialoille)	1,12	1,00	1,00	1,00	1,00
Kunnanhallitus yhteensä	9,01	9,50	14,93	14,00	14,50

SIVISTYSPALVELUT

Sivistystoimen toimintasuunnitelma vuosille 2025–2027 perustuu osaavaan ja työssään viihtyvään henkilöstöön. Toimintaympäristössä ja toimintayksikkötasolla tapahtuvat muutokset edellyttävät ennakointia ja kouluttautumista. Muutokset edellyttävät henkilöstöltä muutoksesävykkyyttä ja uuden oppimista. Tätä vahvistamme suunnitelmakaudella tavoitteellisilla työyhteisön yhteisöllistä oppimista tukevilla toimintatavoilla, kouluttautumisella ja osaamisen kehittämällä. Kehitämme jatkuvan oppimisen toimintamalleja osana ammatillista osaamisen kehittämistä työssä.

Suunnitelmakaudella tullaan keskittymään erityisesti työyhteisötason sisäisiin koulutuksiin, joiden avulla valmistaudutaan kehittyvään työyhteisönä tuleviin muutoksiin ja kehitetään osaamista yhteiset ja yksilölliset tavoitteet huomioiden. Kehityskeskusteluissa kartoitetaan yksilöllisiä kouluttautumisen tarpeita. Henkilöstöä rohkaistaan myös omaehtoiseen kouluttautumiseen.

Taivalkosken kunnalla on mahdollisuus käyttää vuonna 2025 Eduhousen koulutuksia. Niitä tullaan hyödyntämään osana koulutussuunnitelmaa. Henkilökuntaa ohjataan tutustumaan Eduhousen koulutustarjontaan ja osallistumaan oman työnsä kehittämistarpeiden mukaan koulutuksiin. Sen lisäksi palvelun tarjonnasta poimitaan koko sivistystoimen ja toimintayksiköiden osaamisen kehittämistarpeiden näkökulmasta yhteisiä koulutuskokonaisuuksia, joita huomioidaan henkilöstön sisäisessä koulutuksessa. Lisäksi osaamisen kehittämiseen ja kouluttautumiseen liittyvissä toimintamalleissa huomioidaan kunnassa käytössä oleva OSS-järjestelmä osana kehityskeskusteluja ja kouluttautumista.

Koulutusten järjestämisessä hyödynnetään myös alueellisia ja valtakunnallisia verkostoja. Toimintayksiköt osallistuvat oman alansa vuotuisiin kehittämis- ja koulutuspäiviin osana verkostoyhteistyötä ja ajankohtaistiedon ylläpitämistä. Lisäksi toimintayksiköistä osallistutaan harkinnan mukaan strategisia tavoitteita tukeviin teemallisiin seminaareihin ja konferensseihin.

Sivistystoimen osalta koulutuksiin liittyvä merkittävä muutos on valtionhallinnon päätös lakkauttaa AVI:n ja OPH:n järjestämät kasvatusta- ja opetusalan ilmaiset koulutukset vuoden 2025 alussa. Tämä vaikuttaa sivistystoimen toimialalla koulutustarjontaan ja mahdollisuuteen osallistua koulutuksiin, minkä vuoksi määrärahoja kouluttautumiseen on hieman lisätty.

Sivistystoimea koskeva sivistyspalvelujen henkilöstön työhyvinvointi- ja täydennyskoulutussuunnitelma on laadittu 12.12.2006. Vuoden 2025 aikana suunnitelma tullaan päivittämään kartoittamalla toimintayksiköittäin koulutustarpeet ja nykyajan uudistuvat mahdollisuudet koulutusmuodoissa ja menetelmissä. Kartoituksen pohjalta laaditaan toimialan osaamisen kehittämistä linjaava koulutussuunnitelma, joka sisältää tavoitteet, sisällöt ja toimintatavat.

Kaikki toimintayksiköt toteuttavat kouluttautumista sivistystoimen yhteisten tavoitteiden mukaisesti. Alla kuvattuna toimintayksikkötason painotukset yhteisten tavoitteiden, toimintojen ja sisältöjen lisäksi.

Varhaiskasvatus

Kehityskeskusteluissa nostetaan esiin henkilöstön koulutustarpeita ja tarpeita. Suunnitelmakaudella kouluttautuminen kohdentuu päiväkotimalliin siirtymiseen, digitaitojen kehittämiseen (toimintaa tukevat järjestelmät ja pedagoginen toiminta) sekä yhteisten toimintamallien/ prosessien sujuvoittamiseen jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Perusopetus

Koulutuspäivien sisällöiksi valitaan ajankohtaisia sisältöjä, esim. opettajien nepsy-koulutus. Ohjataan henkilöstöä

käymään koulutuksissa veso-koulutuksen lisäksi. Erityisopettajakoulutusta tarvitaan. Henkilöstön digitaitoja syvennetään, erityisesti tekoäly ja STEAM-pedagogiikka.

Lukio

Koulutuspäivien sisällöiksi valitaan ajankohtaisia sisältöjä, esim. opettajien nepsy-koulutus. Ohjataan henkilöstöä käymään koulutuksissa veso-koulutuksen lisäksi. Henkilöstön digitaitoja syvennetään, erityisesti tekoäly ja STEAM-pedagogiikka. Lisäksi syvennetään henkilöstön kansainvälisyyteen liittyvää osaamista osana lukio-opetuksen toimintaympäristöä.

Nuorisotyö

Vuonna 2025 työnkuvat/työtehtävät määritellään henkilöresurssien mukaisiksi. Henkilöresurssien ja työnkuvien selkiytyttyä selvitetään koulutustarpeet ja työntekijöillä on mahdollisuus esittää myös omia toiveita koulutuksista. EA1 taitojen päivittäminen koko henkilöstölle (kesäkuu 2025).

Liikuntatoimi

Ryhmien kanssa toimiessa henkilöstön ensiaputaidot ovat todella tärkeitä. Vuoden 2025 aikana tarvitaan kertavaa ensiapukoulutusta koko henkilöstölle. Muun koulutuksen osalta kartoitetaan tarpeita ja laaditaan koulutussuunnitelma osana sivistystoimen koulutussuunnitelmaa.

Kirjasto

Kirjaston henkilökunta osallistuu tarpeen mukaan Oulun AKE:n järjestämiin kirjastoalan täydennyskoulutuksiin. Tulevien vuosien koulutusteemoina ovat 2025 lukemisen edistäminen, 2026 tilat ja demokratia ja 2027 tietopalvelu ja kulttuurisisällöt, joiden tiimoilta järjestetään etä- ja lähikoulutuksia. Lisäksi osallistutaan muihin ajankohdittaisiin ammattitaitoa ylläpitäviin ja kehittäviin koulutuksiin sekä Kainuun - ja Pohjois-Pohjanmaan kirjastojen yhteisiin tapahtumapäiviin.

Kansalaisopisto

Kansalaisopisto edistää yhteisöllisyyttä ja yhteistyötä järjestämällä henkilöstölle yhteisiä tapahtumia ja tilaisuuksia, joissa henkilöstö voi verkostoitua ja jakaa osaamistaan. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia osallistua erilaisiin koulutuksiin ja kursseihin, jotka tukevat heidän ammatillista kehittymistään omalla ainealueellaan. Lisäksi koulutetaan halukkaita opettajia uusien opetusteknologioiden ja -menetelmien hallitsemiseksi.

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimen sisältöjen toteuttamista, viestintää ja markkinointia edistäviin ohjelmistoihin ja sovelluksiin perehtyminen. Muun koulutuksen osalta kartoitetaan tarpeita ja laaditaan koulutussuunnitelma osana sivistystoimen koulutussuunnitelmaa.

SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
Hallinto					
Sivistystoimenjohtaja		1,00	1,00	1,00	1,00
Hallinto- ja taloussihteeri	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Palvelusihteeri/toimialasihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Perusopetus					
Rehtori, toimialajohtaja 2023 saakka	0,87	0,87	0,90	0,90	0,90
Lehtorit	7,50	7,00	7,50	7,50	7,50
Luokanopettaja	12,00	13,00	13,00	13,00	13,00
Erytysluokanopettaja	4,60	3,00	3,00	3,00	3,00
Erytysopettaja	2,50	2,00	2,00	2,00	2,00
Tuntiopettaja	11,60	10,00	8,20	8,20	8,20
Koulusihteeri	1,40	1,40	1,40	1,40	1,40
Palvelusihteeri tms./koulusihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Koulunkäynninohjaaja/iltapvtoiminnan ohjaaja	13,00	10,90	15,30	15,30	15,30
Koulukuraattori -palveluohjaaja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koulukuraattori (toinen aste, peruskoulu)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Luokanopettaja, apulaisrehtori	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Keittäjä-siivooja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siivooja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lukio*					
Rehtori	0,13	0,13	0,10	0,10	0,10
Lehtorit	5,00	4,00	4,50	4,50	4,50
Koulusihteeri	0,60	0,60	0,50	0,60	0,60
Kansalaisopisto**					
Rehtori	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
Koulusihteeri	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20
Koulutussuunnittelija	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Varhaiskasvatus					
Päivähoidon ohjaaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Vastaava varhaiskasvatuksen opettaja		1,00	1,00	1,00	1,00
Palveluohjaaja (ent.kuraattori 2022 saakka)	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
Varhaiskasvatuksen opettaja	2,00	1,00	1,80	3,00	3,00
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	3,80	4,00	8,00	8,00	8,00
Ryhmäperhepäivähoitaja	28,29	28,30	23,30	23,30	23,30
Perhepäivähoitaja	1,50	0,00	0,00	0,00	0,00
Henkilökohtainen avustaja	0,90	1,00	0,00	0,00	0,00
Päiväkotiapulainen	1,20	1,00	2,00	2,00	2,00
Koulusihteeri	0,40	0,40	0,50	0,50	0,50

<u>Kirjasto</u>					
Kirjastonhoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kirjastovirkailija	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
<u>Kulttuuritoimi</u>					
Kulttuurituottaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Järjestelyapulaiset/museotyöntekijä/hanketyöntekijät	0,75				
<u>Liikuntatoimi</u>					
Liikunnanohjaaja (sis. Koordin.)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Uinninvalvoja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Vapaa-aikaohjaaja	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70
<u>Nuorisotoimi</u>					
Vapaa-aikaohjaaja	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30
Nuoriso-ohjaaja (nuorisotyö, oppisop.)	1,50	1,00	1,00	1,00	1,00
Erytynuorisotyöntekijä (etsivä nuorisotyö)	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Koulunuorisotyöntekijä	0,00	0,00	0,50	0,50	0,50
<u>Työllistämisyksikkö</u>					
Palveluohjaaja-starttipajaohjaaja (ent. -kuraattori)	0,40	0,40	0,00	0,00	0,00
Työvalmentaja-työnohjaaja	0,50	0,50	0,00	0,00	0,00
Nuoriso-ohjaaja (työnohjaaja)	0,50	0,50	0,00	0,00	0,00
Työllistetyt	9,20				
<u>Työpaja</u>					
Starttipajan ohjaaja (pajaohjaaja)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nuoriso-ohjaaja (starttipajan ohjaaja)	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Erytynuorisotyöntekijä (yksilöohjaaja)	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Palveluohjaaja-starttipajaohjaaja (ent. kuraattori)	0,60	0,60	1,00	1,00	1,00
Sivistyslautakunta yhteensä	126,54	107,40	110,30	111,60	111,60

* Lukion tuntiopettajat peruskoulun kanssa yhteisiä, sis. perusopetuksen lukuihin.

** Kansalaisopiston sivutoimiset tuntiopettajat eivät sisälly lukuihin, yhteiset opettajat sis. perusopetuksen lukuihin.

*** Ravitsemuspalvelut poistettu vuoden 2023 alusta lukien PPP- Köökki Oy:hyn siirtymisen vuoksi.

TEKNISET PALVELUT

Toimialan henkilöstö osallistuu koko kunnan yhteiseen henkilöstökyselyyn, joka toteutetaan kaksi kertaa vuodessa.

Toimiala käyttää koulutusresurssit toimintaympäristön muutoksiin liittyviin ajankohtaisiin koulutustilaisuuksiin, säädösmuutosten aiheuttamiin koulutustarpeisiin ja työturvallisuus-/työmenetelmäkoulutuksiin. Lisäksi käyttösuunnitelman puitteissa voidaan vuoden kuluessa tarkastella muutostilanteessa olevien toimintayksiköiden lisäkoulutustarvetta.

Lautakunta osallistuu omilla päätöksillään toimialansa tarpeelliseksi katsomaansa koulutukseen.

Toimistohenkilöstö

Ajankohtaisia toimintaympäristön muutoksiin ja säädösmuutoksiin keskittyviä työntekijäkohtaisia koulutuksia tarpeen mukaan esimiehen päätöksellä 1–5 pv/v

Toimintayksiköiden esimiehet (tekninen henkilöstö) ja rakennusvalvonta

Ajankohtaisia toimintaympäristön muutoksiin ja säädösmuutoksiin keskittyviä työntekijäkohtaisia koulutuksia tarpeen mukaan esimiehen päätöksellä 1–5 pv/v

Kirvesmiehet, kiinteistöhoitajat ja kunnallistekniikan ammattihenkilöt

Ajankohtaisia toimintaympäristön muutoksiin ja säädösmuutoksiin keskittyviä työntekijäkohtaisia koulutuksia tarpeen mukaan erillisellä esimiehen päätöksellä 1–5 pv/v.

Erilaiset ammattikohtaiset koulutukset (korttikoulutukset), kuten esim. tieturva-, työturvallisuus-, tulityö-, hätäensiapukoulutus

Oppisopimuskoulutusta toteutetaan soveltuvilta osin.

TEKNINEN LAUTAKUNTA	TP2023	TA2024	TA2025	TS2026	TS2027
<u>Hallinto, kaavoitus ja mittaus</u>					
Tekninen johtaja (virka)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Toimialasihteeri (virka)1.1.2025 alk. toimi	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Palvelusihteeri (virka)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Toimistotyöntekijä (oppisopimus)	1,00	1,00	0,25	0,00	0,00
Toimistorakennusmestari	0,50	0,25	0,25	0,00	0,00
Rakennusmestari 1.5.2025 alkaen	0,00	0,00	0,25	0,50	0,50
Hallinto, kaavotus ja mittaus yhteensä	4,50	4,25	3,75	3,50	3,50
<u>Liikenne- ja yleiset alueet</u>					
Yhdyskuntatekniikan päällikkö (virka)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Yhdyskuntatekniikan suunnittelija	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Rinne-/liikuntapaikkatyöntekijä	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Liikuntapaikkatyöntekijä	0,60	0,80	0,00	0,00	0,00
Liikenne- ja yleiset alueet yhteensä	3,10	3,30	2,50	2,50	2,50
<u>Liikelaitokset</u>					
Kunnossapito- ja kiinteistöpalvelut					
Käyttöpäällikkö (virka)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Vesi- ja viemärlaitoksen hoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Varastonhoitaja	1,00	0,50	0,50	0,50	0,00
Kunnallistekniikan ammattimies	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kunnallistekniikan ammattimies	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kunnallistekniikan ammattimies	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kunnallistekniikan työntekijä, kausityö	0,00	0,50	0,50	0,50	0,50
Kunnossapito- ja kiinteistöpalvelut yhteensä	6,00	6,00	6,00	6,00	5,50
<u>Rakennukset</u>					
Kiinteistöpäällikkö (virka)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Teknisen suunnittelun avustaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kirvesmies	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kirvesmies	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kiinteistönhoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kiinteistönhoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kiinteistönhoitaja	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00
Kiinteistönhoitaja	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00
Kiinteistönhoitaja	1,00	1,00	0,50	0,50	0,00
Rakennukset yhteensä	9,00	9,00	8,50	6,50	6,00
<u>Rakennusvalvonta</u>					
Toimistorakennusmestari	0,50	0,25	0,25	0,00	0,00
Rakennusmestari	0,00	0,00	0,50	0,50	0,50
Rakennusvalvonta yhteensä	0,50	0,25	0,75	0,50	0,50
Tekninen lautakunta yhteensä	23,10	22,80	21,50	19,00	18,00